

శ్రీరస్తు.

ఉద్వాదనహస్తము

అను

వెట్టికి పేయివిధములు.

ఇది

ఆరోగ్యదాయకము, సౌఖ్యదాయకము, నీతిదాయకము,
జ్ఞానదాయకము, నానందాయకము నగునట్లు,

క్రొత్తపల్లి - సూర్యరావుచే

రచింపబడినది.

మొదటికూర్పు ౧౦౦౦ ప్రతులు.

చెన్నపురము:

బ్రిటిష్ మూడల్ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

౧౯౨౪.

వెల, రూ. ౧-౦-౦.

ప్రార్థన.

—౧౪౭౭—

సమీపతంసములా! సంస్కృతములో లక్ష్యేహాస్యా గుణః గలవు. తెనుగులో సజ్జాఖనహాస్రముని యుత్పన్నమౌచికమౌత్తమ్యములలో నీయ్యోవి సుబ్రహ్మణ్యస్త్రుతి పది శతకములు రచించెను. వెట్టి వేయివిధము లని వెట్టి వేయిగుణము లని యి యి లోకములో నున్నవాడుకలనుబట్టి యేదోయొక సహాయములో నేవెట్టి యేదోని నని వెట్టియూహా కలిగినది. దానిపైని దీనిని చించితిని. ఎంతటియబ్బున్నానియైనను దానెన్నఁదో గొప్పబుద్ధితాలియని తాను లేకున్నఁ బ్రపంచమునకుఁ గొంత లోప మగు ననియుఁ గలంపక మొనఁడు. అట్లు తలంపకున్న ఘనకార్యములను జేయువార ప్రక్కన మీనకృతి యెట్లు నిలచుచున్నాఁడు? సత్కావ్యముల వెంబడి సనత్కావ్యము లెట్లుఁబ్రలువెడలి యాడంబరము చేయఁగలవు? నాయూహయే గ్రొత్తదానామర్యమే నిర్దుష్టమైనది, నామర్యమే శృంగారమైనది యని యెవ్వనికి వాఁడే సాంగనగు. దానియెనకనే విమర్శలు లేదుచున్నవికూడ నెఱుంగును. కాని యూహానితయూహ వానిని విడువగు.

లోకక్షయమునవారు పులివిచ్చునట్లుగా నెవ్వఁడు నీది తిప్పని చెప్పవలయుఁ దన ట్టిప్పు తనకుఁ గలియుదు. కావుననే నిరూపణముగా నేను నేనని యహంభావమునఁ గవి గాని మఱియెవ్వఁడుగాని యెగురును. తలమూటలన్నియు నాగ్రంథమును గూర్చి చెప్పి కోనునవి యని తమకుఁ జెప్పనక్కఱలేదు. తాను నొక్కమనూఁదేనా తత్పుట నొక్క గొట్టెయేనా” యని నలువురు సత్కృతులవెనుక నేను నున్నాఁడ నని లేదును నాయజ్ఞా నమే కాని వేఱుకారు. ఎంతటియలునైనను బైకి లేవఁదీయవలయు ననునట్లేము గల సహృదయులు ఘనులు లేకపోరు. అహో యెహో నాపాత్రమును గొని త్రిలోకవిజయము చేసి పలువురయొద్దఁ జూచితిని. చొడ్డలపేట జమీందారు శ్రీరాజా వాడేవువిశ్వసుందర రావు బహద్దరుగారు, శ్రీఘట కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు, శ్రీయత వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, శ్రీఘట జయంతి రామయ్యపంతులు బి. ఏ., బి ఎల్. గారు, మహారాజశ్రీ శ్రీచెలికాని అప్పారావుదొరగారు (బొబ్బిలి) నన్ను స్వాగిగముల చుద్ధరించి బైటఁ బడపెడిరి. నడుము మురింగినపిమ్మట జలి యొక్కఁడిది. పదిమందిలోఁ బడినాఁడను. ఏమిచేసినను మీదేభారము.

చేతనైనను గాకపోయినను సాహసించినదానికైన మీరు నన్ను మెచ్చుపండురు. తిట్టుటలో తిమ్మటకో తొట్టో నాకష్టమునకు ఘటితముగా నందఱు నాగ్రంథమును గొని యుంక నెన్నఁడు నిజీయసాధ్యకార్యమునకు సిద్ధపడకుండున ట్లనరుడు.

గ్రంథము కిగియొక్క - ఛాయాపటమువంటిది. కావున నందేమి యున్నదో కవి మెట్టివాఁడో యని యొక్కచోఁ దెట్టి పోల్చి చూడ నక్కఱలేదు. నేత్రిలహృదయ ములు తీఁగలఁతేని తంశ్రీ వార్తాకార్యస్థానములు.

ఇట్లు విధేయుఁడు,
క్రొత్తపల్లి - సూర్యరావు.

పీఠిక.

శా. శ్రీమద్రామాయణగ్రంథకర్తకుఁడు భూరీతి ప్రమాజానిను
శ్యామాంగంబు స్వకాంబకార్పితకటాక్షంబట్లు లోకంబుదు
ర్దామాజ్ఞానతనంబు నాపి కలుముల్ దైవాటఁగాఁ జేయు వి
ద్యామూర్తిక భను నాముమానములు నిత్యం బేను గీర్తించెడికా.

మ. చనున స్థానశసత్పురాణములు వేదంబు ల్లి టింకన్నియుం
జనుఁ బౌరాణికత్వితంబు లవియే చాలన్ వృథాయంచు నా
చనుమాన్దంబున కడ్డురావలయు నాశ్శిల్పంబునించురఁగా
వినుఁ డాకాశపురాణము స్వస్థులు సేవింతు న్నియున్నెప్పుడొక.

చ. పలువురు సేయరీతివి బ్రబంధములు న్నువలల్ రసోచి
బులు బహునాటకంబులును మున్నిటిపాటయె యంచు శెల్లరుం
దలంచుచుండి రుండినను దత్కృతికల్పన నాతరంబె యీ
తలయును దోఁకలేని పెడదారికవిత్వముగాక యెంచినకా.

చ. కలవుసహస్రసంఖ్యగల కావ్యము లియ్యది వానిపాంతకుం
గలనయినం జనంగలదె కావ్యమనం జనునే యిసీయనకా
వలదు పదింట నూటఁ బది వందలలో నొకపద్యమేని వి
జ్ఞులఁ దల లూఁపఁజేయదె చనుం బెనుడుండుభముట్ల వృద్ధిమై.

ఉ. మానవభూమిలోఁ బనికి మాలినవస్తు వటంచు నున్నదే
తేనెయుఁ ద్రాచు ముండ్లపాద త్రేలును బెబ్బలి తెక్కలీడు వి
ద్యానిధి మంచిపుస్తకము తప్పలకుప్పలపాత్ర మున్ననే
యో నొకటున్న నొక్కటికి నక్కఱగల్గును బ్రాణికోటికికా.

గీ. ఆరివెలగనండు నాగగింపఁ దలంపఁ, బగులఁగొట్టి గుండు బండ వలయు
నటులు మంచిగ్రంథ మాహావ మిడ దొక్క, చెత్తపుస్తకంబు నెఱుంగు

గీ. కవితలంపుతోడఁ గవిసంతసముతోడఁ, గవిసి చదువకుం
యనరు తెలిసినట్టి జనులు నాకన్నుల, తోడఁ జూడుమ

శా. తూనుం నౌరవ మిచ్చ పెచ్చునును వంతుల్లిటి యీమాటలోఁ
జాకుం గల్గినయట్టిభావము ప్రశస్తంబంచుఁ దూచాలకై
పోకల్పవుచుఁ బూర్వకావ్యములఁ, దప్పల్ ప్రాసి యర్థంబులం
బోకార్చక సమకాలికుల్ దమకృతికా భూషింపఁగాఁ జెల్లదే.

ఉద్ధాదసహస్రము.

వెట్టికివేయివిధములు.

ప్రథమశతకము.

—o—o—o—

మొట్టమొదటివెట్టి మూర్ఖున కతిరసాధ్యం చితకావ్యమట్లరుచివుట్టు
యాచకావ్యతలోలుపాగ్రేసరునిరీతి నాత్త యేవేళ నజ్ఞాదుచుండు
భూషణార్థినియైన పొలిని సంఘసంస్కర్తయౌపతియట్లు కసరదొడంగు
మనువులశృంగార్థి మాంత్రికునట్లు లోలోన నేమే సూక్తులు పచరించు
నినియువినమి కినియుఁ గనమిదిని ముఁదని, యమిస్పృశించియు నెఱుఁగమియరయమి
రినుళము నగంధభావంబు మఱివును, దెఱివు వెట్టిమొగము దేఱు నరుని. ౧
రెండవవెట్టి నొక్కండ పెక్కిండ్రతోఁ బలెను సంభాషించు వ్యర్థవాద
మొనరించు గగనంబుఁ గనినవ్య గాలితోఁ బోరాడు నొకవేళ బూతులాడు
నఖిలజంతుధ్వను లనుకరించుఁ బురాతనాంశంబులెత్తి వ్యాఖ్యకుఁ గడంగు
దెబ్బరాని రహస్యము ల్పరులకుఁ జెప్ప దిగ్వసనుఁడు నప్టశీయు నగును
జెడ్డపని చేయఁ గడంగు మంచినఁ జెఱుచు, నిద్రయుడుగును వెట్టితిండి దిను భయము
దొక్కతఱేనుండు సాహసమొక్కతఱిని, వికవికని నవ్యు నేక్కుఁ గల్పించుకొనుచు. ౨

- సీ. మూడవనెట్టికి మున్నిట్టి కఠినోట్టు లీతనిసోట రా వేమికతమొ
యని లోకు లేర పిచ్చా నెట్టియా యని సంబాషణములోన సాదునేయ
నాకుఁ బిచ్చా యన్ననీకంచు వాడించి కానితే రేపురా గడవలేదు
పోయి ర మ్మని పంపఁ బోయి భార్యనుగొట్టు బిడ్డల మిషనెట్టి బిట్టుఁగొట్టు
నాకుఁ బిచ్చని యెవ్వరెన్నఁడనలేదు, నాకుఁ బిచ్చట యనికొంచు నాఁడ
నిద్రపోవక ప్రలపించి నెయ్యునైనఁ, గసరిజేయదుఁ గంబానఁ గట్టుఁబడు
- సీ. నాల్గవనెట్టిలో నాయనా నిన్నుట్టు తిట్టినదానికా యిట్టి శిక్ష
తైరాశికములెక్క తప్పఁ దప్పెఁ బరీక్ష తంటాలమారి నాధనముగొనియె
వీరన్నఁ బిలువకు పెట్టు తిందును బువ్వ చెప్పరా సంతలు చెప్పకోర
బిడ్డనైనను రేపు పిలిపించికొందును గొలుసువిప్పినఁ బండుకొందు నాకుఁ
గడుపు నొప్పి నీళ్లు గావలెఁ దాళపుఁ, జెవిని దెమ్ము చెల్లి చెప్పఁబోకు
వట్టిదేనే వదలిపెట్టిననింతలోఁ, గాకివాడ యనుదుఁ గన్నుగిటుపు.
- సీ. ఐదవనెట్టి బొయ్యని కుక్క మొటిగిన దానితోపాటుగాఁ దాను మొటుగు
గాలికిఁ దలుపు దగ్గఱఁ బడ్డ ఘమనఁ జెయితట్టి యెగిరి యెచ్చిల్లములుకు
నాకపం బుటిమిన నట్టనఃఫల్లనః, కొట్టునీతస్సని మిట్టిపడును
గడియారమును గాంచి కట్టిన గింజుకో చచ్చిన మ్రింగను బిట్టిమందు
నొక్కదానికినొక్కమందెక్కువగును, నేఁడు గానిమ్ము గంపెఁడు నిచ్చుకా
లైనఁ దెమ్మును బిల్లనూయగవతిచెనఁ, దోడనిమ్మని తిట్టు సంతోషపడును.
- సీ. ఆఱవనెట్టిలో నన్నంబు దినుమన్నఁ దాయెత్తు విప్పెదవా యటనును
దానమాడర యన్నఁ దాళ నీవానీటఁ జేయిముంచితి వేమి చేచ్చితివనుఁ
బండుకోరా యన్న బల్లపైసాట్లాలు వంటింటఁ బెట్టెద వాయటనును
మాటాడమరయన్న నోటికిఁ దాళమా నీవొక్కతెవె యప్పు పోవెయనును
ఎట్లు గుదురునురాయన్న నేమిజబ్బు, పిచ్చిగాదమ్మ పెదపెద్ద పేళ్లుపెట్టి
చంపుచున్నార దొమ్మరి సత్తిగాఁడు, నైద్యుడయ్యెనె యని జిడావగులనళ్ల
- సీ. ఏడవనెట్టి దానెప్పడుఁ గారంబుఁ దినుచుంటఁ బులును హృద్విభిమండు
నట్టివేడిపదార్థ మారగించుటఁ గోపగించుటయు నుపవసించుట లవ
ణాధిక్యభుక్తిచే నాతపంబునఁ బరిభ్రమియింప నువ్వలప్రపవ్వ నగిసె
నూనెయుమున్నగువాని నేవించుటఁ బెరుఁగు ద్రావుటఁ గల్లు పెల్లుగొనుట
గంజి తరవాణి గ్రోలుట ఘర్షకాల, మందును శరత్తునందు జీర్ణావసరము
నందుఁ గామాంధుఁడైన మధ్యాహ్నముననొ, యర్ధరాత్రంబుననొ నరునావ

- కన్నమట్టులు మంచిదౌ నద్ది యుక్తి, యుక్తముగ వినియోగింపకుండిరేని
రోగమును నర్హముగ వినియోగపఱుప, నమృతతుల్యగుణంబుఁ దా నమరఁజే
సీ. పదునైవదియయి పరఁగునున్నదము ప్రాచుర్య మిదియగుఁ బ్రాణికోటి
కన్నంబు ప్రాణమా నది సప్రమాణమై యధికమై యుసుఱుల నవలికను
గరళంబు ప్రాణభంగకరవృత్తియునైనఁ దలమాత్ర నేవ వర్ధిలునుఖంబు
పీని నెఱుంగక పానాత్యయంబునఁ జెడుదురు మద్యంబు చిత్తవీధి
కెక్కి స్వగుణపుష్టి నింద్రియోజోధాతు, గుణసమృద్ధిఁ జెఱిచి కొంకక
ధాతువునకుఁ గల్గు దశశక్తులను సత్త్వ, గుణము మాల్చు దీనఁ గూడు మద
సీ. పదునాఱవదియగు పానజమద మను వెట్టినాలింపుఁడు వివిధగతులు
వేఁడిచేయుగుణంబు పోడిమేచే శీతలోపచారములకు లోపుగాదు
తీక్షణత్వముండి మతిని బోనడంచును సూక్ష్మత్వమున మేనఁ జొచ్చువేగ
విశదతఁ గఫశుక్రవృద్ధికడ్డమువచ్చు రూక్షత్వమున వాతరూఢమగును
ఆశుకరవృత్తిఁబుట్టి మోహోదులెల్ల, గగురుపాటొందు దేహంబుఁ గడలఁకొ
బొక్కులాహిరిమించిన శూన్యహృదయుఁ, డెల్లతావులఁబడి దొడ్ల హీనలు
సీ. పదునేడవదియగు పానంపువెట్టి యి ట్టిదియని నరుఁ జూచి యెన్నవచ్చు
మద్యంబు మృద్యన్నమాంసాజ్యభక్ష్యభోజ్యములతో నేరింప నాయువెదు;
దేహపుష్టియుఁ గల్గుఁ దెప్పినట్లుగఁ ద్రావ సౌందర్యమొదవును సంతసంబు
దేజస్సు వీక్రమదీప్తియు నలవడు నదిగాన కజ్జా లన్నాదు లుడిగి
మొగముగడుగంగ సందెవార్వఁగ జలంబు, లుడిగి దీనిన వాడి నాకొడమె
నీరసపు నీరుద్రావంగ నేరననుచు, గుండెయొండి కృశించి తా నుండుకతన
సీ. పదునెనిదవవెట్టి పొదలు మద్యమదాఖ్య మద్యపానముచేసి మతిచలింప
కుండనాటకముల నొప్పుగా నటియింతు సంగీతములఁ బాడఁ జాలియుం
సరససంభాషణ సంతృప్తభోజన సుఖనిద్రలను మత్తుసోక కుండు
శయ్యతోడఁ బురాణశైలి భంజింపక కథ నింపుగాఁ జెప్పఁ శాంతు మఱీ
మద్యసామాన్యగుణ మగుమత్తు గొనక, మంచిపను లెన్నియో జేయుమనుజుఁ
గాని వారిని సజ్జనకత్వ నిధుట, వేయునొక్కటి యగువెట్టి వేయునేల.
సీ. పందొమ్మిదవవెట్టిఁ బానకారణమున మత్తిల్లి బుద్ధి సూక్ష్మతనశించి
ప్రృతి దప్పి వడి తనసిగ తా నె బిగఁబట్టికొని విడురా ముండకొడుకయును;
గొణుఁగువోయినమాట గొడఁగు నేనిప్పుడు త్రాగుటమానితి ధనములేక
యను శాంతి నిలువక యట్టిట్లు విసుగును ద్రాగి దొర్లనని యాత్మసఖుఁ గొ

గిందు నిద్రవోవు నించుకనేపట, లేచు నీళ్లు గలిపె నీచుఁ డంచుఁ
దిట్టు నాగవుండఁ దినఁ డన్నమెక్కుడు, త్రావఁ జోటులేకపోవు నంచు. ౧౯

సీ. ఇరువదియవవెట్టి నెఱుంగఁడు వానివహసలు పెద్దలైన వినిగితెగడు
బ్రాహ్మణాండయ్యుఁ డేఁపలఁ గఱవట్లును గిను బ్రజ్జలేక ఐర్దిలుఁ దొల్లి
మంతనంబునఁ జేసి మాటిన పెల్లను పెలివుచ్చుఁ బ్రాణహత్యలు మొదలుగ
నే చేసిగుమ్మార్చ మొనరింపఁ దలఁపున్న, నెవ్వరు వివరిసి యెత్తిపలంకుఁ
గానికూర్చు దినును గావింపరాని కృ, త్యములునేయుఁ దన్నుఁ దానె మాటయ
మద్యపానమునకు పాడిగట్టుకొననేల, యని సమస్తమునకు నతఁడెదచ్చు. ౨౦

క. ఇరువదియొకటవవెట్టిని, మరణించినవానిరీతి మ్రానిక్రియం దా
నరుఁడుండు నెఱుకగలయె, వ్యరు నీపానంబువారఁ బడుదురె జగతిక. ౨౧

క. ఇరువదిరెండవవెట్టిని, బొరిపుచ్చెడు పులులు గలుగు పొదరిండ్లక్రియం
బొరి గంజాగృహములలోఁ, జొరఁబడి నశియింతు భానకూన్యలుపెలుచుక. ౨౨

క. ఇరువదిమూడవవెట్టిని, సరసాన్నము లుడిగి యెపుడుఁబాలఁగ మద్యం
బురుచింబడి దుర్బలుఁడై, మరణించును బుద్ధితేనిమనుజుఁడు భూమిక. ౨౩

సీ. ఇరువదినాలుడై యెసఁగినవెట్టి కోపంబుల భీతిఁ బిపాసితుఁడగ
శోకంబు పట్టున తుదితుఁడై యున్నపుఁ బనులచే నాయాసపడిన సమయ
కుందున వలమాత్రబంధనంబునఁ బొట్టి నిండ్ నీర్వాచి జీర్ణింపకుండ
మరలగుజించియు నైస్రుక్కి యున్నంత నెండతాఁకుడుమడియుండునదన
మద్యపానమునను మనుజునకు విశేష, వికృతు లొదవు నిట్టివేళ లన్ని
విడిచి యుచితవేళ విధివంతముగఁ ద్రావఁ గడఁగ సంతకండకత్తైరేమి. ౨౪

క. ఇరువదియొకవవెట్టిని, నిరుప్రక్కల నొప్పి శ్వాస హిక్కు శిరఃకిం
పరుజయు నిద్రాభంగము, దిరుముగ నరుఁబొందు మద్యతీక్షణ్యమునక. ౨౫

క. ఇరువదియాఱవవెట్టిని, జ్వరము చెగుట డప్పి భ్రమము పచ్చఁబడినమేక
పరితాపము స్ఫురియించుం, బరువడిఁ బైతృ మద్యపానమునక. ౨౬

క. ఇరువదియేడవవెట్టిని, శరీరమతిభారయంతము జలంబు విరసతా
స్ఫురదాస్యము మాత్రాదిక, నిరోధమును గల్గఁ బాననియమము లేమిక. ౨౭

క. ఇరువదియైదియవవె, త్తి రయంబున నుబ్బుఁ గడుపు త్రేఁపులు మెండ
పరితాపము త్రావినక, ల్లరయఁగ జీర్ణంబుగామి నగపడునెందుక. ౨౮

క. ఇరువదితొమ్మిదియవవె, త్తిరవగుఁ దనయొకపుత్రుఁ డేనేండ్లున్నక
చరిఁజేరనీఁడు రేకను, ధరియింపం డెట్టు లొట్టై దైవము యనినక. ౨౯

- నీ. ముప్పదియవవెట్టి యొప్పును బాసవిభ్రమమన హృదయంబుఁ బట్టు నవయ
వంబులఁబోట్లు కథ స్రావ మాయాస్రొతస్సులను గంతకోషణంబు
మార్చి వాంతియు జ్వరమును దలనొప్పియుఁ దలమంట యొదవు మద్యము
కాగంబు నన్నవికారమారుచ్య భక్ష్యములపై నడచి లక్షణము టివ్వ
గలుగు దేహమందుఁ గదలఁగా దున్నిచి, తనము పదనఁ జల్ల సెనసినట్లు
పాదుకొనును విడవు వైబాధ లెన్నఁడు, విడుచుఁ బ్రాణ మొక్కవేళయం.
- నీ. ముప్పదియొకటగు ముప్పదివెట్టిని బెదవులు ప్రేలాడు హృదయమునను
శీతంబు వెలుపలఁ గాతరోష్ణంబును నోట జిడ్డునుగల్గును రదనోష్ఠ
జిహ్వలనైల్యము చేరుఁ గన్నులనెట్టి వాగొండె గాకను బచ్చయొండెఁ
బుట్టును మిలిమిఱి పురుషుఁడు పుద్యనేవాసత్తుఁడౌట నయ్యధముఁ డెంత
కాఠమందు వలగు కష్టసాధ్యంబగు, మందులేల రోగమహిమ ప్రబలి
కుదురఁబెట్టుఁ బీర్లు గుండానఁ బడవైచి, తా నె యేదో యొక్క తరుణమందు.
- క. ముప్పదిరెండవ వెట్టిని, దష్టకొన న్నార్గమొండు దగు మద్యాతిక్
గుప్పన మెడలిన దోసము, చప్పునఁ దత్సేవవిడున కాంతిం బొందుకొ.
- క. ముప్పదిమూడవ వెట్టియు, ముప్పొదవినఁ ద్రావమాని ముఖ్యారోగ్యం
బెప్పుడు గలిగిన వెండియు, నెప్పటియాటాడువాని నెత్తికొని చనుకొ.
- నీ. ముప్పదినాల్గవమూర్ఖభ్య వెట్టి తా నీక్రింది వేళల నిరవుకొనును
క్షీణించియున్నను జెందని యాహారము భుజించియున్న విజ్ఞాత్రబద్ధ
మయినట్లు దెబ్బల నంగమెల్లను ఘాతములఁ బొందినప్పుడు మున్నగులగు
సత్త్వగుణంబు నాశమనొంది బాహ్యంతరముల నింద్రియముల ధనుసులందుఁ
గ్రూరవాతాదిదోషములు ల్గుదురుపడిన, సంజ్ఞను వహించునాడుల శక్తిహీయ
మ్రానుపడి వ్రాలదురునేల మనుజులదియె, మోహమందురు కొండలుమూర్ఖయ
- క. ముప్పదియొదవవెట్టిని, దెప్పరిమగు తొమ్మునొప్పి దేహమువిటుపుల్
విప్పగు బడలిక బృంభలుఁ, జెప్పను రాసుండె మూర్ఖ నిర్ధం బనుచుకొ.
- క. ముప్పదియాఱవవెట్టిని, గప్పగ నెట్టిగను జూచు గగనము మూర్ఖం
జొప్పుడి యప్పుడ లేచును, నొప్పులుఁ గంపంబుఁ గృతమం గమమేనకొ.
- క. ముప్పదియేడగు వెట్టిని నుప్పరమును రక్తపీతయుతవర్ణములం
జెప్పను మూర్ఖండేహినఁ, గప్పను జెప్పటలు దప్పి గ్లానియు మేనకొ.
- గీ. ముప్పదినిదియగు వెట్టి మూర్ఖమునిగి, లేచుఁ జిరకాలమునకును జూచి మిన్న
మేఘయుతమను దేహంబు మిగుల బరువు, నెగడు నోటను జొంగవాంతియును ద

ముప్పనితో మ్మిదో మూర్ఖాభిఘాయ జెట్టి జనించునరుని గుర్తింపవచ్చు
 సన్నిపాతాంగలక్షణముగా వాతాది దోషత్రయముతోడఁ గోడుగూడి
 బీభత్సకరములై వెడలుఁ జొంగలు చక్కఁ దక్కునపస్తారతావిశేష
 గణములతోఁగూడి గొబ్బునఁ బడఁద్రోయు మనుజుని శివుపై మాటవెడల
 నీక మూర్ఖులనేకములొ పృథివియందు, బాలికల యువతులఁ బట్టి బాధపెట్టు
 దుఃఖజారులు గలవు ముంగు వివరింతుఁ, జిత్తగింపుఁడ యవధాన చిత్తులగుచు. 35

నలువదవజెట్టిపట్టును నిరులనెందు, రక్తమును జూడ నాని నాఘ్రాణ మొనరఁ
 జేయ నదిగాన హింసలు చేయుచోట, నిలువరా దట్టి హింసలఁ దలఁపరాదు. 36

నిలువదియొకటవ జెట్టికిఁ, గలుగును విషమూర్ఖనామగౌరవ మదికాం
 తిలదు తనంతట నఱుగని, విలక్షణముగుణంబు కలిమి వెజ్జవలసెడిక. 37

నలువది రెండవజెట్టికి, మలయును నుద్యజవిసాఖ్య మద్యంబునకుం
 గలుగును బీర్ణంబగు గుణ, మలయించి శమించునది తనంతటఁ దానై. 38

నలువది మూడవ జెట్టియు, బలవత్తరములగు విషమువంకను గలవె
 ఱ్జులు సర్వముగల మద్యము, నిలువక సేవించువారినిం బొలిచుచున్. 39

నలువది నాల్గవ జెట్టిని, జలనవిహీనాంగములను జక్షువులను జూ
 ద్ములు నిలమి నూపిరాడమి, దెలియందగు రక్తజాఖ్య దీప్తపు మూర్ఖుక. 40

నలువదియైదవజెట్టిని, బలుదెఱుంగులఁ బలుకు నొందు భ్రనుము మదిం జే
 ప్పుదదిక్కి జీర్ణమగువఱ, కిలఁబడియుండును సురారు లెవ్వడుఁ గ్రోలక. 41

నలువదియాఱవ జెట్టి వ, అలునది పైత్రమునఁ దమముగ్రచ్చిన మూర్ఖు
 విలసనమున దానిని నై, ద్యులు శేర్పఱులైనఁ దొలఁగఁ ద్రోయుదురు నెఱిక. 42

నలువదేడవ జెట్టి నామంబు తంద్ర యింద్రియములకై వైరిక యుండుఁ
 గన్నులు చూడవు పూఁగంబుమూచూడ దేడమాకకుఁ బోలె నెనఁగుఁ జెవులు
 బరువగు దేహంబు బడలిక మెండగు, నాలుక రుచిఁ దెప్పఁజాలకుండుఁ
 చనుము వాతమును గళమును దీనికిఁ గారణంబులు గావున నరుఁడు మేలు
 కనిన నిద్రించునట్టు లంగములు స్వవశ, మునఁ జరింపమి నిదియొక మూర్ఖులుగును
 మలఁపఁ జాలిన చక్కని మందుగలదు, వైద్యరత్నంబులక్కడ వలయునేని. 43

నలువదెనిదవ యున్నాదంబు నిద్రయొ యెల్లరు నెఱిఁగినదేని దాని
 కారణం లెఱుంగరు గతిపయజనులు మానసము మిక్కిలి శ్రమ నలఁగినప్పు
 డింద్రియంబులు స్రుక్కి యేమియుఁ జేయఁజాలని యపు జావహించును బ్రపంచ
 మునఁ ప్రాణికోటిని మున్నిటి తంద్రకు నెక్కుడౌ మనసు వ్యాపృతిని మాని

- శ్రేష్ఠుఁడు తమోగుణంబును జీవులందుఁ, బ్రబలమై యుండఁగల్గు నిద్రయన
సంపన్న సంకులమును బ్రలాపయితమగును, గొండఁజేరి బండ్లుగీటుట గుఱక?
- గీ. నలువదియుఁదొమ్మిదియునగు కలఁతవెట్టి, భ్రమయనఁగఁబుట్టు వాత పైత్తము
మంబు కారణములు చక్రమధ్యమట్లు, భ్రమమువోచుట లేవఁడు పండుకొ
- గీ. ఏఁబదవవెట్టి గల్గు ననేకగతుల, మూర్ఖులన వాతపిత్తాదిముఖ్యగుణము
లాత్తకక్షిఁ గనంబర్చి యడఁగినంతఁ, దాను శాంతించు నొకట వైద్యంబు వ
- గీ. ఏఁబదియుఁకొక్కటవవెట్టి యింద్రియములు, గుడి గఁగఁ బట్టి వాక్కునక్కు
దుర్బలునిలోన నిల్చి హృత్పున కొప్ప, గించు సన్నావ్యసముపేర నెంచి!
- నీ. ఏఁబదిఁడవ యీవెట్టి యుడుకని యన్నాదులును గార మాన్లునము
తాపోష్ణకృత్పదార్థములు భుజించిన నింద్రియవశునరు హృదయ మెక్కి
యున్నాఁమొదవించు నోర్పు దాననశించు నార్యాటము దిగంబరాటనంబు
భయపెట్టుటయును గోమంబుచూపుట పగ్యవెట్టుట దేహంబు వేడిగిలుట
నీడయం దుండఁ జల్లనిసేరు తిండి, దినఁగఁగోరుట పసుపుపచ్చని మొగంబ
గావుటయు నిట్టి గుప్తలక్షణము లొంగుఁ, బిత్తజోన్నాదమని దీనిఁ బెద్దలం
- నీ. ఏఁబదిమూఁడవ యొక్కటి వెట్టి దేహపరిశ్రమము చేయునట్టివాఁడు
హృష్టాన్నభోజియోనేని గళంబును బిత్తముతోఁగూడి పేరుఁబంబు
నం దెక్కిదుప్తుమై యజ్ఞానమును గప్పి బుద్ధిపోకాంచి వృద్ధిచెఱచి
యున్నాదమునుజేయు నొక్కపు మోహమా మాటాడనీదు నమలఁగనీదు
నరుచి మంద మంగనాస్తకి విజనస్థ, లాధివాసబుద్ధి యధికనిద్ర
వాంతిలాల లూదవు వాతను భోజనా, నంతరమున రోగ మధిక మగును.
- గీ. ఏఁబదియునాలుగవవెట్టి యేరుపడును, వాతపిత్తకళంబులు వానివాని
వివిధగుణములు చూపింప వేత్తలిట్టి, వ్యాధి సన్నిహితోన్నాద మనిరి తొల్లి.
- నీ. ఏఁబదియైదవ యిట్టివెట్టి జనించు భటచోరధనశత్రుభయమువలన
భార్యావియోగంబు భర్తృవియోగంబు ప్రియతమాలాభ విక్రీయయఁ దొ
మనసు ఖేదించియున్నాదంబు జనియించుఁ గ్రూరవృత్తిని దానిగుణము తిష్ఠి
బహువిధంబులను సంభాషించు లోగట్లు వెలివుచ్చు నేకాంతవివృత్తిసేయు
గానమొనరించు వికటవిజ్ఞాన మొదవు, నవ్వునేవేళ నేడ్చు మానసము మూఢ
వృత్తి కిరవగు దీనిని వృద్ధు లనిరి, శోకజోన్నాద మని పరిశోధనమున.
- క. ఏఁబదియొఱవవెట్టి య, నాఁ బరఁగును గన్ను లెఱ్ఱనయగుట యొడలక
లేఁబరువుకాంతి దైన్యము, తోఁ బొదవినమొగము గలుగు దుర్విషయైక్తిక.

ఏఁబదియు మీఁద నేడయియెసఁగువెట్టి, దలనునాంచునుఁ బైకత్తుఁ దస్సయెంచు
నిద్రనశియించు మత్తుజనించు నిద్ది, యగునసాధ్యము వైద్యులహస్తమునకు. ౫౭
ఏఁబది యందుపై నెనిమిదియవవెట్టి భూతసంబంధమపు నొకవికృతి
రానిభావలున్ద్రాయఁ బ్రస్తావమొనరించు ననధికారియును శాస్త్రార్థములను
రాఁబోవుఫలము పూర్వజ్ఞానివలెఁ జెప్ప నెత్తదింపఁగరానివెల్లఁగదవు
చోరులుచెప్పఁగలేని గురుసంఖ్యలెఱిఁగించు భుక్తిలేకయ దేహపుష్టినిొందుఁ
దనకుఁ దెలియని చిత్రలేఖనమునేయు, నర్థములుచెప్ప న్లోకంబులరయకుండ
మర్చలుండయ్యునడచు సుదూర మిట్టి, విక్రమ మమానుషంబుమర్వినరునొందు. ౫౮
ఏఁబదితోమ్మిదై యెసలారువెట్టి దేవగ్రహోన్మాదసంబంధ మగును
రిత్యసంతోషియు నత్యంతశుద్ధుఁడు దివ్యమాల్యావృతదేహి యగును
ద్రవోవఁడు శుద్ధనిర్జరభాషమాటాడు దేజస్వియా నమలనేత్రుఁ
కయియుండు వరములుదయనేయు బ్రాప్తాభిక్షివిశ్వాసము ల్పాటినేయు
ట్రైలిక్షణములు గల్గునేనివాని, దయ్యమని కయ్యమనుచు బాధలకులోను
వేయరా దతీఁ డొక్కప్రసిద్ధివలన, నట్లువర్తించు దాన నేహాని లేదు. ౫౯
అఱువదియవవెట్టి యరయంగనగు మాతృగణదేవతావేశగణన నద్ది
సుద్రమానవులెట్టి తోభపెట్టును దెమ్ము కోడినిగొట్టెఁ దే గొట్టుఁ దెమ్ము
నన్నంబువెట్టెద నని మ్రొక్కుదీర్చువు గుండంబుద్రొక్కవు కుట్టువాని
పిరుపెట్టవు నిన్నుఁ బ్రేర్పెదఁ గూర్చెద మాఁడుమూరలులేవు మోసపుచ్చుఁ
లఁచినాఁడవు చూడునాదర్పనుచుఁ, ప్రేమబెత్తెము జలిపించుఁ బీఁకికొనుకు
ట్టివెండ్రుకలను గన్నులెట్టిసేయు, సాంశ్వనమ్మునఁ జల్లారి జరగు నవల. ౬౦
అఱువదియొకటవదగు వెట్టి గ్రానాదేవతల మూలమునను బ్రకటమగును
పన్నబత్తిరిలేని యొకపురుషుఁడొ స్త్రీయు నేను దేవత నని నిలయమందు
ద్వైలంచును నిల్చి క్షలకాలనుక్కిడఁ బొరలుచు సాంబ్రాణిపాగలు భూవ
నివేయ నావహించినయట్టు లూఁగుదు మీకు భయములేదు మిమ్ము నేను
చియుంటిఁ గాఁడిగట్టు నాచెల్లెలు, రాఁదలంచె నిటకు రాకయుండఁ
త్తివెత్తు నాకుఁ గట్టఁ గోకిచ్చుని, యిల్లుగట్టు మందు నెపుడుఁబాడు. ౬౧
అఱువదిరెండవదయన వెట్టిజనించు మూఁమూనవులకు బుద్ధిమంతు
చు జేరరాదు దానినిలిక్ష్యపెట్టి గగ్రులంబువారు మూరన్న ననుచు
గగన్న ననుచు నాఁకలిగొంటి నాకేడుకొమ్ములపోతును దెమ్మునించు
పరొట్టి పసుపు వెండిపోస్తుల బెత్తెములు పంకకత్తులుం బూని యూర

- వీధులంబడి ప్రజలను బెడకఁగొట్టి, యట్టహాసముసేయుచు నాపురమును నోరు దెలుచుచు నీవమెత్తి ఘోరవృత్తి, మొండిగోడలు చుముకుచు మెండుకు నీ. అఱువదిమూడవదనఁ దగువెట్టిఁ గోపముగల్గియుండుట వడఁకుటయును నవయవంబులు శిథిలావస్థనొందుట నురుఁగయుఁ జొల్లును నోటవెడలు టయుగాఢనిద్రనుంటయు మాటలేకమూఁగయుఁ బోలెనుండుట గట్టిమూఁ యగుట సివంబాడు టాదియాగుణములు గలుగును తుద్రులౌ గ్రామదేవ తలకతంబున నట్టి వారలు భయంబు, చేత నుపవాసములుచేసి చివికి యేమి చేయు నేమియాగునోయని చెడుదు రవని, మందులే దిట్టివాఁకర్షంబునకును.
- నీ. అఱువదివొల్లవ దనఁబడువెట్టికి నమరగ్రహాన్తావ మనెడు పేరు చెనుటగాఱును శరీరమునుండి యెక్కుడు బ్రాహ్మణాదులఁ గన్నబ్రష్టిగా రాచవాఁ డలముత్తరాచవాఁ డుల్లిపాయలబచ్చు పిటికియం చాడిగురువుఁ బుచ్చగింజలు సామి పుచ్చుకొండని తాతిప్రతిమ నీకుం గితకితిలఁగలవె యనుచువోహోక్తులాడుచు నడ్డుచూపు, నూచుచును నిర్భయుండయిశ్రుతివి. కార్యములుసేయఁజూచు వెక్కసములేద, దెంతదిన్నను జనఁడొకిం లేనద్య.
- నీ. అఱువదియొడవ దగువెట్టిగాంధర్వ మాదియిట్టులుండు నెల్లపు మనసు సంతోషమునుబొందు జనునకు నిసుక తిన్నెలమీఁద నుద్యానములనుదిగుగ నభిలాష మెండగు నాచారవంతుఁడౌ సంగీతమునయందు సంతసంబు గంధపుష్పాక్షత ల్కలపముల పరిమిశ్చతైలము లర్కము త్తలగడుగులు వలిపములు నృత్యములు వీనివైనిబ్రీతి, గూర్చున్నితహితమృదువదగుంఘసప్త వానితోమాటలాడంగ వానిపల్కుఁ లాలకింపంగ జనులకు హర్షమొదవు.
- నీ. అఱువదియాఱవ దగువెట్టిఁ గన్నలెఱుగనుండు రమ్యములగునవి మృదు శంఖులు రక్తవర్ణంబులు ఏగు వస్త్రములఁ దాల్చు గాంభీర్యము గనఁబఱుచు జఱచఱునడుచును జాఱుకుందనఁబెచ్చు మితభాషియగు బంధుమిత్రులకడ శాంతంబువహించు సకలంబుపట్లఁ బ్రశస్తమైనట్టి తేజంబుగలుగు నెవ్వరేమిగోర నిచ్చెదనను నీకు, నేమివలయు నడుగు మిచ్చెదనను వీని కేమియిత్తు నేడకయే యను, యక్షజం బుమాచ మంటినవుడు.
- నీ. అఱువదియొడవ దైన వెట్టికిఁ గల్లఁ బితృభక్తి తద్రూపేరణమున దర్శలుపఱుచు ముద్దులచేసి పిండములనుబెట్టు పెతరుల కనుదినంబు నమవసయని శ్రాద్ధమని శాంతభావంబు గలిగియుండును బయిఁగవ్వువస్త్ర ముపవీతముగఁ జేయు నపసవ్యముగమాడ్చి జలతర్పణముసేయుఁ దిలలుగలిగి

మాంసభోజియగును మాషాక్షములు పిండి, వంటకములు గుడము పాయసంబుఁ
దినఁగ మనసుపడును మానసేష్టఁ బితృదేవ, తర్పణంబునంద తగిలియుండు. ౭౭

౭౮. అటువదియొనిమిది యగు వెట్టి నాగగ్రహోన్మాదమనియుండు రుద్విబుధులు
ఉరగంబుగతిసేల నురమునఁబ్రాఁతును నాలుకచాఁచును నాకు సెలవి
కస్సను బుస్సను గసరుఁ గోపంబునఁ దలయొత్తు వంచును దానినడుమ
మానలుచుండును డాఁగు మాటున ముడుచుకొని పరుండు బునకొట్టు నేర్పుమీఱఁ
గుబుసమును సడల్పు గొబ్బునఁ దొడుగును, మెలఁపుఁ దోన పాముమీసములను
బాబుఁడేనెఁ బ్రాలపాయసంబును బెల్ల, ముఁ జలిమిడినిగోరు భుక్తియందు. ౭౯

౮౦. అటువదిలొమ్మిదియవ వెట్టి సోఁకిన మాంసమ్ము దిను చాటుమాట రక్త
పానంబొనర్చును నానావిధంపు మద్యమ్ములు రుచిచూచు నధికశౌర్య
మును గ్రోధమును గల్గి ముడిపెట్టు బొమలను ధనమదదేహసిద్ధుగు బలము
గలిగి త్రిమృతను మిక్కిలి నిష్ఠురోక్షులు పలుకునెల్లర బజ్జ వదలివేయు
రాత్రులందునిద్ర రాక నందులుగొందు, లంగుఁ దిరుగు దుష్టుడగుచు మడియు
పైల యనఁడు శుద్ధిమాట యెఱుంగఁడు, రాక్షసగ్రహంబు రాయిడింప. ౮౧

౮౨. డెబ్బదియవ వెట్టి డెప్పరంబగును దంత్రాంతరదర్శనవ్యాప్రియతను
పేదంబుఁ జదువును ద్వేషించు బ్రాహ్మణు డేవత లెవ్వరు తెలివిలేమి
గురుఁ డెవ్వఁ డొకనికోర్కులుదీర్ప నను బరిశుద్ధుఁ డొటయకాని శుచియనంగఁ
దడిబట్ట కట్టుట యడియాశమా మాలమాదిగలకు రక్తమాంసయుతక
రీర ముండ దొక్కొ రీతులా యివియని, నవ్వునొరుల మానసు నొవ్వ నెందు
బ్రాహ్మమండ్రు దీని రాక్షసోన్మాదమే, పలు దెఱుగు లిదియుఁ డెలియఁగోర. ౮౩

౮౪. డెబ్బదిపై నొక్కటియగు వెటి పిశాచహస్తమౌ నది కడుఁ గట్టుచుబ్బు
దాన హస్తంబు లూర్ధ్వముగా నెత్తుట దేహంబు కృశియించి తీక్షణుగుట
సందర్భహీనప్రసంగం బసంబధవాచకయుతియును వాసనాక్త
సర్వాంగుండొట దీహచార శూన్యండొట యపరిశుద్ధండయి యన్నపాన
ములను బేరాసగొనుట సంపూర్ణభుక్తి, గొనుట నిర్జన వనదేశమునఁ జరింప
నానగొనుటయు నేడ్పుట యభిలవిధవి, కారచేష్టలు చేయుట గలుగునెపుడు. ౮౫

౮౬. డెబ్బదిరెండవ డబ్బుఱయావెట్టి వృక్షాగ్రముననుండి శృంగమందు
నుండి గజాశ్వాదినుండి పడ్డవుడేగ్రహమైనఁ బట్టినఁ గన్నుగ్రుడ్లు
మిడివడ లాలలుమిసిన సోష్టంబులునాకిన వణఁకును న్యాకులత్వ
మలవడి నిద్రలేచైన రోగమసాగ్య మందు లీలార్థ పూవార్థబుష్ట

దుర్లభులు స్వస్థులుగ నగుదురు క్రమమున, స్వస్థులగుదురె హింసార్థ సన్నివేశ భూతులగువారు పై శుప్తరీతిగణము, లేన్ను హింసార్థమని బుధబృందమెపుడు.

సీ. డెబ్బదిమూడడు ప్రబుబ్బవెట్టికిని జౌరమిఁ బట్టు దేవతాగ్రహము సంజ ప్రార్థన రాక్షసభూత మావేశించు నప్తమి గాంధర్వ మావహించుఁ బాడ్యమి యక్షసంబంధగ్రహంబును నమవసను బిత్తగ్రహముఁ జేరు నాగగ్రహము పంచమిని బ్రవేశించు రాత్రులం దెప్పుడు రాక్షసగ్రహమును జొచ్చుఁ జతుర్థియందు వాలు, నోలిని బిశాచమునునాలిగాలి యంచు విజ్ఞానాదురు రది యట్లే విదితమగును, బట్టినన్నాఁడు తిరిగిరాఁ బ్రబలమగును.

సీ. డెబ్బదినాలుగై యుబ్బువెట్టికి దర్పణమున బింబంబు నట్లమలనూర్య కాంతంబునందు భాస్కరతేజమట్లు శీతోష్ణము ల్ప్రాబలయొడలినట్లు జీవుండు దేహిన ప్లేవారికంటికిఁ గనఁబడకుండఁ దాననువసించుఁ దనకాశ్రయందైన జనమునకుం గానఁబడదు చిత్రంబు దేవగ్రహంబు మనుజునిస్పృశింపఁ దటుగానఁ జను నెటుంగ, దేవతల నాశ్రయించి వర్తిలు గ్రహం మానవులఁ బట్టునని జగన్తానన్యసుశ్రు, తంబుచొప్పు నెటుంగట తగవుగాదె.

క. డెబ్బదియైదవ వెట్టియు, గుబ్బతిలుకొ రోగజముల గుణము లెఱుంగకే యుబ్బున గ్రహజము లెఱుంగక, తబ్బిబ్బులు వల్కువైద్యుతలపైఁ గినుకకొ.

క. డెబ్బదియాఱవ వెట్టియు, దబ్బాటునవచ్చు నాముదపు జిట్టలు నా ముద్బెడు జొన్నయిలకలం, గెచ్చినచేయి కడిగికొనక గీటునఁబుచ్చకొ.

సీ. డెబ్బదియేడవ నిబ్బరపు న్నెట్టి పల్లెలపేదలఁ బట్టు వింత గానెఱుంగకొరాని గతి నాల్గఱోఁగూడు చుక్కబొమ్మనునట్టి మొక్కగింజ లన్నంబుతో జీర్ణముననప్పు డింటిలో నందఱునొక్కమా ఁవనిఁబడుదు రన్నంబునిని చేని కరిగినకాఁపును గట్టుపైనొరగు మైకంబుగప్పి తెలిసి పొరుగింటివారలు చిలము గిలము, పట్టిత్రానించి కక్కింతువాంతియైన శాంతినొందును దిక్కిగింజుల ప్రభావ, మలఁతయేగాని హానిలేదందువలన.

సీ. డెబ్బదియైదియై యుబ్బువెట్టిజనింప నాగమ్మకాయ ట్లఖిలదిశలుఁ ద్రిపురుఁ బిసవెట్టి తిరిపెగానింగొల్పు దేవుఁ డాతండని దేవురించు వెనువెంటఁదిరుగుదు వెతిపదాల్వాడు చొడలెఱుంగఁనీని జడలపత్రి గంజాయిచిలుము ప్రఖ్యాతిగాధరియించు నెంగిలియనకిచ్చు నెల్లవారి కడఁదయొండి నిద్రయుడిగి జ్ఞానమువోయి, కూడుగుడ్డఁ గొంపకొమ్మవిడిచి జ్ఞానహీనుఁడయ్యుఁ జ్ఞానియంచజ్ఞుల, వలన నెన్నఁబడుచు బ్రదుకునతఁడు.

- నీ. డెబ్బదితొమ్మిదై డీబ్బడఁజేయు నా వెట్టియెట్లన్న భావిగతి లెస్స
యోజనసేయక యువతులు యువకులు నొడలెఱుంగక తమయొద్దనున్న
నగ లెల్లకాలంబుఁ దెగనమ్మకొని తినఁజాలునంచని యిట్లై సౌఖ్యముగను
దేహముండునటంచుఁ దెగదెంపులైపోయి యిద్దఱలో నెవ్వరేని మడిసి
కులముగుణమును జెడిబందుగులకు దూర, మై బలంబును గోల్పోయి యైనవారిఁ
గానివారిని యాచించి కాని కూర్చు, నెంగిలారులు దిక్కుగాఁగ్రుంగుగాఁతు. ౨౯
- ఎనుబదవవెట్టి వెట్టియెత్తినశునకమొ, నక్కయో కఱచిన యట్టినరుఁడు కుక్క
యట్లు నక్కనుబోలెఁ దానఱదుఁగఱచు, నతఁడు గఱచినవానికి నట్లైయగును. ౩౦
- ఎనుబదియొకటవ వెట్టియు, మునగయు నానుగము పుచ్చమున్నగునవిచేఁ
దనిచెప్పక యమ్మినఁగొని, తినఁ గా జనియించు నొడలు తిరుగుం గ్రక్కు. ౩౧
- ఎనుబదిరెండవ వెట్టిఁ గ, ననగుం బాత్రములతోఁగనంబున లోపం
బునఁ దగరము పూఁతచెడం, గను నలఁతయకాని కీడుగలుగదు దానక. ౩౨
- ఎనుబదిమూడవ వెట్టియుఁ, దనవంశమునందుఁ దొల్లి తాతకొ మఱియుం
జనకునకో పైత్తల్లము, దనికినఁ బారంపరీగతంబునఁ దనకా. ౩౩
- ఎనుబదిసాల్గవవెట్టి జ, ననమొందుం బెట్టుమందునను, ననురాగం
బునుగోరి వెట్టినిశ్లం, దునఁజేరిచి స్త్రీలువెట్టుదోషమువలనక. ౩౪
- ఎనుబదియైదవవెట్టి, త్తును దనకూఁతుపయిఁ బ్రేమతోనుండుటకై
శునకపుఁబాలఁ గలపియ, ల్లనకత్తె యొసంగుమందులోనండు, జనుల్. ౩౫
- ఎనుబదియాఱవ వెట్టియ, దనుగని యెఱునీళ్లుకుట్టి దాగినడుమఁబో
సినదెఱుంగక త్రొక్కినకత, మున వచ్చునటండు విషయములెఱుంగుబుధుల్. ౩౬
- ఎనుబదియేడవ వెట్టి ప్ర, జననంబగుఁ జేతఁబడుల జడజనకృతులక
జనుఁ జెడిసి యెట్టుమరియు, ననఁ జిల్లంగియననిట్టి వందలివికృతుల్. ౩౭
- ఎనుబదియెనిమిదియవవె, ట్టిని గొనితెచ్చికొనవచ్చు తేపునముస్తల్
దిని మాత్రసాహసమొనరిచి, యని యనియెద రద్ది నమ్మనగునో కాదో. ౩౮
- ఎనుబదితొమ్మిదియవవె, ట్టిని జెష్ఠును రజ్జ జనులు వ్రేల్చొటనుబె
ట్టి నితాంతము పొరటలుద్ర, ప్పినకతమునఁ బుట్టునంచు విదితంబె కదా. ౩౯
- తొంబదియవవెట్టితోఁచును ధూమ్రవస్త్రము నుపయోగించు ప్రజలయందు
నమలెడువారికి నస్యమువేసెడు వారికిఁ బొగద్రావువారి కెపుడు
రుచిచెడునాల్కనెత్తు విఱిగిపోవు హృత్పిడకంపము కార్యవికృతరేఖ
లొదవు నొడలు ద్రిష్టృ నోష్ఠంబునలుపెక్కు దంతముల్లాటునఁ గాంతియుండుగు

రాగిమీసములగును వక్షస్సుదుప్ప, గంధయుతముగు శాశికారంధ్రశోగ
మబ్బు నదిలేకయుండిన నడ్డమైన, వారియొద్దను జేఁ జూపవలసివచ్చు.

- క. తొంబదియొకటవ వెట్టిక, నంబడుఁ దొలిమేనఁజేసిన పనులఫలమిం
దుంబంచినడువఁగా జ, స్తంబాదిగ మూఁగ చెవుడు నరులందొకట౯.
- క. తొంబదిఁడవ వెట్టియ, నంబడు మున్నెపుడొ తానొనర్చినయద్దొ
ప్ర్యంబిపుడుదోఁప వ్రేలుము, ఖంబుననిడికొటికొనుట కసరుట గుటిగా౯.
- క. తొంబదిమూఁడవ వెట్టి క, నంబడినవి యెల్లనుంగొన మనోదార్బ
ల్యంబును ధనలోభంబును, రింబంగను వెట్టియనఁగ వృద్ధిగనుఁగన౯.
- క. తొంబదిసాల్పన వెట్టి వి, నంబడు ద్యూతోత్తమయి ధనవ్యయఫలమై
యింబడరు పండితులనే, వెంబడు నీవెట్టి మిగత వెట్టులగెఱుచు౯.
- క. తొంబదియొడవ వెట్టి జ, గంబున మృగములును బక్షిగణమును దినశే
షంబయిన మాంసమును భ, త్యంబులు ఫలములును దినఁగ సంభవిలుఁగడు౯.
- సీ. తొంబదియాఱయిలోఁచెడు వెట్టి చిత్రంబయినది దానిరాకచినుఁడు
స్థిరముగాఁ గూర్చుండఁ దీరదు తీర్థాదు లరయఁ బుట్టించు దృఢాసురాగ
మేగు వినోదము లీక్షించి యానంద మందుచుఁ దలద్రిప్పి యవనిఁబడును
మొగమున నీరుచిమ్ముదురు కొందఱు చెవుల్ మూయుదు రిఁకఁగొంద టీయవస్థ
యేటి కేఱిఁగియుండి యిటు రాఁగఁ గర్తమా, యైనయింటిబిడ్డ యనుభవంబు
తప్పదండ్రు ప్రబలి తలనిండ బొప్పలు, దేహమెల్లఁబుండ్లు దేటియుండు.
- సీ. తొంబదేడవవెట్టి స్తోత్రపాత్రంబగు నిదురపోతుతనంబు నెగడునందు
నొక్కఁడు నిద్రలో నొడ లెఱుంగకలేచి పనులుచేయును జేసి పండుకొనును
జెట్టెక్కికాయల చిదిమితెచ్చును నడ్డ మెలఁకువవచ్చెనా మేదినిఁ బడు
నీంతకంటెను జిత్ర మేఁబండ్రుఁ దొంబండ్రు నేకకాలంబుననేగి పగలు
చేసివదలినట్టిశేషకార్యంబులు, తీర్తు రిండ్లు బండ్లు దేవగృహము
లద్భుతముగ మరల నందఱునిద్రుంతు, రెల్లవారుఁ బొగడఁ దెల్లవాటి.
- సీ. తొంబదియెన్నిదైయింబడరెడు వెట్టి పైతృలక్షణమందు బ్రాస్తాణులును
దయ్యునుచును నొక్క దద్దమ్మకా ల్పట్టుకొన వాఁడు మేఁకనుగోసి దాని
ప్రేవులులోగికిఁ బేరులుగావైచి కల్లుముంతలుదెచ్చి కాటినివ్వు
రగిలించి పొగవైచి రక్తంబుబొట్టిడి పద్మముల్ వైచి సబ్బండు బూతు
లాడిదయ్యునుఁ దిట్టుఁ దానఱచి బింది, నాదమొనరించి జడఁగోసి నాల్గనడుము
దారిలోఁ బాఁతిపెట్టు నందఱునుదాని, మీద నొకరాయివైచి యుమ్మెదరునిచ్చు.

- సీ. తొంబదివైసొక్క తొమ్మిది సంఖ్యవె ట్టియగుఁ జేలనకుఁ జెట్టికిని మందు
పాముకాటునకుఁ జింతామణియని నాల్గు త్రేళ్లఁ జేపట్టివర్తిండుఁ బాముఁ
గఱపించికొండు వేగమ కుదిరిచెద నీశ్వరవేరుగలదది చవుక చెనురుఁ
గాకిసూఁడును బెట్టఁ గంటిని సంజీవి పుల్లచూరునఁ దోప నిల్లుగాల
దేటిలోవేయ నెనురీదు నిట్లుబొల్లి, కాసునకు గుల్లకును నమ్మ మోస గాండ్రఁ
బట్టి ప్రశ్నించిశిక్షింప కట్టెవిడిచి, పెట్టి పేటెత్తఁజేసెడు పెద్దలయది. ౯౯
- సీ. నూటవ వెట్టి వేయాఱుప్రకటనపత్రికలతో నూరెల్లఁదిరిగి కమ్మ
నూనె మందారపునూనె కుంతలశోభి తెల్లవెండుకల్లె నల్లవడు న
కాలపునరనిల్పు రాలెడు వెండుకలనునిల్పు బట్టతలను మొలచు
మొదడును బలపర్చు మేధాభివృద్ధియోఁ గన్ములం జలు వెక్కు ఘ్రాణతేర్చు
ణంబటంచును బల్కుజనంబుఁబట్టి, యెవ్వరికి గుణమిచ్చెరా యెచటఁజూపు
డబ్బులాగెడు యంత్రమా జబ్బుచేయుఁ, గన్ములకునంచుఁ దిట్టని ఘనునికెత్తు. ౧౦౦

ఇది ప్రథమశతకము.

ద్వితీయశతకము.

- గీ. నూటయొక్కటియో వెట్టి నోరనురుఁగఁ, గ్రమ్మఁబడియున్నశవముపైఁ గన్నుబఱపి
జేఁపకొమ్మును వేముఱువిసరునపరి, శుద్ధవాగ్దహ్వరని బట్టిచుట్టుకొనును. ౧౦౧
- గీ. నూటరెండవ వెట్టి జనులనుబట్టు, వస్తువులు పోవనొక కుట్టవానిఁదెచ్చి
యంజనమువేసి వానిచే నయినవారి, దొంగలఁగఁజెప్ప నుంకించుటం గడంగి. ౧౦౨
- గీ. నూటమూడవవెట్టి చెందునుబ్రజలను, వైద్యుఁడుగుదుర్నఁజాలనివ్యాధి రక్ష
ప్రోగుగట్టిన రత్నలోబొట్టువెట్ట, మంత్రపున్నీరు ద్రావింప మానుననిన. ౧౦౩
- గీ. నూటనాల్గవవెట్టియందుండు కలిక, మొసఁగుచోటను నరుదెవుల్లుసరి యొక్క
సారిదినువెట్టు జీర్ణరసాయనమ్ము, లాసఁగుచోటను దాండవ మొప్పుఁజేయు. ౧౦౪
- గీ. నూటయైదవవెట్టి పూనునుజనులకు, మన్నురూపాయలానరింప మావిమొక్కఁ
బాఁతికాపింప నదిమంత్రబలమటంచు, గారడీని స్తుతించెడు కారణమున. ౧౦౫
- గీ. నూటయాఱవవెట్టి జనులనుబట్టు, సృష్టియన్నటినుండియు స్పృహమగను
జూచుచును గారడియొనర్చుచోట డోలు, గొట్ట నులుకుచుఁ బడినవులకొ నెడునపుడు. ౧౦౬
- గీ. నూటరెండవవెట్టి చెందును మనుష్య, కోటి నొకయాట చూడంగఁగూడి యేమి
యీయకయపోవువారి మన్నె త్తిపోసి, తిట్టునాతనితిట్లు మతింపమన్న. ౧౦౭

- గీ. నూటయ్యెన్నిదియవ వెట్టి తేటపడును, బొడ్డునండాలఁ దిరుపతి పోవ' మొక్క
కొంఱినని వచ్చి యొక రేణిగుంటవాఁడు, సీతపురిపీఠులను దొడ్లువేళ నప్పు. ౧౦౮
- గీ. నూటతోమ్మిదియవ వెట్టి నూటపట్టు, నరరులోపలనేడుగొడ్డలకు బాబు
భిక్షమెత్తుచురమ్మని శిక్షచేసె, ననుచుఁ దిరిసెడు జను నప్పువట్టివేళ. ౧౦౯
- సీ. నూటపవవ వెట్టి వాటమా నోటితాళములతోఁ బసుపువస్త్రములతోడ
గొడుగులతో స్వామియడుగులతోఁ గుటుంబములతో నూరూరువచ్చి గరుడ
వాహనంబునకని ప్రాంతయిత్తడి నెట్టె గరిట కాడెయ్యఁ జిల్లికంచములను
దండుచుండఁగ నమ్మి తనుపేరు వారిపుస్తకములో నెక్కట ధర్మమనుచు
నట్టుకలమీఁదికిక్కి యందందువెదికి, తెలివితేటలతోఁగూడఁ దిరిపెగాండ్ర
కిన్నివస్తువు లర్పించు నట్టిమూఁహ, చాలనిమనుష్యుల హృదయగద్దములను. ౧౧౦
- సీ. నూటపగునొకం డనుచు రొక్కవెట్టిని మేమైదుగురము నైజాముసీమ
లోనేవ్యమొనరించి, వాసిగాంచితిమి కృష్ణానది వెల్లువ నడమదంబు
చేసెఁ బంటల సొమ్ము చెల్లింపఁజాలని కఠమునఁ దురకలు కట్టి కొట్టి
ఘాతల్లిదండ్రుల మర్యాదపోకార్చి బండో వైచిరి వారిని విడి
పించుకొనఁగోరి వెడలి మీపేరువినుచు, వచ్చి నామిందుఁ గలవృత్తి వదలలేక
నాఁగలేని సంకెలలఁ దాల్చినారమంచు. ముట్టియెత్తెడువారి నప్పుసమయమున. ౧౧౧
- సీ. నూటపండ్రెండుగ సుతియింపఁబడు వెట్టి మూఁగవాడని చిన్నపుడె జనకులు
మరణించి రని వానిమహనీయగోగృహధనధాన్యములు పరుల్లొనిరినియును
నాలుక ముద్దయొనది వైద్యులెందఱో యల్పించి విఫలప్రయత్నులైరి
యని పెండ్లిగానిచిన్నది చెల్లెలున్నది కట్టువప్పును బెండ్లి గాకయున్న
ననుచు ఘనుఁడెవ్వఁడో జాలిగొనియొసంగి, నట్లు కాగితమూరూరుఁ జుట్టిమాపి
యందఱను వేడికొనుచుధనాన్వనంబు, చేయుదాంభికుపయఁజూడఁ బోయిరేని. ౧౧౨
- గీ. నూటపగుమూఁడవదియాయును యెండ్లిగఁడు మన్నెములకేగియున్నయపుడు
పాండవులపేరఁ బరఁగెడుకొండరాజు, లొప్పుమియొనర్చు మతిచెడి మున్నయెడల.
- సీ. నూటిపైవదు నాల్గునగ నెన్నఁదగు వెట్టి నెఱుకలదానిక నెఱుంగఁజేసి
బిడ్డలకైదును వేడినఁ గుంచెడు బియ్యమ్ము దెమ్ము నే నయ్యగాని
కారగింపఁగఁ దెట్ట నందు మంత్రించెద నని బియ్యపుంజేటయందుఁ బెద్ద
యెమ్ముకఁదెట్టి యట్టిటఁ ద్రిప్పికొనిపొమ్ము నా నిసీ యెముకుంచినవి వలువదు
తీసికొని పొమ్ము మాయత్త తెలిసెనేని, తిట్టునన నేను దినరారు బుట్టుపెరుగుఁ
బుంజులే దని బెదరించు మోసగత్తె, వదలివంజాలునని పంచు వనితఁబట్టు. ౧౧౩

- గీ. నూటపదునేను గాఁగ నెన్నుదురు వెట్టి, నాఁడువారలవల వేష మాభరణము
లాఁడుచేట్టులు స్వరమును నాట పాట, అమర రెంటికిఁ జేడుమును హృదయములది. ౧౧౫
- క. నూటపదాఱవవెట్టిగఁ, బాటింపవచ్చు నొక్కవాఁ డేసఁకో
నాటుకొని యప్పు నిల్చిన, చోటన తా నదియ యమ్మఁ జూపిన నరునికొ. ౧౧౬
- క. నూటపదేడవవెట్టిగఁ, జాటింపందగును ధనికుసాటికిఁ దాను
న్నీటగు వేషము దాలుప, మీటుగ స్థలభాండశుద్ధి మిడిసి పడునరుకొ. ౧౧౭
- గీ. నూటపదున్నెనిమిదవ వెట్టి పాఁసభలు, నాటకములు నచ్చుయంత్రములు మళిగ
లాకరిపెనుపోటుగాఁ బెట్టి యోర్వలేక, నప్తమునుబొంది చెడుగర్విం గవ్వపెట్టు. ౧౧౮
- గీ. నూటపందొమ్మిదవవెట్టి నులుమునేయు, మానవులను మళారిలో మాంసగతము
నసిగత మగుపోఁడచే నలఁతవెట్టి, గంగవెట్టి యటందు రొకానొకతఱి. ౧౧౯
- గీ. నూటయిరువదియగువెట్టి సుత్యుండగును, ముసలి యైనకొలందిని గసరుపుట్టి
యింట నుండకొ ఁడుకులయచ్చు మెలఁగ, కదియొసంగ రిడియరం చఱుచునతఁడు. ౧౨౦
- గీ. నూటయిరువదియొకటి యంచును వచింత్రు, వెట్టి నద్దానఁ దనవైన వేషభాష
లకు విరుద్ధుని జనకుని లాఁతివార, లడుగ నేవకుఁ డని పుత్తుఁ డనినయెడల. ౧౨౧
- గీ. నూటయిరువదిరెండనుడికి వచ్చు, వెట్టి తలిదండ్రులకుఁ దిండివెట్టు కడిచి
లిచ్చు పెత్తంగఁ జేయుచు వ్రేడ లేక, నెద్ద నని సంచరించు పాపి దగుచేస్తు. ౧౨౨
- గీ. నూటయిరువదిమూఁ డటందు రొకవెట్టి, నింట నిల్లాలిచేతఁ జేయించి భక్త్య
ములను గొనిపోయి కులటలముందు వెట్టు, సిగ్గుమాలిన దుడ్డనిచేప్ప లరసి. ౧౨౩
- గీ. నూటయిరువదిబాలుగై నుటికిఁ బాత్ర, మగు నొకానొక వెట్టి నన్యధనహరణ
మొనరిచినుదూరమేగియందునులుదొరఁగి, నట్టులారుచేత వ్రాయించునధముబ్రదుకు ౧౨౪
- గీ. నూటయిరువదియైదగును మఱియొక్క, చిత్రమగువెట్టి యప్పులుచేసి తీర్ప
నిష్టపడక మృతుండయ్యె నీతఁ డదిగొ, వల్లకా డనఁ బరల నెచ్చటిచేసెని. ౧౨౫
- గీ. నూటయిరువదియాఱు విసోదకరపు, వెట్టి యవివాహితుఁడు రేపు పెండ్లమునకుఁ
దద్దినము మించి వచ్చితి నప్పు య్రామ, మనుచు యాచింప నిజ మనికొనునరులది. ౧౨౬
- గీ. నూటయిరువదియేడగును బహురమ్య, మైనవెట్టి యొకానొక యతివ యొక్క
యతఁడు దంపతుల మటంచు నడుగవత్తు, రర్థమై వారి నెఱుఁగని యతని దరియ. ౧౨౭
- గీ. నూటయిర్వదియైదొను గడు వెట్టి, బీదలము పెండ్లి యని యొక్కపిల్లఁ బెండ్లి
కూఁతు నొనరించి తెచ్చిన గుఱుతుపట్టు, నేర కది నన్ని ధన మిచ్చువారిఁ బట్టు. ౧౨౮
- గీ. నూటయిరువదితొమ్మిదై నొడువఁబడును, వెట్టి కలుపురు పుట్టిరి పెరిగి చచ్చి
రచ్చిరా దాత్తధన మొరు లిచ్చుదాన, ముక్కుఁగుట్టింతు బిడ్డ కన్నులుచ నవ్వు. ౧౨౯

- గీ. నూటముప్పదియవవెట్టి నులికి నెక్కు, నొక్కవస్త్రంబు నడ్డకు నొకనియొద్దఁ
బుచ్చుకొని దీని భార్యకై పుచ్చుకొంటి, ధనము లోటయ్యె నన నన్ను చాతవట్టి.
- గీ. నూటముప్పదియొకటని పాటికెక్కు, వెట్టి మనీబాగుఁబోలిన పెండ్లికొడుకు
రత్నపుత్రికయో వధూరత్నమందు, నానపడి యత్న మొనరించు నక్కతమున.
- గీ. నూటముప్పదిపైని రెండుగ గణింతు, వెట్టిఁ దమలోపములఁ గట్టిపెట్టి యొరుల
లోపముల నెంచువారి నీలోకమందు, నెఱుంగ కష్టము గావించు రిట్టితలఁపు.
- గీ. నూటముప్పదిమూడగు మేటివెట్టి, నరులఁ బట్టినఁ దమ కట్టినాతి దొరక
దని విచారించురు కురూపు లతివమాత్ర, మానచేయదొ నుకుమారునందు మదిని.
- గీ. నూటముప్పదినాలుగందు రొకవెట్టి, ధనము చూపించి మోసపుచ్చినను రూప
మగవటిచి వంచనమున నగడుసేసి, నను భువిని లోఁగి చెడినట్టిజనుల దెంచి.
- గీ. నూటముప్పదియైదని నుడువఁబడిన, వెట్టి యొక్కటిగల దందు వెత్తులు గుడువ
ధనము నింధనములఁబోయ మనసుచెడఁగఁ, బ్రాణములువీడఁదగుదానయత్నవడఁ.
- గీ. నూటముప్పదియాఱని నుడువువెట్టి, చేటు గల దని యొరులకుఁ జెప్పడుండి
తాను గనుమాసికొని పాలుద్రావుపిల్లి, పోలికినిఁ దస్త్రియన చేయుపురుషుఁబట్టి.
- గీ. నూటముప్పదియేడు గణులికి నెక్కు, వెట్టి కాఁకరకాయనా వెక్కిరించి
తాను గీఁకరకాయనా ధరణియందు, నరయు రసికులు గాంతు రీ యద్భుతంబు.
- గీ. నూటముప్పదియేనిమిది గాటమైన, వెట్టి వచియింపఁదగు దేహవికృతి మాటు
పఱుమకొనితానుసుకృతినాఁబరఁగజతన, మొనరిచెడువాడుపడుకష్టమునుగనుఁగొ
- గీ. నూటముప్పదితొమ్మిదందు రొకవెట్టి, ముసలితనమునఁ బరిణయమునకు నెంచి
పితృపితామహవర్గ మీ విధముగానె, చేసి రని తనదేహపుష్పిని వచింప.
- గీ. నూటనలువదియవవెట్టిఁ బాటిసేయు, దురు వరుఁడు దాను సూర్యచంద్రులనునిం
గట్టివైచెను నావెనుకటియతంఁడె, యింతగలవాఁ డనఁగ బిడ్డ నిచ్చిరేని.
- గీ. నూటనలువదియొకటి కుంటులును గ్రుడ్డి, వారునగు కన్యకలను సువస్త్రగుప్తిఁ
బెండ్లిచేయించి వరుఁడేడ్వఁ వేయిగొనుము, మంచిపిల్లను బెండ్లాడును యనువెట్టి.
- గీ. నూటనలువది యవల రెండుగను వెట్టి, నెంతు తొలుతనె లోపము లిట్టి వనుచు
బెండ్లి కాకున్న గంగలో వేయవలయు, ననుచు బతిమాలి వరుఁ దెచ్చిరైనయెడ.
- గీ. నూటనలువదిమూఁ డటందు రొకవెట్టి, గ్రుడ్డిబిచ్చున్నభట్టుపుత్తనకుఁ గూతు
నిత్తురే యని వంచించి యేసమాన, మనుచు వాదించుకొనువారి యాగడంబు.
- గీ. నూటనలువదినాలు గంచు నగువెట్టి, చక్కనొకన్యపెండ్లిలోఁ జవటకాళ్ల
పిల్ల కొకదారిఁబోయెడు భిక్షుచేతఁ, బునైకట్టింప నగ సదాముత్యయిదువ.

- గీ. నూటనలువది యొండును దగువెట్టి, పుడుకకో తడకుకొ వాడుపుట్ట నతివ
విడిచి దేశాంతరముపోవువిభునికతన, నిత్యసౌభాగ్యవతి యగు నెలతఁ బట్టి. ౧౮౫
- గీ. నూటనలువదియాఱుటందు రొకవెట్టి, నప్పుసప్పులు చేసి నీ టనుభవించి
యొంగఁజాలక కాశిరామేశ్వరములు, లేచిపోయెడు దుర్బుధు లేమదోట. ౧౮౬
- గీ. నూటనలువదియేడునా నుతికిఁబాత్ర, మయినవెట్టిని వినుఁడు తా నన్యజనుల
భూము లన్నియుఁ దనువనిపులిమిపుచ్చి, యప్పుగొనితెచ్చియొగఁబెట్టు నధముఁడున్న. ౧౮౭
- గీ. నూటనలువదియైదిద న్నూటివెట్టి, యెరులసామున గొని తన కున్నదెల్ల
భార్యపేరను వ్రాయించి పొందిచేరి, జేరి మూఁడేండ్లపిదప వచ్చిన యతనిది. ౧౮౮
- గీ. నూటనలువదితోమ్మిదొ కాటువెట్టి, యప్పుదీర్పక సన్నాస్వనమంది యాలు
బిడ్డలను వెంటఁగొని భిక్షవేళ నిచ్చు, దక్షిణల వారిఁబెంచెడుధన్యుఁ జెందు. ౧౮౯
- గీ. నూటయేఁబదియవవెట్టి నుడువఁదగదె, చిల్లరప్పులకై యాస్తి చెల్లిపోవ
నప్పుబాధలు పడలేక యపుడు కన్నుల, దెఱచి విషభక్షణంబునఁ దెగినయెడల. ౧౯౦
- గీ. నూటయేఁబదియొక్కటొను గన వెట్టి, యున్నయప్పుడు కనుగాన కూడినంత
నెక్కడే నొక్కయువోగ మిండటంచు, నెల్లవారలఁగని యాశ్రయించునపుడు. ౧౯౧
- గీ. నూటయేఁబదిరెండగును ధరనొక్క, వెట్టి కలిగియుఁ దినక వ్రేల్చెట్టిరొట్టె
నేతిగిన్నెకుఁ జాపుచు నీరసిల్లు, లోభివారలసా మ్మెరులు గొనిపోవ. ౧౯౨
- గీ. నూటయేఁబదిమూఁడుగ నుడువరాదొ, వెట్టి నిల వర్తకములోన వేలకొలఁదిఁ
జేర్చి భార్యకు నగలుగాఁ దీర్చి సభల, రిక్తుఁడ నటంచుఁ బలుమఱు వృత్తపఱువ. ౧౯౩
- గీ. నూటయేఁబదినాలు గందు రొకవెట్టి, నెన్నిసారులా సభకెక్కి యేఱుకపటిచె
రిక్తుఁడ నటంచు వాని కాస్తక్తి బిడ్డ, నీయఁగానెన్న నందు గ్రహించుకొనుఁడు. ౧౯౪
- గీ. నూటయేఁబది వెనుక నేనుగ గణించు, వెట్టి నొకరిని గాదని జుట్టుకొనఁగ
రాశి దిరుగఁగ నంగవస్త్రంబుఁ జాటి, యెత్త లే కీడిగిలఁబడు పీనుఁగాంచి. ౧౯౫
- గీ. నూటయేఁబదియూఱుంచును వచియింతు, గిటుకులును మర్దములు నెఱిఁగియు ధనంబు
కొలఁదికిని ధిఠియుండియుఁ గుదురుపాటు, లేక వాణిజ్యమునఁబెట్టి లేమివడిన. ౧౯౬
- గీ. నూటయేఁబదియేడగును మఱియొక్క, వెట్టి దలవెండుకను ముడివెట్టి కొండ
నాఁచికొనఁ జూడఁ బెద్దపండల కెనల్లు, వెట్టు నెంచిన సాగక వెఱలుగుడువ. ౧౯౭
- గీ. నూటయేఁబదియైదిదొను వినుఁడొక్క, వెట్టి యత్యాశచేత నీవిశ్వమెల్ల
నొల్లకొని బుగ్గనిడఁజూచి డిల్లపోయి, చదికిలంబడి చెడునసజ్జనుని తేలివి. ౧౯౮
- గీ. నూటయేఁబదితోమ్మి దన్న సఖ యిట్టి, వెట్టిని దనది కూడును బెఱలదైనఁ
గుంభమనియును దలఁచి వాగుంభనమ్ము, నెఱపి వెఱపింపఁబోయి తా వెఱచెనేని. ౧౯౯

- గీ. నూటయఱువదియవవెట్టి నూలుప్రోగు, నకును గట్టువడంబూచు నరునిగొంపై
చుక్కలను గట్టపెట్టు ననూర్జితాత్ముః నాస్యరంగంబునను లాస్యమాడుమండు. ౧౨౦
- గీ. నూటయఱువది యొండుగాను నులియింతు, పెండ్లివెట్టిని దీనిలో భేదములును
వివిధరీతులు వివరింతు నవహితమతి, నాలకింపుడు రసికాగ్రయాయలార. ౧౨౧
- గీ. నూటయఱువదిపైని రెండుగ మదింతు, రవని నొకవెట్టి నెఃస్వఃడే నధికుతోడ
వియ్య ముమరించుకొనగ నుర్విఁ దలక్రిందు, చేసి రొక్కంబు వెచ్చించుచేతఁ గనిన. ౧౨౨
- గీ. నూటయఱువదిమూడుగాఁ దేటపడును, వెట్టి ధనధాన్యముల విట్టినిఁగుకతన
నధికకులతోడ సంబంధ మభిలషించు, హీనకులు నెత్తికోలు మహితలమున. ౧౨౩
- గీ. నూటయఱువదినాలుగునుగ నెఱుంగుఁ, డొక్క వెట్టిని హీనుఁ డుద్యోగవశత
విశ్రుతుండయి తనబిడ్డ బీదవడిన, స్వకులునకు నీయ నలజడివడున యేని. ౧౨౪
- గీ. నూటయఱువదియైదగును దిలకింప, వెట్టి పైదానిభేదంబు విత్తవృద్ధి
విద్యనేర్పినకూఁతు నీవెఱచి బీద, యక్కఱొడుకున కుంచుఁ గన్యాత్వముననె. ౧౨౫
- గీ. నూటయఱువదియాఱగును దిలకింపుఁ, డొక్కవెట్టిని బీద కీనోపఁ డింతిఁ
గొడుకునకు ధనమిచ్చెదఁ గోరినంత, యధికకులలార బిడ్డనిం డనునరుండు. ౧౨౬
- గీ. నూటయఱువదియేడగును విదితముగ, వెట్టి స్వకులజాతోడను బెండ్లిసేయ
నెంచ విద్యాధికత నొప్ప కింతిగోరు, నన్యకులు వేషభాషల నరసి యొకట. ౧౨౭
- గీ. నూటయఱువదియైదిమి డందు రిటువంటి, వెట్టి బీదను దెచ్చి తా విద్యనేర్పి
బిడ్డ నీఁజూచుచుగనిక నడ్డవచ్చి, యతివ తనకట్టియల్లఁ డనర్హుఁడనిన. ౧౨౮
- గీ. నూటయఱువదితొమ్మిదొను సుతకపు, పెండ్లియేటికి విద్యనేర్పిత మనుచు
బాల్యమునఁ బెండ్లిచేసిన భంగమునుచు, నిల్వియుంతురు విధి నాఁపనేర్తు రెవరు. ౧౨౯
- గీ. నూటఁబెబ్బదియవవెట్టి బోటి విధవ, కాకయుండునటంచుఁ జక్కంగ నెరుగు
వఱకు నిలుపునురేని నాపైని గాదొ, బ్రహ్మగీతను దప్పింపవలఁతు లెవరు. ౧౩౦
- గీ. నూటఁబెబ్బదియొకఁ డనందోఁచి పట్టు, బాలికల నన్దుఃఖాపిన ఫర్లకులను
బిడ్డలను సోమ్యునకుఁ గొను బేరగాండ్ర, మాఱుబేరము చేయుసూర్థులనిల. ౧౩౧
- గీ. నూటఁబెబ్బదిరెండవ పోటువెట్టి, వత్సనమునకు నూఱుకూపాయ లనుచు
నగువు లేదంచు భార్య కం దర్థమిచ్చి, తాను సగపాలుగొనునట్టి మానవునిది. ౧౩౨
- గీ. నూటఁబెబ్బదిమూడుగును దనభార్య, గర్భవతియైన బాలికఁ గనుమటంచు
నాదుభాగ్యంపుములై యీనీదుగర్భ, మనుచు గర్భము ముద్దాడు నతనివెట్టి. ౧౩౩
- గీ. నూటఁబెబ్బదినాల్గగును బెఱవెట్టి, వరుఁడు చదివెడునన్నాళ్లు నలసినంత
ధనమునిం డిందు బేరమంచనగనేమి, యనుచు వ్రేలెత్తుబెల్లము నడుగువోట. ౧౩౪

- గీ. నూటడెబ్బదియైదు నెన్నుదురు వెట్టి, నర్థవంతులు శుక్లంబు నడుగ కాత్త
జాలకుఁ దెండిలిసేయఁగాఁ జాలకఁచనము, తనకుఁ దాఁజేసికొనియెనిం చనిహాసింప.
- గీ. నూటడెబ్బదియాఱగును విశదంబు, వెట్టి నాబిడ్డనిచ్చెదఁ గుట్టవాని
సీనుకుంబంపి చదివింప సిద్ధపడుదె, యనుచు ననుముట్టుకొనకు మన్న తనియుక్తి. ౧౭౬
- గీ. నూటడెబ్బదియేడగును గన వెట్టి, శుక్లమునుగొన్న నమ్మెడుచొప్పుగాఁగ
నొరులనగి; యర్థవంతుడ నొక్కకొడుక, తనుచుఁ గట్నంబులడుగుటయందుఁజొన
- గీ. నూటడెబ్బదియైన్నిదై నూలుకొనును, దమ్ము లన్నలు లేకుండ భనము గలిగి
చదువుచున్నట్టివరుఁడు తా నొదవెనేని, కూఁతురు సుఖించు ననువారికోర్కి వెట్టి.
- గీ. నూటడెబ్బదితోమ్మిదై నూల్కానునది, వెట్టి భనవంతుఁ డడుగుచు విత్తహీనుఁ
డడుగ, నప్రవృ, తనకేల యర్థ మొరుల, కేలవలదొ విచారింపుఁ డోలిదీని. ౧౭౭
- గీ. నూటయెనుబదియవవెట్టి నుసలనీయ, దత్త లేకుండవలయును నాఁడుఁబడుచు
లుండఁగూడకు చదువొండె నొండెయర్థ, మున్నవరుఁ డెప్పునెడు తల్లియూహయేచి.
- గీ. నూటయెనుబదియొక్కపై నొడువఁచగిన, వెట్టియిన పెండ్లియైనంతఁ దెండ్లికొడుకుఁ
జదువుమిష నిట్టము దిచ్చి జనకులంను, భేదభావంబుఁ బుట్టించెద్దలంను. ౧౭౮
- గీ. నూటయెనుబది పదివ రెండుగ నెఱుంగుఁ, దాత్తజను భూషణమ్ములు నమ్మకైదు
నాళ్లులాంచనములు రెండునడలబండ్ల, యద్దె ఖండించుకొనువారి యగడువెట్టి. ౧౭౯
- గీ. నూటయెనుబదిమాఁడగును మహినొక్క, వెట్టి మేళము పల్లకి నీణపాట
పారికథలు గాక పెండ్లివా రందఱును, వెండిపువ్వులపీఠలం దెం డటన్న. ౧౮౦
- గీ. నూటయెనుబదిసాల్గును మఱియొండు, వెట్టి యల్లుఁడు ఫలహారవేళ రాఁడు
పంపెదరె బావగారు నా బాగుగాను, నేను బంపుట రం డెవరెని యనిన. ౧౮౧
- గీ. నూటయెనుబదియైదుగును గనుఁ డొక్క, వెట్టి విడిదెకు రా రొకవేళనైనఁ
జాకలియు మంగలియు నిన్నఁ జాఁపనేన, వైచికోంటి నటం చాడువానియందు.
- గీ. నూటయెనుబదియాఱగును దెలియుండు, వెట్టినొకదాని విడిదెలో వేడిగీళ్లు
లేవు చాకలి బట్టలరేవు లేదు, కట్నములవేళఁ జాడుఁ డింక ననునట్లు. ౧౮౨
- గీ. నూటయెనుబదియేడగును బరికింప, వెట్టి వేటొండు చాకలి విసరవేర
మంగలి కాళ్లుపినుకు మం చంగలార్చు, లిండిపోతులమేళంబు తెండుచోట. ౧౮౩
- గీ. నూటయెనుబదియైన్నిదొను వివరింప, వెట్టి బోగముచానపై వెట్టిచూపు
పఱపి పరుఁ డని యదియెంచి వందనంబు, చేయమిని గిన్నఁబోయెడు చెడుగునందు.
- గీ. నూటయెనుబదితోమ్మిదై నుతికి నెక్కు, వెట్టి యల్లుఁడు మేళము విడిచి యిపుడె
వెళ్లె మడిగట్టుకొన వానిఁ బిలువ రంచు, వరునిజనకుండు కనరు నవసరమునను.

సీ. నూటతొంబదియయ్యెను వినుం డొకానొక వెట్టిని భుజియింపఁ బిలువవచ్చి
వంటలైనవి లెండు పొదులంచలు వచ్చి రనిచెప్ప మీరేగుఁ డందఱ నిదె
కొనివత్తునని పెండ్లికొడుకు తండ్రియన మీ కేల యాపని వారి నేల పిలువ
నీరు మర్యాదపోయెను రేపు కాకిచే వార్తపంపర మెత్తవడఁగరాదు
పెండ్లిబిగువులు నడకలుఁ బ్రిదులరాదు, చెంబులును బట్టుపంచెలు జేతఁబట్టు
కొనియెపోదుము బ్రాహ్మణు ననుపలేదు, మాచిలిరె యని జామాత శోకమంద.

మత్త. నూటతొంబదియొక్క టయ్యెను నూతనంబగు వెట్టియే
చోటలే దిటు లల్కాపానుపు చోద్య ముంగర మీయరా
మాటలాడక లేచివచ్చును మంచిపెండ్లికుమారుఁడే
సాటివచ్చెను మామ కల్లుఁడు చాలునంచని పల్కినా.

౧౯౧

మత్త. నూటతొంబదిరెండు గాఁగ జనుల్పవించురు వెట్టి నీ
పీటఁగాని మఱొక్కచో నిదివంత పానుపుమిఁది దే
పాటిదేనియు నాఁడుబిడ్డకు వచ్చుదుప్పటి చాకిదా
మూటఁగట్టెను పెండ్లిలాంఛనముల్ తృజింతురె యంచనా.

౧౯౨

మత్త. నూటతొంబదిమూఁడుగాఁగ మనుష్యు లెంచెడువెట్టి చెం
డ్లాట జూదము లాడరేకద యత్తపై మఱఁదండ్రవై
బాటపాడరు పెండ్లికూతురు పాట లెంతవినోదమే
వాటమే భుజియించి మిన్నక పండుకొందురొ యందురేక.

౧౯౩

మత్త. నూటతొంబదినాలుగొను వినుండు వెట్టి నిదేమిటో
పాటపాడినఁ దిట్టు వెంకును భర్త స్త్రీలకుఁ బెండ్లిలో
నాటవిడ్డు విలాసమాను గురవ్వు పాటలపుస్తకం
బేటికే నరసవ్వు పాడవె యేమి సిగ్గుని పల్కుచోక.

౧౯౪

మత్త. నూటతొంబదియైదు గాఁగ మను న్వినిదపువెట్టి యి
ప్పాట నెప్పుడు నాఁడువారల ప్రక్కప్రక్కల నుందురే
పాటిగా మగవారు బోగమువాండ్రమేళము చూడరా
దోటు జంకక చెప్పవే మఱియొక్కపాటని పల్కుచోక.

౧౯౫

మత్త. నూటతొంబది యాటలంద్రు వినుండు వెట్టిని చెల్లరే
మాటలాడకుఁ డవ్వు చెప్పును మావ్వు చెప్పవె బావతో
పాటువచ్చితినం చదేమిటి బావపే రెవరండు న
య్యటలాడుచుఁ దల్పిదగ్గఱ నవ్వులక్కిలు నిల్చుటక.

౧౯౬

మత్త. నూటతోంబదియేడు గాఁగఁ గొనుం జగం బొకవెట్టి దం

దాట గందవోడుల్ వసంతము లాడి కేరుచు సంతలో

నాటుకొన్న విచారముల్ నయనంబులం దడివెట్టుచుం

బాటపాడుచు నప్పగించెడు వారిమోముల దైన్యముక.

౧౯౭

మత్త. నూటతోంబదియైన్నిదై నది నూత్నమా నొకవెట్టి యా

ర్భాటమై యిరువంక వేడ్కలు వైభవంబులు చెల్లియుం

బాటకుల్ రజకుండు మంగలి బానిసల్ పనయింటిలో

దీటుకోఁ బనిచేయునంగతిఁ దెల్పినం జెవికెక్కడేక.

౧౯౮

మత్త. నూటతోంబదితోమ్మిదైతగు నూత్నబంధుజనంబు లీ

పాటలాధరభర్త యెవ్వఁడు వానిమానిని యెవ్వరో

తేటయా నిపుడంచుఁ బ్రక్కలఁ దీర్చి చూచిన నంపతి

వీటికాగ్రహణంబువేళను వెట్టి యిద్దముగా మహిక్.

౧౯౯

సీ. ఇన్నుఱవదివెట్టి యిబ్బంగిఁ బెండిలి పరఁగిన వెన్నె సంబంధు లొకటఁ

జేరి బావా యొడ్డుఁజేరితి మీయైదు నాళ్లు నేఁ చలనంచినాఁడ నిపుడె

యెత్తిలిసనఁ జూడు మింతచేసితి దొంగవేలముగిన్నెకు వెండిపూత

మనకును మన కరమరికలే దాఁడువారలవెట్టిఁ దీర్చుఁ దరంబుగాదు

మీపురోహితునకు మేమిచ్చితిమి మాడ, దానిరెట్టి మీరు తప్పకుండ

మాపురోహితునకు మఱవకయిండు నా, కబలినిష్ఠురంబు గాదటన్న.

౨౦౦

ఇది ద్వితీయశతకము.

తృతీయశతకము.

సీ. ఇన్నుటయొక్కటి యెసఁగను వెట్టి మంచుపనిఁ జేసితి విప్రు చెల్లలేము

కట్నంబు లనుమోటఁ గట్టిపెట్టితివి కాలముగాదు బంధుమోలంబురాదు

చేత. తే దని యిది శ్రేస్తమైనదియు నిర్బాధకమైనది ప్రవృత్తనన్న

మిడితివి హాయిగా నేగెద రంద ఱంచనఁ గొన్నికట్నము లందునందు

రావలయు నింక నాయెంట రాదుకార్య, మెట్లువచ్చును బ్రాతవా రీయవచ్చుఁ

గాదె రాచైరి నేఁ గష్టకాలమందు, వాసలోఁ బోయి చదివించివచ్చితి నన. ౨౦౧

క. ఇన్నుటరెండుగాఁ జను, లెన్నందగువెట్టి కోడ లింటికిరాఁ గాఁ

జన్నవినోదము లెల్లను, సన్నతగుణ లక్షణంబు సాజములగుటక.

౨౦౨

- క. ఇన్నూటమూడుగాఁదగుఁ, గన్నియఁ గొడుకునకుఁ దెచ్చి కాముకుఁడై తాఁ
గొన్నటులు మానునాడుట, యెన్నఁజొ చెప్పఁదగుమాట యిపుడనుచుంటిక్.
- క. ఇన్నూటనాలుగవ వే, ట్టిన్నట్లుఁగవచ్చుఁ గొందఱికి ననుభవమం
దున్నకతంబునఁ జూపిన, కన్నియ మఱపించి యొండుకన్నియ నిడుటక్. ౨౦౮
- క. ఇన్నూటైదవవెట్టి చ, నున్నూతనవధువు నత్తవలియించుట యుం
గొన్నాళ్లుచనిన మిషలం, బన్నుచు నిందించుటయును బ్రకటంబగుచుక్. ౨౦౯
- క. ఇన్నూటాఱవవెట్టియు, సన్నుతమగుఁ గోడలు తొలిసారెను దేఁజూ
డనైలవుకొనినసంతన, మెన్నుచు నింటింటికత్త యేగి వచింపక్. ౨౧౦
- క. ఇన్నూటేడవవెట్టి య, నన్నెగడును సారోదనకు మొల్లముగా
సన్ననిచీరలు నగ లు, న్న న్నవుచు నత్తవధువునకుఁ జూపుదయక్. ౨౧౧
- క. ఇన్నూటెనిమిదియవ వే, ట్టిన్నెలకొనియుండు స్మృతగుఱిచి నలువురతో
డన్నుడువు నత్తచూటల, నున్నగుణగుణవిచార మూహింపంగక్. ౨౧౨
- క. ఇన్నూటతొమ్మిదై తగుఁ, గన్నియ తనయాత్మజకు నగల్వాఱెంబుల్.
మిన్నగఁ దెచ్చినఁ బొగడుట, నున్నూతనతఁ దెగడుటను గనుం డత్తకృతిక్. ౨౧౩
- క. ఇన్నూటపదవవెట్టిని, జిన్నది గొనివచ్చినట్టి చిల్లరసరకుల్
చిన్నవని, చిల్లివని తన, కన్నెఱ చూపించు నత్తఁగనుఁగొనుఁ డారుల్. ౨౧౪
- క. ఇన్నూటపదునొకండుగ, నెన్నందగువెట్టి కోడ లేమియుఁ బనిచే
యన్నేర దెట్లుపెంచెనొ, కన్నచ్చు యివొక్కమాడ్డుగా యనునత్తక్. ౨౧౫
- క. ఇన్నూటపదియు రెండగుఁ, జిన్నతనంబువను బనులుచెప్పక పనుపం
గన్నెకు నేర్పఁగ బడి నా, కున్నదొ యనునత్తగారి హుంకారములక్. ౨౧౬
- క. ఇన్నూటపదునమూఁ డగు, చు న్నెఱయును వెట్టి తల్లి చూలాలైయు
న్నన్నేను లెండ్లికానపు, డన్నియుఁ జేసితి నటనుచు నత్తవలికినక్. ౨౧౭
- క. ఇన్నూటపదియునాలుగ, నన్నెగడును వెట్టి నాల్గునాళ్లకుఁ గొఱువ
టైనాకోడలు దెచ్చిన, సన్ననిచీర యని యత్త నలుగుట యిలలోన్, ౨౧౮
- క. ఇన్నూఱుం బదియేనగు, మొన్నఁటినాబిడ్డ సర్వము న్నేర్చెను నే
నెన్నఁడు నేర్పను పనిపైఁ, గన్నుంప దటంచు స్తుపను గసరెడు వోటక్. ౨౧౯
- క. ఇన్నూటపదాఱగు నిది, యెన్నఁడు గదిలోననుండు నెన్నిపిలిచిన
నిన్నుట్టు లుండ దేమని, నన్నానోరె యని యత్త ననుకునయేనిక్. ౨౨౦
- క. ఇన్నూటపదే డగు వే, ట్టి న్నేర్పరు లెప్పుడే నెఱిఁగి కొందురు దాఁ
గన్నకొడుకుఁ గోడలు చెఱి, చెన్నామాట వినఁ డని వచించెడువోటక్. ౨౨౧

- క. ఇన్నూఱుఁ బదియున్నెది, యన్నది తగు వెట్టి కోడలన్నను గుక్కం
గన్నట్లు నీరసంబుగఁ, గొన్నను దనకూతునకును గూర్చునయేనిక. ౨౧౮
- క. ఇన్నూఱుం బందొమ్మిది, మన్ననకు గు వెట్టి కొడుకు మాటాడఁగనీ
కన్నమువెట్టిక కోడలి, బన్నములకు నత్త పాలుపఱచిన యేనిక. ౨౧౯
- క. ఇన్నూట యిరువదగు నొక, తిన్ననిపనికైనఁ దప్పదిద్దుచు నేవో
కొన్నిట లోపము లెంచుచు, గన్నెపయిం జూపు నత్తగర్వంబెల్లక. ౨౨౦
- క. ఇన్నూటిరువదియొకటగు, నన్నము దినవేల నీకు నైవండితి నే
నిన్నటిరాతిరి యని చలి, దిన్నిత్యముఁ గోడలికిని దిన నత్తయిడక. ౨౨౧
- క. ఇన్నూటిరువది రెండగు, నిన్నటి నీకంచ మోడు నేదొలిసారెం
గొన్నది చూడవె యిది నా, గిన్నెయనుచు నత్త కన్నె గేలియొనర్పక. ౨౨౨
- క. ఇన్నూటిరువదిమూడగు, నిన్నను గొన్నట్టికుండ నేడవిసెను నీ
కన్న సరివనిత గలదే, యెన్నఁడుఁ గనునెడు నత్తపేళన మవనిక. ౨౨౩
- క. ఇన్నూటిరువదినాలుగ, గున్నందనులోడ నేర కూరిను గారం
బున్నది తప్పెన్నపు నే, నన్నను నల్లెఱుబండి వను నత్త యెడక. ౨౨౪
- క. ఇన్నూటిరువదియొకఁడు, జిన్నప్పడు చూడ రానుచిలుక ట్లుండెం
గన్నుచ్చు సారమో నా, కన్నులసార మ్మె స్తుచువికారము లనినక. ౨౨౫
- క. ఇన్నూటిరువదియాఱగు, దిన్నది యేమగునొ యేపుదేరడు పనులె
ల్లన్నే నే చేసికొందును, నన్నగిలుం గోడలని దినంతులుగొట్టక. ౨౨౬
- క. ఇన్నూటిరువదియేడగు, మొన్నటియిరుగింటిసీలి ముప్పిరికడ్డి
యన్నిపను ల్లాడేయుం, జిన్నది తనయత్తయంటచెయి గడుగుననక. ౨౨౭
- క. ఇన్నూటిరువదియెనిది, కన్నదరెడునంతయోలిఁగైకొని యరివే
దన్నిట్లుత్రాడు నంపిరి, తన్నులగొడ్డయ్యె నదియు దైవము యనినక. ౨౨౮
- క. ఇన్నూటిరువదియొమ్మిది, కిన్నను మది దినియకున్న కన్నియఁ గొడుకే
మన్ననఁ జూచునొ లోకుల, కున్నొగులటగాక యనుచు గోడొనరింపక. ౨౨౯
- క. ఇన్నూటముప్పదగు నిది, చిన్నద చితుకద యెవేళఁ జిఱుతిండికినూ
నెన్నేతిఁ బాడుచేయును, దిన్నను రివట యని యత్త తిట్టినయేనిక. ౨౩౦
- క. ఇన్నూటముప్పదియు నొక, టన్నది దినదినము దాసి నంగడికనుచుం
దిన్నదిచాలక యని పెరి, మెన్నరు లెల్లవిన నత్త మిడికిన చోటక. ౨౩౧
- క. ఇన్నూటముప్పదియు రెం, డున్నయవిదులెఱుఁగుదురు గడుం దిండికి వా
చున్నది తిననీ పిసరై, నన్నాధున కిడదు నంగనాచి యటన్నక. ౨౩౨

- క. ఇన్నూటముప్పదియుమూఁడు, డు స్నేర్వంగవచ్చు నెఱుంగఁడు మఱుఁడు డెం
తున్నదో యెంతైదో దీ, నిన్నమును చెల్లు పెట్టని విచారింపక. ౨౩౩
- క. ఇన్నూటముప్పదియుమీఁద, దన్నాలుగుగాఁదె వెట్టి శమ్మనిబిడ్డం
గొన్నను గోడలకబ్బము, విన్నపు డత్తలకుఁ బుట్టు వికృతిం దెలియక. ౨౩౪
- క. ఇన్నూటముప్పదేనగు, మన్నెగడును బుత్తుఁ డింటఁ జూచుచునుండక
పొన్నపు తినవె యన్నము, తిన్నంత నొకింత శేదదేలు మటన్నక. ౨౩౫
- క. ఇన్నూటముప్పదాఱగుఁ, బున్నమనాఁ డింటనున్న పుత్తునితో నా
పిన్నది పలుకఁగ నొల్లక, మ న్నని పేడ యని చెప్పి మఱపించినదొక. ౨౩౬
- క. ఇన్నూటముప్పదేడగు, సెన్నివిధంబులను నత్త యిడుబాధలతో
ర్వశ్చేరక కోడలు మగ, నిన్నుల్కొల్పినను దల్లి సేరములెన్నక. ౨౩౭
- క. ఇన్నూటముప్పదెనిమిద, గున్నొగినికతన మాటకును మాట యనో
న్నన్నగడుచేయుఁ గోడలు, మన్నన లేదనుచు నత్త మఱిగిననేనిక. ౨౩౮
- క. ఇన్నూటముప్పదియు మీఁద, దన్నవసంఖ్యయొక వెట్టి తల్లిని గొడుకే
మన్నును బెండ్లమువకమై, నన్నవమానించుఁ గొడుకునా వహించుచుక. ౨౩౯
- క. ఇన్నూటనలువదయ్యెడు, నన్నమునకుఁ బిలువఁ గోప లాఁకలితేనం
చు న్నందనుపడుకింటఁ బ, రున్నదురుద్దేక మత్తయుడు కెఱుంగంగక. ౨౪౦
- క. ఇన్నూటనలువదొక్కటి, విన్ననువగుఁ దొల్లితాను వివిధవిధములక
బన్నము లత్తవలఁబడి, యన్నది యిట మఱపువచ్చు టూహింపంగక. ౨౪౧
- క. ఇన్నూటనలువదియురెం, డన్నది సీరాటరేవులం దత్తలపైఁ
గన్నెలు చెప్పకొనినకత, లన్నియుఁ దమ రత్తలైనయప్పుడు మఱవక. ౨౪౨
- క. ఇన్నూటనలువదియు మూఁడు, డన్నుడిఁ వెట్టియగుఁ గోడలన్నను గోపం
బున్నను బియ్యము చేటను, చున్నను బుట్టింటి కేగ నొప్పనిమతికిక. ౨౪౩
- క. ఇన్నూటనలువదియునా, ల్లన్నుతియించెదరు వెట్టిఁ గోడలుపగయుం
జిన్నిమనుమఁడు ప్రియుండై, వన్నగ మరి పడగ యాత్మబంధువు నైనక. ౨౪౪
- క. ఇన్నూటనలువదేనగు, మన్ననచెడుఁ దల్లి సెట్టిమాటన్నను సే
మన్నను భార్యకుఁ గోపం, బన్నీతిని మతిని బాధ నలశెడునరులోక. ౨౪౫
- క. ఇన్నూటనలువదాఱగు, న న్నింటికిఁ బంపు మొండె నాచెప్పినరీ
తిన్నీవు మెలగుమొండె య, నన్నుడఁకుచు నాలిమాట నడచినయేనిక. ౨౪౬
- క. ఇన్నూటనలువదేడగుఁ, గన్నెవినోదముగ నోమగఁడ దాఁచితి వే
లున్నను లెస్సన భనమను, సెన్నిక వేర్వడ్డ నరునియేమఱుపాటుక. ౨౪౭

- క. ఇన్నూటనలంబునిమిది, కన్నీయలం దత్తలిపుడు కనబడినెడునా
చిన్నెలు తమ్ముత్తలమును, పిన్నివిధంబులను బజపు లేకరువిడుటే. ౨౪౮
- క. ఇన్నూటనలువదియుమీఁ, దన్నవసంఖ్యఁ జనువెట్టి తనయునితో నీ
చిన్నదిచెడ్డది విడుపుము, ప్రన్ననిచేటికతెఁ గొనుమురా యనునేనిక. ౨౪౯
- క. ఇన్నూటేబది పగ నీ, వెన్నెడు నొక దెబ్బవేయ విడిపేతువుగా
నన్నెదిరించును గోడల, టన్నను దలిమాట గొడుగు లొనవిన్నక. ౨౫౦
- క. ఇన్నూటేబదియొక్కటి, కన్నెలుచదువుటను వచ్చుకట్టం బిది యే
నెన్నెడు నాకోడంట్రిము, కన్నపుకు ప్రాయఁజుండు కవుల ననినక. ౨౫౧
- క. ఇన్నూటేబదిరెండగు, నెన్నెడు మే మత్తమాట కెదురాడము మే
మెన్నియకార్యము లొనరిచి, నన్నీనాడ రని వృద్ధనారలు పలుకక. ౨౫౨
- క. ఇన్నూటేబదిమూడగు, సన్నము వెట్టునపు డంతె యవ్వల దినమం
దెన్నెడు మగలయెడుటం, దిన్నగ నిలువ మని యత్త దీర్ఘుదీయక. ౨౫౩
- క. ఇన్నూటేబదిపాల్గగు, బున్నెమొ పురుషార్థమొ యెపుడు నాటకముల్
వన్నెలపాటలపొత్తము, లున్నారుల కనుచు నత్తలు కుములుచోటక. ౨౫౪
- క. ఇన్నూటేబదియేడగు, గన్నకొమారితెలు చదువఁగాఁ బొగడుచు దా
నిన్నెమ్మి స్తుపపఠించినఁ, గిన్నరకంఠమని యత్త గేలి యొనర్చక. ౨౫౫
- క. ఇన్నూటేబదియాఱగు, జిన్నపుడు నాకుఁ దల్లి చిలుక సమర్థక
మున్నుఱుచెప్పెఁ బుస్తక, మెన్నెడు ముట్టనని యత్త యెచ్చిలియార్చక. ౨౫౬
- క. ఇన్నూటేబదియేడగు, చున్నది యొకవెట్టి సుతకు నూరకపాటల్
మిన్నగఁజెప్పఁచు గోడలి, కిన్నేర్పక పనులుచెప్పి కెడపినయేనిక. ౨౫౭
- క. ఇన్నూటేబదియొన్ని దింట సుత నేకృత్యంబునం బిల్వ కిం
రెన్నెట్లుందువె నేడొకటేపా కొనిపోడే యింటెడు న్నితల
న్తున్నేపడ్డది యత్తచచ్చె ననునీమాడంబులేదమ్మ యీ
రెన్నెట్లొరక యుండవే యనెడు మాతృప్రేమ వాటిల్లెడుక. ౨౫౮
- క. ఇన్నూటేబదిలోమ్మిదై నెగడు వెట్టియన్న నోయంచు ముం
తన్నిండారంగ నిప్పులు న్నిరవగుండం బోసి తాను స్సుతుం
డున్నిర్బంధము చేసి కోడలికిఁ గట్టు స్థూతిఁ గోడంట్రి మీ
తెన్నక లోకమునందు ధాత విధియింతే జాలిలేకుండఁగక. ౨౫౯
- క. ఇన్నూటర్వదియొకవెట్టి విపలిపేష్టెన్నముం బెట్టి చ
చ్చె న్నిన్నెల్లను శూలవొప్పి కనిపించె న్నిత్యముం గుట్టబొం

తిన్నాట్లండుట గొప్ప కోడలని యాదృత్యన్నులింబోలె నూ
ర్పు న్నాపుత్రినిఁ బోలెఁ బెంచితి దరిదుం డాత్తజాం డం చనుక.

౨౭౦

కా. ఇన్నుటర్వదియొక్కఁడైవఱలు వేయింటం జగనెట్టి మే
మన్నాఁ డక్కఱకై కుమారిమెడలో. హారంబు నీకిచ్చినం
గొన్నాఁ డబ్బ మరల్పఁ డెప్పటికి మాకుం దెచ్చి యీకున్న నీ
కన్నం బిక్కడ సున్న పొమ్మనుచు నిత్యం బత్త వేధించినక.

౨౭౧

కా. ఇన్నుటర్వదిరెం డగుం గఱపుచే నిల్లెల్ల గుల్లయ్యె నీ
కు న్నినాథునకుక సరాసరిగ నాకుల్పొకలే నంపరే
యిన్నాళ్లెట్టుటగాదు నీకుఁ బడి హెచ్చేసెందుఁడెత్తు న్నరే
యన్నం దిందువు లేవటంచు న్నుపఁబస్తుంపించు నాయత్తచేక.

౨౭౨

కా. ఇన్నుటర్వదిమాఁడగుం జడియ కేదీ యింట లేనపు మా
య న్నేమైనను బంపునట్లు గలదా యాధారమా వ్రాతఁయం.
చన్న న్నాటకు మాట యోపలవ నీ కట్లున్నదా చూడుమం
చు న్నానాగతిఁ దిట్టు నత్త మగువక సోల్లంకవాక్యంబులక.

౨౭౩

కా. ఇన్నుటర్వదినాలుగుం దరుణమండమానిలిం; దల్లికిం
గన్నెం దే మన సయ్యకుం బడుచువైగ నిట్టు లాయిద్దఱుం
గన్నెక గారిని బెండిచేసి సుతు నిక్కటంబడంద్రోతు రిం
కన్నోభేదము లాలకింపుఁ డొగి నేనిండ్ల వాక్రుచ్చెదక.

౨౭౪

కా. ఇన్నుటర్వదియేనగు మృతకు మాతృప్రేరణంజన్న పెం
డ్లిన్నేనొల్లనటంచుఁ బు సైలను బల్కింద్రంపి వేటొక్కచో
సన్నాహంబునఁ బెండిసేయు జనకు న్నంసెంతురో యజ్ఞాలై
కన్నెం గైకొనువారి మెచ్చెదరొ యుక్తం బెట్లా యోజింపుఁదా.

౨౭౫

కా. ఇన్నుటర్వదియాఱులో జనకుచే నేర్పడ్డయల్లుండు దాఁ
జన్నం దైవవశంబు కన్య యిదియే కాస్త్రీయమా పెండ్లి నా
కున్నీవే వతి వంచుఁ దొలటివిభుం గోరుక ద్వితీయంబు స్త్రీ
కున్నే యీకలిలో వివాహ మనుచుక యుక్తు ల్విడంబింపఁగక.

౨౭౬

కా. ఇన్నుటర్వదియేడగు న్నతిని దా నిష్టంబులే కేలఁడే
ని న్నాబి డ్దని కాంత, సంతఁగొనిపో నేనీయ నీబిడ్డనం
చున్నాథుం డెదురాడి చేకొనును విజ్ఞాల్ తీర్పరు, న్నీన ని
గ్గన్న న్నిరిటు రచ్చొక్కదురె మీ రూహించి నిందింపరే.

౨౭౭

- క. ఇన్నుటర్వదియైది నీటులు వా రీసందుఁ బోసందు నె
సేన్నో వాదములాడ రచ్చలను జేయిం త్రంగనాయత్ర మా
చిన్న తీరుపుచెప్పలోపుననె యీ సిగ్గోర్వలేనట్లు గాఁ
జన్నక్ శాస్త్రులు పూర్వనాదమును జర్చి ల్లాసకున్నందునక్. ౨౬౮
- క. ఇన్నుటర్వదిలోమిదో నువిదతా నిచ్చింప కాత్తేను నే
గు న్నానాగతులక్ వసించు నితరక్రోడంబుల న్నాఘఁడు
నివ్వనంబా టాకయింతలేక మసలు న్నేర్వేణుమార్గంబులం
గొన్నాళ్లేగఁగ నజ్ఞత నిజసతిం గూడుం బ్రమాదంబునక్. ౨౬౯
- క. ఇన్నుటడెబ్బదగుఁ బతి, యు న్నాతియు విడఁగ బిడ్డ కొకవారైనం
బిన్నలుఁ బెద్దలుఁ దీరుతు, రన్నిసు వెవ్వరినిగోరు నవ్వారు గొనక్ ౨౭౦
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియునొం, టన్నందను నేన నేను నందన సని యీ
కన్నియ పెండ్లివ్యయం బెటు, లన్నటు లని వాదగింతు రాలు న్నగఁడుక్. ౨౭౧
- క. ఇన్నుటడెబ్బదిపయి, నిన్నగ రెండగును వెట్టి విధ్యావాదం
బునైఱుపి యత్త జనకులఁ, జిన్నంబుచ్చుటను న్నున కృశించెడునచటక్. ౨౭౨
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియుమూఁ, డు న్నమ్మఁగవచ్చు బిడ్డఁడును బలిలేరే
నిన్నట మునిఁగి చత్తన, టన్నంతటి దుఃఖ మాత్త నత్త యిడినయేక్. ౨౭౩
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియునా, ల్ల న్నరు లెఱుఁగుదురు తల్లి కొడుకును వడి గొం
తున్నులివి న్నుషను నూతను, సన్నకసన్నగను విడుచునయంబులలోక్. ౨౭౪
- క. ఇన్నుటడెబ్బచేనగు, నెన్నిక నధికాకలెఱిఁగి యిది యేకునినం
గన్నియను మూర్ఖయున్నది, నిన్నను జేదనపు డట్టె నెలకొనియె ననక్. ౨౭౫
- క. ఇన్నుట డెబ్బదాఱుగు, నన్నెటి వధియించుటెఱిఁగి యందఱు ధనమం
దున్నట్టిశీఘ్ర బక్షుము, చన్నంతనె బిడ్డ నిచ్చునందర్భమునక్. ౨౭౬
- క. ఇన్నుటడెబ్బదేదగు, చున్నెగడును బతిని సుతుని జూడక యిడుమలో
చన్నజైలని సతి నూ, తన్నీట మునిఁగి ప్రాణతలిఁ గోల్పోవక్. ౨౭౭
- క. ఇన్నుటడెబ్బదెనిమిద, గు న్నూనెను ముంచినట్టి కొకను ధరియిం
చు నిప్పుపెట్టుకొను న్నుష, యెన్ని విధంబులను నత్త నీఁగుటకొఱుక్. ౨౭౮
- క. ఇన్నుటడెబ్బదియునం, తన్నవకంబగును వెట్టి తనకష్టంబుల్
తన్నత్తపెట్టుపాటులుఁ, జన్నపురోణి నిడి నూలిచేరువ నిడిపోక్. ౨౭౯
- క. ఇన్నుటెనుబదియగు వినుఁ, డెన్నివిధంబులును గలపు పృథ్విని గన్యం
బన్నమ్మ లత్తపెట్టుట, కన్నెలు పెట్ట రని న్నుష స్వగణము నులింపక్. ౨౮౦

- క. ఇన్ను టెనుబదియొక్కటి, చన్నది మంచి దిశవచ్చు చాన విధము తా
నెన్నుట యెట్లని యత్తల, మిన్న విచారంబుగగుర మి న్నరసినవోక. ౨౮౧
- క. ఇన్ను టెనుబదిరెండగు, గన్నెల కత్త లొకయత్తు కఱవైనను మే
మున్నామని యాడుంబడుచు, అన్నిద్రలు పెట్టుపాటు లొకకతకంబై. ౨౮౨
- కా. ఇన్ను టెన్నదిమాడగు నృతికిఁ బ్రాప్తేయక్రియకొ వృద్ధియై
మాన్నాళ్లట్టుడికించినట్టు స్తుత బా ముల్యెట్టి పోనత్త దా
జిన్నజ్జే విధవాత్వమంది సహజం జేరు న్నదాకాలముం
బన్నంబు ల్యుతప న్ననాంచ యువశీత్యప్రాశవం బొప్పగక. ౨౮౩
- క. ఇన్ను టెన్నదిసాలుగ, గున్నానాగతుల పీరు గొలిపెడివాధత్
దిన్నన్నము నీరగు నొడు, వ న్నేనని నడుముగట్టి వచ్చితి నేనిక. ౨౮౪
- క. ఇన్ను టెన్నదియొదగు, గన్నియలం దెచ్చి యత్తుగా జేరముచే
యు న్నాకిప్పుని కొను నే, తెన్నున వచ్చినది యందుఁ దెలిసికొనకయే. ౨౮౫
- క. ఇన్ను టెన్నదియాటగు, గన్నియ ప్రుచ్చిమిని దెచ్చి కైకొనుఁ జేఁబెం
ప న్నేరఁ దల్లితేదయి, యన్న దటం చంటఁగట్టి యొకకొంత గొనక. ౨౮౬
- క. ఇన్ను టెనుబదియేడగు, గొన్నంతఁ గ్రుక్కచుముగ గుణములఁ గనిన
న్విన్నను మాటల మోసము, చెన్నగుఁ బితయేఁడి యేమిచేయుదు రవలక. ౨౮౭
- క. ఇన్ను టెనుబదియేనిమిది, కన్నపుదొంగలు గ్రహించి కన్నియలను నె
డ్డన్నను దలిపండ్రుల కెఱుఁగ, గన్నేరకయుండ నొసటఁ గాల్పరదయతక. ౨౮౮
- క. ఇన్ను టెనుబదితోమిద, గు న్నందనులందు నానగొని యత్నమునం
బ్రన్ననిశుజ్ఞం దెందే, నున్నను బల్లినహరించు నుడుటులు గలుగక. ౨౮౯
- సీ. ఇన్నుటతోంబది యెసఁగుఁ బ్రయత్నించి కొన్నబిడ్డని చెవుల్లుట్టి నూది
పువ్వులు నడ్డకాల్పులు చిన్నెమచ్చలు నమరించి పెంచుచు నాల్తజనకు
తెలిఁగి యేడ్చుచువచ్చి యిప్పుని బతిమాల నున్నాడు మీకింక నొకఁడు వీని
- నిండు మా కిందున్న నేమిబోపము సర్వమును మీఁద మాకాహమును గనుండు
వచ్చుచును బోవుచుండుండు వలనెనేని, గొనుండుమీకేమి నేఁగల్గఁ గుజ్జ కిరువు
రైతి మయ్యల మతనికి చోయిగాదె, యనుచు బుజ్జవమునఁ బంపునాతఁ డున్న. ౨౯౦
- క. ఇన్నుటతోంబదొక్కటి, చిన్నకుమారులను దెచ్చి స్వీకృతిఁ బెనుపక
మన్నిగొనుమారి వారిని, దిన్నఁగఁ గూర్చుండ కలఁతఁ దెచ్చికొనుటయా. ౨౯౧
- క. ఇన్నుటతోంబదియొరెం, డన్నలఁ దమ్ములను జేరు స్వార్థిత మని యెం
దున్నతనినో పరార్థకుఁ, గొన్నను స్వార్థితము పరులకును బోవు ననక. ౨౯౨

- క. ఇన్నూటతొంబదియు మూఁ, డు న్ని జశిశువులకుఁ జేల్లిడుటలో జనకుల్
గొన్న శ్రమం బరయుచుచే, విన్నవవుగఁ జెప్పవచ్చు వెట్టి యటంచుకొ. ౨౯3
- క. ఇన్నూటతొంబది మూనా, ల్లు న్నాపితేపేరు నామగురుపే రని వా
దున్నెరయఁజేసి తువకే. తెన్నునఁ బో కచ్చి యనుచుఁ దేర్చి నరయఁడా. ౨౯౪
- గీ. ఇన్నూటతొంబది యేనగు నొక్కగా నొకబిడ్డ యింక నేనొప్పుకొనను
దేవునిపే రనుతెలువ నింకొకసారి గానిమ్మ యిప్పుడు గాదునాదు
తలిపండుకొద్దలుఁ గలసినపే న్నెట్లును నటన్న తనపతితో వధూటి
యింక వట్టిది లేండు హీననానుచులేల గునఁగ హీనులె నాదు జనకు లిస్సి
లొమ్మ నిట తండ్రితో హీనుఁ డగుఁతల్లి, హీనురా లటంచు నీరసమునఁ
గొట్టుకొనుచుఁ దిట్టుకొనుచును చంపతుల్, పేరు పెండ్లిదాఁకఁ బెట్టరేని. ౨౯౫
- గీ. ఇన్నూటతొంబదా ట్టుడుఁ బుట్టిన బుడుతుల నిలువకపోయిరేని
నాసారిపుట్టిన నదియెను బ్రదుకునకొ బ్రదుఁ దెంపిపై బాటవైచి తెచ్చి
పెంటయ్యయని పుల్లెవిస్తరిలోఁ బెట్టి పుల్లగ్య పుల్లూకు పుల్లి యనుచు
నీదిరపుంబనుల్ చేసి చింపిని యని వెట్టెయ్య యని బల్లి విశ్రుఁజంపి
బాఁపనయ్య యటంచును బాముఁజంపి, పాముమంత్రంబునేర్చి సుబ్బయ్య యనుచు
రాజునయ లిబ్బలాంది స్వరాట్నమాఖ్య, నాత్తజన్మల నామధేయములు సేయ. ౨౯౬
- క. ఇన్నూటతొంబదేడగు, మన్నానుము వెట్టుఁ జేను మనిచెద నీలి
డ్డ న్నాధన మిచ్చెని నిట, సన్నిలుపుఁ డటన్న వృద్ధధారల మమతల్. ౨౯౭
- క. ఇన్నూట తొంబదెనిమిది, చెన్నగుఁ దనమనుమరాలిఁ జెంతమెలపుకొం
చున్నపు తల్లిఁ జేరక, యున్నం బన్ననరవిత్తు నూ యని నేర్పకొ. ౨౯౮
- క. ఇన్నూటతొంబ దానై, దు న్నాల్గున నత్తపేరిమహితకరము కా
ల న్ని న్నలలోఁ నొంపిన. నా స్త్రీని ముద్దరాలియాశయ మెన్నకొ. ౨౯౯
- గీ. మూఁడువంతులెక్కను మొన నా మతిను వెట్టి యందలి భేదము ల్వివిధముల వ
చింపఁ దోచినయెట్లు మాషింధువారి, నోటవాసముచేయుచుండును సతంబు. ౩౦౦

ఇది తృతీయశతకము.

చతుర్థశతకము.

- గీ. మూఁడువిండులుయొక్క-తై మురియు వెట్టి, మతమనఁగ నాత్మసమృతమార్గమందు
నడచుటయకాక యొకరియాజ్ఞ మనకేల, యనుచు నున్నాల్లఁ డందుమాధ్యమున నిలుచు

- గీ. మూడువందలరెండగు ములుచవెట్టి, దైవత మెక్కుడు తక్కు వదైవత మనుచు
మాధ్యులును స్నాత్తులునతి ప్రమాదముగను, వాదులాడెడుచోట నివాసముండు. 301
- గీ. మూడువందలమూడగు మూర్ఖులేల, వాడుసేయంగ నెందు మాప్రవృత్తిగలియ
కున్నదే చూడుడని వైష్ణవోత్తములు వి, శిష్ట వదైవతమును గొనిచెప్పు వెట్టి. 303
- గీ. మూడువందలనాల్గు మున్నుబులు, నిర్దితం గొన్నబుగ్గజార్చియమ మెడలి
శాంకరంబని రామానుజం బటంచు, మాధ్యమని గ్రద్దులాడెడు మనుజులభ్రమ. 304
- క. మున్నుటైదుగ వెట్టియ, గున్నెరిసిన త్రిమతములను గొట్టుచు తైవం
బన్నది వైష్ణవ మన్నది, మున్నొకవీరపదయుతి సముద్భవమైనన్. 305
- క. మున్నుటాఱగువెట్టియ, గన్నాగము పాశుపతము గాణాపత్య
బున్నెకాచరశాస్త్రే, యొన్నతమతము లవి లేచి యూఁగాడెడుచోన్. 306
- గీ. మూడువందలయేడుగా మొనయువెట్టి, డొపణికిమును గాపాలికంబుటైత
దీక్షకంబనఁ దన్నతభ్యేనుదైవ, తములు శాస్త్రము లున్నట్టి స్థలములందు. 307
- గీ. మూడువందలయెనిమిద మునుపటివియుఁ, గా కమానుషికంబులు గాఁగబౌద్ధ
మనుచు నూహోన్ముదీయమంచును నడుమను, స్త్రైవంబంచుఁ దన్నతకర్త లలర. 308
- గీ. మూడువందలతోమిద ముఖ్యమతిము, ప్రబలిప్రాచుర్యమునకురాఁబ్రభులుప్రజల
నియతిచేయించుటకుఁ బ్రయత్నించునవన, రంబునం దోచు కష్టఘోరకృతులందు. 309
- గీ. మూడువందలపది మురువయ్యెనీవల, వీరిజూచి కొంతవెట్టిపుట్టి
రాట్టులనును రాజరాజులంచును స్వాము, లనుచు వెలసియుండి రందునందు. 310
- క. మున్నుటపదునొకండగు, నున్నతిగను శర్లమునకు నుపవర్ణంబు
తన్నంబై వాదదుచు, నన్నేచూడుమని వింతచాటక మాడన్. 311
- సీ. మూడువందలమీఁద మూడునాల్గులవెట్టి ప్రభవించెఁ జలవలువలవ లేచి
బ్రాహ్మణాదులు స్వగౌరవము వెల్లడికాఁగ విప్రవినోదులఁ బెట్టికొనిరి
రాజులు బట్టులఁ బ్రబలంబుచేసిరి సాలిపెద్దీలు మాసలులు దాస
రులు పిచ్చుకుంట్లును రుంజలు పొడపిచ్చుకలు నిట్లు ప్రతివర్ణగౌరవంబు
గూర్చిముచ్చటించఁ గోరి యాచకవృత్తి, వారికనురంజేసి స్వధనపుష్టి
నెవరివారి వారు వృద్ధిసేయఁగ నవి, కొన్నిజాతు లగుచుఁ గూడె నిందు. 312
- గీ. మూడువందలపదుమూడు ముచ్చటగును, మతము వెట్టిని రాజులు మానుకొనిరి
పాలనమ్మును బ్రాణము ల్లోలుపోయి, రెండటో యని యాలించినందుకతన. 313
- సీ. మూడువందలపదుమూడు పైసొక్కట వెట్టిని జదువుఁడీ విబుధులార
లున్నుటతోంబదా జన్నదానికిఁ గ్రిందఁ జేరులలోఁ జిత్రవిధము లిట్లు

- పీ. ముబ్బరావని కే. నూర్యరావని యెల్. రామచంద్రుడం చీ. యు. పంతు
లని టీ. క. చారులం చని సీ. పి. రావని డబ్బియు వెంకన్న డాటరు ముస
లమ్మయంచు యం. వి. హాలం నీరీతిఁ, బేరులంచు వింత వెడలు చుండె
నిల్లుఁ బేరుఁ బోయి యింగ్లీషుపాడియడ, రములు నిల్పునేమొ క్రమముగాను.
- క. మున్నూటపడేనయి నిలు, చున్నుత్తముగాఁగను శరిశ్శుభండు దేవుం
డున్నాడన లేడన లే, కున్నం గల్గినను నిష్ప్రయోజనమనినక. 309
- క. మున్నూటపడెదగు లేఁ, డన్నను దోషంబు గలఁడు ప్రార్థంబుం
గన్నంత దేవుఁడున్నాఁ, డన్నది నిశ్చయము తెలియ ననవసర మనక. 310
- క. మున్నూటపడేడగు మును, పున్నంతటి శక్తి యిప్పు డుండదు కష్టిం
చెన్నిపె మంచిదానిని, మన్నిక బ్రదుకుటయె మనకు మంచిది యనినక. 311
- క. మున్నూటపదియున్నది, నెన్నఁడు బేవునకు శక్తి హీనంబగునే
చిన్నతనం బటులనకును, తిన్నని మాన్దమ్ము నీకుఁ దెలియదనియనక. 312
- క. మున్నూటంబందొప్పిది, యన్నది మనశక్తి యుడిగె నాదేవుని జూ
డన్నేరము మున్నిటివా, రన్నం గన్గొనఁగఁజాలి రని వాదంపక. 313
- క. మున్నూటిర్వదియూ స్వశక్తియుడుగం బో దెందు నానాఁటికిక
మున్నెవ్వరును జాడనట్టి విషయంబు ల్లాంచుచున్నార మం
చున్నీలుం గలవానిఁ గానఁ డితఁడా నూత్నాంకము ల్బాచుఁ జూ
లు న్నవ్యంగలరంచుఁ జేవినరువల్కు ల్పల్కువానిం గనక. 314
- క. మున్నూటిర్వదియొక్కట, గు న్నాదేవుఁ డాధికుండు గొఱ సీదేవుం
డన్నతనిబుద్ధిలేమికిఁ, జిన్నినగవుగాక ప్రతిగఁ జెప్పదురేనిక. 315
- క. మున్నూటిర్వదిరెండగు, నన్నింట నహిరుషేయ మగుమావేదం
బన్నను నమ్మఁడు తనతను, పు న్నగులొనరించినారు పో యని నిక్కక. 316
- సీ. మున్నూటయిర్వదిమూడగు వెట్టిలో వేదంబులను సత్యవేదములును —
దానిలోఁ గ్రీతప్రాతలభేదములు నన్ని వేదంబులను దొల్లి వింతగాను
గుడ్డికిఁ గనులొసంగుటకు గొడ్రాలికి బుడ్డకొసంగను బేదరాలి
కథంబులీయఁ బ్రత్యక్షమూ దేవుఁ డీ యత్యద్భుతాగరకాగ్రగణ్య
కాలమున నొక్కరికి నెందుఁ గావరాని, కారణముఁ జెప్పఁజాలరు కాలశక్తి
యుడిగె నన నొప్పుకొనరు పూర్వోదితమ్ము, లనెగ్రహించుచు నీకుల ననువదింపు.
- క. మున్నూటిర్వదివొల్లగు, చున్నది మావేదమెల్లఁ జూపించు ననుం
బెన్న నెఱుంగదు సట్లే, జ్ఞప్తును మిన్నరయి నించు నరయఁగరాదే. 317

- క. మున్నూటిరువదియొడగు, మున్నీటిబోధకులు నిష్పముట్టిరి తినిరం
చున్నుడువు నిపుడు బోధకుఁ, డెన్నఁడు తానేమిచేసె నిహిహి యనఁగన్. 3.
- క. మున్నూటిర్వదియాఱగు, చున్నది యవను లను మాట హహాణు లనెడుమా
టున్నది మాగ్రంథంబుల, నున్నవెమీదాన నమ్ము నుడికింప ననన్. 3
- శా. మున్నూటిర్వదియొడగు న్ననువు మీ భూగోళశాస్త్రంబులోఁ
గన్నారే మిము నేలుదేవుఁ డెపుడుం గాఁపుండునామంచుకొం
డ స్నేహమొదెవరెట్టు గాంచిలిమి మింట న్నిరుశాస్త్రంబులోఁ
గన్నారా శనిహోనిపట్నుముల నాఁగా విన్ననానంబులన్. 3
- శా. మున్నూటిర్వదియొన్ని దాబుధునిలో భూభృత్యులు ప్రాశ్నముల్
గన్నా మచ్చట మాదోరల్ దురకలున్ గండెక్కియున్నారు మీ
చిన్నెల్లదినవారు చేరగుటచే సిద్ధంబు మేమెల్ల మీ
కన్న న్నందు జనించిసార మని వాన్వైచిత్రిఁ జూపించుటన్. 3
- శా. మున్నూటిర్వదితొమ్మిదయ్యె శివు నమ్ముం డిచ్చుభాగ్యముల
న్న న్నమ్మన్ స్వరుతంబుగావునను విజ్ఞానంబు మెండై నగున్
నన్నుంబోయి సుఖింపనిండు పరమానందంబున న్నాభ్యంతో
డన్నాబిడ్డలతోడ నంచని దవిష్టంబైన తావందినన్.
- గీ. మూఁడువందలముప్పది మూర్తులను, బూజయేమని తెగడి తాము నటు మ్రోసి
ప్రార్థనపులమాలల కట్టెమోస, పోయి కడగండ్లఁబడువారిపొంత నిలుచు.
- క. మున్నూటముప్పదియు నొక, టిన్నవ్యుఁడు తావళము కటినిజాట్టును జే
తన్నిమురుఁ గంతమునఁగల, నన్నున్నిందించు నతనినాట్యానుస్మృతిన్.
- క. మున్నూటముప్పదియురెం, డు స్నేహితుల డేవుఁడు గుడినిలుచునే
యన్నతఁడుఁ గట్టు నొకగుడి, నన్నని తానచట నఱచు నగలేల బుధుల్.
- శ్రీ. మూఁడువందలముప్పదిమూఁడు వఱలు, జీవహింసయొనర్చి యజింప నవ్వ
నిత్యయజ్ఞమునేయు నన్నేరుపఱిని, మిన్నకుండిన బుధులనమీపనుండు.
- క. మున్నూటముప్పదియునా, ల్లు స్నేర వచింప మతములోఁ గలవెట్టి
స్వెన్నునిభక్తులు శివభ, క్రున్నేత్రిము లెత్తిమాడ దోష మటన్నన్.
- క. మున్నూటముప్పదేనగు, నన్నిటికిని ముందు తిరుపదాంకము లేదే
నిన్నీరసం బనుచుఁ దిరు, వన్నెలపులి తిరుకటుకని భాషించెదమాన్.
- క. మున్నూటముప్పదాఱగు, నన్నింటికెఁ జివర లింగమని చేర్చుమానం
గన్నియ యత్తయలింగమ, యన్నములింగ మని పత్తెననవినుదోటన్.

- క. మున్నూటమున్నదేదగు, నన్నిట హరిపేరు లేనియది దోషం బం
చున్నారాయగా నాకుకొ, వెన్నుండ విభుడవని భక్తి వెట్టిని బలుకకొ. 332
- క. మున్నూటమున్నదెన్నిది, యెన్నిక రామానుజా ధ్యమేంద్ర బసవా
తిన్నడ తిన్నడ యనుచు, న్నెన్నుని దగకంటి దలంప విడిచిరయేనికొ. 333
- గీ. మూడువందలముప్పది మూడునాటు, స్వార్థసానిన మెప్పు వైష్ణవుడు చూడ
రాదు వైష్ణవుతో బల్కరాగు కైపుడ, డసేమవి ట్టుభయముఁజెలుచునపు డెన్ను.
- గీ. మూడువందలనలువది మురియు వెట్టి, వాడుక నుమానుహేయ్యరపట్టనమ్ము
నినిరి లక్ష్మీకృపింహవట్టిన మటంచుఁ, జెప్పకొనుమాటలనుబట్టి గొప్పగాను. 330
- క. మున్నూటనలువదియునొక, తిన్నవతియనంతరమున డెక్కిన మదిమా
సన్నముఁ దినియుంచుక య, మున్న విడెంబుగొనఁ దానమొనయుం గనినకొ. 331
- క. మున్నూటనలువదియులెం, టన్నరులను వెట్టిపట్టు నవ మన్నము పాల్
వెన్నలు కదల్చెలములుం, దిన్నయనంతరము విడెము దినఁ గొంపలలోకొ. 332
- గీ. మూడువందలనలువదిమూడు మూతి, మీఁద మీ సమున నియోగి మెలయు కక్కి
లేనివేదికి గొట్టిగిండుఁ గానరాదె, తారితన్య మటంచు సంతసముగొన్న. 333
- గీ. మూడువందలనలువది మొనసి నాల్గి, తిని వహించినవెట్టి యెట్టిదన వినుడు
తనపీతామహుఁడో ప్రపీతామహుఁడో, మంత్రి యని బీద నేడు దంభములుగొట్ట
- క. మున్నూటనలువదైదగు, న స్మితడు చూచినపుడు నమయను మును నేఁ
గొన్నాళ్లు చదువు చెప్పితిఁ, జెన్నప్పుడు పేద యిప్పుడు స్థితిమంతుఁ డనకొ. 334
- క. మున్నూటనలువదాఱగు, నున్నతపదవులను గొన్నయంద్యోగులకొ
ల్ల న్నేని గురుడ ననునొకఁ, డున్నయవిధిఁ జూడఁడుం బలకఁడుం బుడుకఁ డనకొ
- క. మున్నూటనలువదేడునఁ, జెన్నప్పా! వీడు నాగుశిష్యుఁడు నాచేఁ
దిన్నాడు మొట్టికాయల, నున్నగరాధీశు నెరుటనుం బడవెఱచుకొ. 335
- క. మున్నూటనలువ దనిమిది, మున్నితడు నాజనకుప్రభుత్వమునం దె
చ్చు న్నెన్నెత్తుకొ నెడువార, దిన్నాటికిఁ బెద్దయయ్యెనే యన నిలుచుకొ. 336
- గీ. మూడువందనలువది మూయుతోప్పి, దిని వచింతురు నన్నిట్లు తేటిచూడఁ
డోనమాల్ నేన నేర్పితి నున్నతంపు, జదవి యీతనికబ్బె నం చుడుటనేని. 337
- గీ. మూడువందలయేబది వీడొ నేను, జదువుబడిలో నె చదివెను జట్టుబండ
యిప్పు డధికారియ్యెనే దేని పదవి, నిచ్చునిన ప్రాంతరాదని యెగురు ననిన. 338
- క. మున్నూటేబదియొక్కటి, విన్నదనం బింతలేక వీడొకప్రభువా
చిన్నది బెదరదు మును మా, పిన్నాయన పిడుగటంచుఁ బ్రేలినయెడలకొ. 339

కా. మున్ను పేబదిరెండగుం గొలుపులో ముజ్జడుగా వైదికులో
గొన్నా రన్నిపదంబు లప్పడు నియోగున్ నేడు చేకొన్నవా
రున్నా రేకద మంత్రి శేఖరు లటం చుచ్చేజితు ల్బుల్మగా
విన్నంత న్నగియూరకుండ కదియే విస్రంభ మాత్తంగోసక్.

గీ. మూడువందలయేబదిమూడు గొరలు, వెట్టి వైదికువట్టు లోవెనక ప్రవృ
ముందుగలిపెదవా యని పుత్రుడిట్టు, నష్టలక్కుల యాశసుర్యాద సరయ.

కా. మున్ను పేబదినాల్గునా జగములోమూర్ఖులో విశేషించి వే
మెన్నత్యంబున మీటుటం గులముమార్పదలో విసర్జించి రా
జున్నట్లార్యుడు వార్యుపోలికిని నైకుం డంత్యజం దర్యున
ట్లు న్నానాగతులం జరించుటది చెల్లం బండితాసహ్యమై.

కా. మున్ను పేబదియైదగున్ స్థితికినిచ్చుందేని వేషంబుగై
కొన్నన్ గుడ్డల కేమిలోప మవినాకుంజిక్కవో యత్తురం
బు స్నేరం డతిగర్వియై తిరుగువోహాసంబు వాటిల్లు నే
సన్నన్నచ్చుదు చెప్పవారెవరో యంచల్లాడు నావెట్టికి.

కా. మున్ను పేబదియాటుగా మనుజుమోముంజూడఁగానే యితం
డిన్నాట న్యసీయించువాడు కుల మి ద్దీవృత్తిలోవాడు వాఁ
డెన్నారంగను వేష ముండవయినన్ శ్రేష్ఠత్వముం బాసి పో
పున్నవ్వం దలవంపులంద నది యొప్పు న్నెట్టియై మెట్టియై.

కా. మున్ను పేబదియేడగుం బలుపు రల్పన్ గొప్పవేషంబుతో
డన్నిల్యంగఁ బ్రమాదబుద్ధి నిటురండా యంచుఁ బీఠంబుచూ
ప న్నేనర్హుడఁగా నటం చవుడు దాఁపన్లేక సిగ్గొంది ప
ల్కున్నాఁ డం దవమానమాగద వివేకు ల్లాని క్లాఘింతురే.

కా. మున్ను పేబదియైదిదొ నధికుఁ డున్నకత్తవేషండుగా
మన్నం గొంచు నగౌరవం బొకట నెయ్యుర్బాంధవులో మెచ్చ ర
చ్చున్నంబైన స్వకాంతి దెల్పు ననుచున్ సాధారణాకారతం
గొన్నం గొందురుగా కగర్వు లది లోకులెట్టిగా నెన్నరే.

కా. మున్ను పేబదితోమ్మిదొ నధికుడేమో దానుగొన్నట్టి యా
యాన్నత్యస్థితి కల్పునెత్తఁ గడ డాయంజూడఁ దానల్పతం
గన్నం గొంచునుగాని యల్పు నధికుంగాపింపఁగా నెర్చునే
యొన్నం డెవ్వ రొసంగి రీయధిక్యులిక్ మీ యంచు నెట్టెచ్చినన్.

- శా. మున్నూటర్వదియై తలిర్పు వృషభంబుం బోనివేషంబుతో
డన్నక్కాటుపు లిస్సి నోరు మెదపండబైత్తు శక్తుండు గాఁ
డన్నా యేటికి పీని కీ పాగరు వే యన్లేకయా వేష మి
ట్లున్నా మీయెడ మేనునొప్పి యని తానున్ను నావెట్టియున్. 320
- శా. మున్నూటర్వదియొక్కటౌ పలుకునే ర్వుత్తీటు వేషంబులం
జిన్న లెప్పలుం బోవుపోకడలనేఁ జిత్రంబులన్ వ్రాసి క్రిం
దన్నిర్మాణచమత్క్రియ తైలిపి పొత్తం బొండు చేయం దలం
పున్న వ్రానితి నిందుఁ దెల్పు నని యేమె వెట్టి వాత్తుచ్చినన్. 321
- క. మున్నూటర్వదిరెండవుఁ, దన్నుం బలపఱుచుకొనఁగఁ దక్కినప్రాణిం
దిన్నం దిననూహించిన, నన్నరున్జ్ఞాన మధికహాస్యాస్పద మై. 322
- గీ. మూఁడువందలయఱువదిమూఁడు తప్పు, గాదు జీవికీ వేవిగాక మఱియొండు
గలదె బ్రాహ్మణులు దినుశాకములు ప్రాణు, లనఁదగదో యంచు వాదించు నతనివెట్టి.
- క. మున్నూటఱువదినాలుగ, నున్నాకాహారమునకొకోపుపైను భూ
మిన్నిఖిలజంతువులు నే, నన్నది యేటికని యొక్కఁ దూహింపఁడయ్యెన్. 323
- క. మున్నూటఱువదియైదగు, చున్నది మఱువిన బ్రాహ్మణోత్తము లొకయేఁ
టన్నమలరె గజమృతక, సన్నిభ మగుమాంస మనుచు సరిపుచ్చుకొనన్. 324
- క. మున్నూటఱువదియాఱగు, నెన్నెటి భగవంతుఁ డభిలమృగముల సృజియిం
చెన్నరుఁ డన్నెటి దానెఱుఁ, గన్నేరక చంపి తిని యభం బొడఁచూర్చున్. 325
- క. మున్నూటర్వదియేడిటఁ, బన్నగమంత్రమునేర్చి పాముపగిదినం
టన్నరుఁడుపొట్లకాయఁ ది, నన్నడకిన నవ్వు వెట్టి నానాగతులన్. 326
- క. మున్నూటఱువదియెనిమిది, యెన్నఁడు హింసయని మదిని నెంచనివాఁడుం
బున్నుచు నమహనఁ బెండిలిఁ, దిన్నది త ప్పెఱచి యని విధిం గొనియాడన్. 327
- క. మున్నూటఱువదితొమ్మిది, ధున్నలు నెద్దులును జావఁ దోలాలివికొనం
దిన్నం బాపముగా దగు, నన్నది విడనాడి చంపి యటుచేయ నగున్. 328
- క. మున్నూటడెబ్బదియగుం, జిన్నపుటినుండి పెంచి చివికినపసి మేఁ
పన్నేరక కటికకు మిలు, చున్నరుఁ డని యొకట వెట్టి శోకించునయ్యెన్. 329
- క. మున్నూటడెబ్బదిక్కటి, యెన్నఁడు చచ్చునిది కాఁపు లిచ్చుట యెన్నం
డిన్నాఁడె కొంద మని విష, మున్నఱులకుఁ బెట్టు దుష్టపురుషులకేడ్పున్. 330
- క. మున్నూటడెబ్బదియారెం, డున్నేర్పున నెటిఁగి యట్టిదొంగల గృహుల
చ్చన్నేర్పరి పడుగొడ్డుల, నన్నా యని వెట్టినవ్వు నాసమయమునన్. 331

- గీ. మూడువంపలడెబ్బమూడు నఱక, నెత్తు రంతయుఁ బోవునఁ చొత్తి మొత్తి
యుడుములను గోతిలోనింపి యూరఁబందు, అను వధించెడు సమయములను బాసం
- క. మున్నూటడెబ్బదియునా, ల్లన్నేర్తురు విజ్ఞలెఱుంగఁ గుక్కలు త్తుధచే
నన్నపుటిలుసాచ్చినఁ దోఁ, కన్నఱకిన హింస యననికట్టుని దూఱక. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదేనగుఁ, జిన్నంతటినుండి జోడుచెటిచి శుకింబుక
సన్ననిగూడునఁ జెంచిన, యన్నరులవిసోపమునకు వ్యాఖ్యానముగక. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదాఱగు, సన్నము ముప్పై నని కాకియఱుతం గుడెగ
జ్జిన్నాటఁగట్ట నది పడు, భిన్నత గలకాల మతనిఁ గిల్బిమఁజేయక. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదేడగుఁ, గన్నపుఁగుక్కలను బట్టి కాఁగెడుగంజిక
వెన్నునఁబోసిన దుర్గతి, కన్నాళ్లకు ముక్తియంచు నెంచెడువెట్టిక. 3 2
- క. మున్నూటడెబ్బదెనిమిది, యున్నది సర్వజనసప్తతోద్యత్కృతిహిం
సన్నం దోషము గట్టఁగ, నెన్నెప్పల కిచ్చుబలు లనేకార్భటిగక. 3 2
- క. మున్నూటయెనుబదికి నొక, టిన్నునము న్యూనముగ ఘటించెడు నదియా
నెన్నికల జంతువులఁగొనఁ, బన్నినయురులాది బోనుపర్వంతంబుక. 3 2
- క. మున్నూటయెనుబదియగుక, దున్నల కెద్దులకు ముక్కుడున్నెన నవి తా
మున్నన్నినాళ్లు దుఃఖము, నన్నరులను గిట్టుననుచు నలఁగెడు వెట్టిక. 3 ౮
- కా. మున్నూటెన్నదియొక్కటా విసముపై మున్నెగ కాల్తోపి యా
సన్నాన్నాదుల వ్రాల దోషముననాచార్యుల్ సదా యంగడుల్
పన్నం గ్రువరుగార్లు లచ్చకుల నార్పిం గాంచుచుం బల్కకే
యన్నం దీనికి నర్థ మే మనుచు నా యన్నాద మాకించినక. 3 ౮
- క. మున్నూటెనుబదిరెండగుఁ, బన్నుగ సారస్వతమునఁ బండితులు కవుల్
మున్నిటివారలు మొదలుగ, నెన్నికఁగనఁ జేసినట్టివెల్లు న వెట్టుల్. 3 ౮
- కా. మున్నూటెన్నదిమూడగు మృధుఁడు సంపూర్ణాఖిలామ్నయముల్
హస్తాక్షేపమునందు నిల్పి పలునావృత్తు ల్పవోవైఖరిం
బన్నంబు ల్లడఁబాటులేక నుడువుక వ్రాన్పెయువోఁ బట్టి వె
క్కిన్నన్నం గనలేదె తొల్లియనఁడే కాటిల్యుండం చాడినక. 3౮
- క. మున్నూటెన్నదినాలు గ, గున్నందికుతోడ్బవుండు గొనకొని యలతి
మున్న తనచక్రబంధము, నన్నిలుపఁడె తింపునయన నడకెడువెట్టిక. 3 ౮
- క. మున్నూటెనుబదియైదగు, సన్నతకావ్యముల యజ్ఞ స్వప్నములోనం
గన్నవి నుడివిన నందఱు, మన్నను లేకున్నఁ గలల నూటాడింపక. 3 ౮

- క. మున్నుటెనుబదియాఱగు, నెన్నఁచొ పెద్దన్న వేటప్పత్త మశేషం
బున్నొడువఁ గర్త యెదుటికి, నిన్నాఁడును సైంధవంబు నెఱుకులఁ జేఱక. 36౬
- క. మున్నుటెనుబదియేడగు, నెన్నాఁడును గావ్యములను నింతులు చనువ
నెన్నంజనేయ నవయవ, నన్నుతి యొనరింప జెట్టి సహియింపదయేక. 36౭
- క. మున్నుటెనుబదియేనిమిద, గు న్నారులు చదువుకొనఁగఁ గూడినకృతి యెం
దున్నదని యన్నియును బును, దోన్నతి నే చెప్పననుచు నొగి జెట్టి యనక. 36౮
- క. మున్నుటెనుబదితొమ్మిది, యన్నియుఁ బురుషాంకితంబు నైనను స్త్రీలుక
మన్ననఁ “ గూరుడనయ్యా”, నన్నేలు మటంచుఁ గీర్తనము నేయ నగుక. 36౯
- గీ. మూఁడువందలతోంబదిం బురుషుఁ డతివ, వర్ణనమునేయ నతివ దా
ప్రాయుఁకిత నతివ వర్ణించునే వింతయునుసరగాపు, జెట్టిరా యని యొక జెట్టి విహసియింప. 370
- క. మున్నుటతొంబదియునొక, టన్నిలచును జెట్టి కవి తడంబడ నదియే
మిన్నియని తన్నుత్రోవల, ను న్నెలవగునట్టి వేర్చి కూర్చినయెడలక. 371
- క. మున్నుట తొంబదియురెం, ట న్నొగులును జెట్టి యర్హముదాఁక పటా
క్తి న్నెఱిపి పిడవఁ చేలవ, ము న్నీరసరచనఁ గధను మొలచిడి చెఱవక. 37౨
- గీ. మూఁడువందలతోంబదిమూఁడు మూడు, నెందు పత్త్యంతములు వీడ వివియుఁ బదునె
నిమిదివర్ణలందున నిమిడినవియొ, యనుచుఁ బరిహాసమున జెట్టి యాడెనేని. 373
- క. మున్నుటతొంబదియునా, ల్ల న్నొక్కివచింపవచ్చుఁ గుఱుఁడును గవి
తొన్నతికి నడుముగట్టి ధ, రన్నేలను భువి వసుంధరను నవని ననక. 37౪
- క. మున్నుటతొంబదేను గ, విన్నేనని కుకవి విజ్ఞప్తీగుచు భాష
భ్యున్నతికిఁ గృషియొనర్పక, యున్నది చెడిఁగొట్టుకొను నొహో యనుజెట్టిక.
- క. మున్నుటతొంబదాఱగు, నన్నీలోకంబు బుధగూనకుం చెచ్చెక
వన్నె నెక్కితి నని యొరు, లన్నిరసించెడు మహాత్మలాఘవముఁ గనక. 37౬
- క. మున్నుటతొంబదేడగు, నన్నందఱు గొరవించి నాయొద్దికి రా
కున్నను వారికి బిచ్చము, నున్న యటంచుబ్బు భావశూన్యని జెట్టిక. 37౭
- క. మున్నుటతొంబదనిమిది, గొన్నాఁడును బట్ట మింకఁ గోడవే యనుచు
న్నన్నను మిన్నను వెదకి క, ను న్నిచపునేవఁ జదువును విడుచు నహహ. 37౮
- గీ. ఒకటితక్కువ నన్నాఱు నొరయుజెట్టి, నల్పమేధావి పరిశోధకాగ్రగణ్యుఁ
డై రచించెడు రచనలయందుఁ గలుగు, లోపములఁ బండితులు చూడనోపనపుడు.
- కా. నన్నుతొను బురాతనాంధ్రకృతుల న్నల్లేఱు వర్ణించుటం
గన్న న్నాగి కట్టిర్లొగముల నక్కాలంబునం బాధయుం

డున్నాఁ డెవ్వఁడు నావకాయఁ గొనీరాఁడుం దీన నానాఁడు తే
కున్నా నిల్వపదార్థము ల్దనుట తపోఁ యంచు శోధించినాఁ.

౪౦౬

ఇది చతుర్థకతము.

పంచమశతకము.

కా. నన్నుటొక్కటియో మహుడు మదీనాలోను విశ్వస్తఁ జే
కొన్నాఁ డాదినమాది నేటికిని సాగుం గొంచెగొంచెబుగాఁ
జన్నాఁ డాకవి కాలిదాసు మును విశ్వస్తాభవేత్యాదిగా
నున్న టిందుక చెప్పె నంచు సభలోనూహ ల్వేలార్పంగడుక.

౪౦౭

గీ. నాల్గువందలరెండు నెన్నంగవచ్చు, వెట్టిగాఁ దాను గుకవియై పెఱకవులను
గుకవులననున్నఁ గృతికి లోకువ యటంచు, వెనుక ముం దేమి గన కన్నవేళయందు.

గీ. నాల్గువందలమూఁడు వింతయగువెట్టి, వండితుఁడు తనజ్ఞానంబు వ్యర్థముగను
“బూజుచుర్చుంబనుచుఁ” “ద్రోసిరా” జటంచుఁ బ్రొద్దువుచ్చుటఁగనినవ్వఁబోవు నెక్క

గీ. నాల్గువందలనాల్గు ప్రజ్ఞాని ననుచు, విజ్ఞానీగను దానేమి విశ్వమునకు
నువకరించెను దాను నేను నొకరూపు, గాదె యని యొక్కవండితుఁ గని హసించ

గీ. నాల్గువందలయొక్క నాల్గుముక్క, లడ్డలడ్డంబుగా నేర్చి యాలువిడ్డ
లను విగర్జించి నన్నావ్య మనుసరించి, బంధువులపంచతిన్నెలు వట్టితిరుగ.

౪౦౮

క. నాలుగువందలయాఱగు, నేలఁబ గామయములను జెప్పులు ముక్క
ద్దాలును గ్రాలఁగ యతిసని, నాలాయము ధనికుబండ్లపయి నడయాడక.

౪౦౯

క. నాలుగువందలయేడగు, గాలముఁ గర్తంబు సంతృ కాలముఁ దెలుపం
జాలుదు నని ధనిజేయను, జాలికుఁ డాఱ్ఱిగతి యెఱుంగఁజాలఁ పని నగక.

౪౧౦

క. ~~నాలుగువందలయొనిమిది, కాలం జెయి విద్రుచి మేఘగంభీరముగాఁ~~
జాలఁగఁ జెప్పును నీతుల, నాలాగునఁ దాను జేయఁ డనువెట్టియగుక.

౪౧౧

క. నాలుగువందలతోవ్విది, పోలక దుగర్వమునను భూప్రజలను బ
ద్యాలిని దూషించెడుకవి, నాలము గావించువెట్టి యజ్ఞఁ డటంచుక.

౪౧౨

క. నాలుగువందలపది యగు, జాలం డొకపనికిఁ జేయఁజాలెడువారిం
దేలిక నిందించును గలి, కాలమురా యనుచు మూఢుఁగని విహసింపక.

౪౧౩

క. నాలుగువందలపదునొకఁ, డాలరి కల్పించుగాభ లన్నియు నమ్ముక
బాలికుఁడు దైవమా వినఁ, డేలా నామాట లని వహించును వికృతిక.

౪౧౪

- గీ. నాల్గవందలపంజ్రెండు నాడుకాలి, దాసునకు భోజనకు వారతరుణి యొకతె
యుండెనని దానిసూర్పిన్రాయుడురుగ్రంధ, ములనహాయని దుఃఖించి ముడుంగువెట్టి.
- గీ. నాల్గవందలపదుమాడు నన్నపాయ్యం, డిల్లుగాల్పించె భీమవ్యాకృతి నడంచె
దనకు గౌరవహానియం చని వచింత్తు. పొత్తముల వ్రాయుదు రిటంచుఁ బొగులునేని
- గీ. నాల్గవందలపదునాల్గు నగును బెన్ది, భట్టు వ్యాఖ్యానమొనరించి ప్రతిభ తండ్రి
కిచ్చెనని చూచినట్లై యిసీ జగంబు, మూగ్ధవాక్యంబులకు మోసమును భజింప. ౪౧౪
- గీ. నాల్గవందలపదునైదు న్యాయమాడుఁ, గవుల మూటలుమోసినఁ గవు లగుదురు
బహుకపింద్రుల భరియించువారు కవు ల, గుటకు నాలోచనం బేటాకో యటంచు.
- గీ. నాల్గవందలపదునాఱు నాకవిత్వ, మిందుఁ దప్పలువట్టుడం చిచ్చి చెత్త
పొత్త మందిది తప్పన్న బుస్సుమనుచుఁ, బడుచుఁదనమును జాపునవ్యాని దగును.
- గీ. నాల్గవందలపదునేడు నలుగురైదు, గురు యథామతి బాగని జరపిచ్చు
వారు మెచ్చిరి యోగ్యతాశ్రమిచ్చి, రనుచుఁ బొంగెడు దుష్కువి నావహింతు.
- శా. నన్నూఱుం బగునెన్నిదొ గవులలో నంగల్లునవ్వానముల్
కున్నం డెంచఁగలేక మిన్నకయ తాగూర్చుండఁ డన్నింటికిం
దన్నెచూడు మాటంచుఁ దప్పకవిత్తల్ తండోపతండంబు లు
త్పన్నంబొందఁగఁజేయుఁ బెద్దలకుఁ జూపం డాత్తగర్వంబునక. ౪౧౫
- క. నన్నూఱుఁబదియుఁదొమ్మిది, పిన్నలు కవులమని లేచి పెద్దలపోలెం
దిన్నగ నెఱుఁగక నేరక, చిన్నతన మ్మెఱుఁగలేక చిందులుదొక్క. ౪౧౬
- గీ. నాల్గవందలయిరువది నయవిహీనుఁ, డుచితమెఱుఁగక లక్ష్మీకుఁ డుర్విజాను
నోహరుండని నందనూనుండు రాఘు, వుండనుచు వ్రాయుఁ గృతుల దుర్బుధ్ధికతన.
- క. నన్నూటిరువదియొక్కటిఁ, దన్నెఱుఁగని గర్వగరిరు దర్పకబాధల్
వెన్నునకు లక్ష్మీకిని గలుఁ, గన్నిర్మింతురు ప్రబంధగతులం గుకవుల్. ౪౧౭
- క. నన్నూటిరువదిరెండగు, సున్నిత మెఱుఁగని కుకవి వనోపైరస్యం
బొన్నత్యమంద నసమయ, సన్నిహితమునేయుఁ గవితఁ జప్పనిగాధల్. ౪౧౮
- గీ. నన్నూటయిరువదినాల్గింటి కొక్కటి తక్కువయా వెట్టి తనరుచుండుఁ
గోకిలపైఁగూసి కుముదనుత్తునిట్టి గాలికి నెగఁబడి కంతుఁ గందఁ
బలికి చిటకపయిఁ బండులుగొటికి యుపాలంభ మని వరవశతఁ బ్రేలఁ
జేసి తనవికారచ్చేలు విరహుల పైఁ బెట్టి కుకవి విధ్వంసరేణ్య
గర్విత్తముగ నల్ప గాఢలలోఁగూడ, విరసవిరచనంబు విశదపఱచి
నవ్వఁబడును మూడు నామాటవినఁ డని, మానసికవిచారమాని నవుడు. ౪౧౯

గీ. నాల్గవందలయిరువదినాల్గు చెల్లుఁ, దహణమునఁ బట్టినాడుల తలఁపులేక
మొట్టమొదట నప్తాదశమును బురాది, నిర్భసము సేయ మిగత చప్ప నయి యున్న.

శా. నన్నుటిర్వదియొడగుం గుకవి దానంబందు రాధేయు వి
ద్యన్నన్నయ్యను గాంతిఁ జంద్రముని సత్యంబందుఁ గాంఠేయుఁగా
వన్నెల్ని నైలపద్య మొక్కటిని జెప్పక దాతె యుహ్వాంగి వీఁ
డన్నట్లంతటివాఁడనాడు నని వీద్యంబిచ్చి లాలించినకా. ర.౨౨

శా. నన్నుటిర్వదియాఱగుం గుకవి పీనప్రాధవుక్ స్వభూ
భృశ్నాథుండ వశేసరాజమకుట శ్రేణీమణీమండలా
ద్యన్నీరాజితపాదపద్మఁడవు నాఁ దబ్బిబ్బుగా నిక్కి యి
చ్చు న్నులు ల్గిని కాతఁడేమిగని యంచు న్నవ్వు నావెట్టికీ. ర.౨౩

శా. నన్నుటర్వదియొడగుం గుధనిచెంతం దుమ్మపుల్ నిచ్చలుం
జిన్నంబో చిదురో గ్రహించుచును నిచ్చెం గంధమాతంగసం
పన్నంబో నమితార్థమందుఁ బొగడక వాయెట్టురా వచ్చు నిం
ట న్నారీమణిఁ జూడఁ దేటపడు బండారంబు సర్వంబు నాకా. ర.౨౪

శా. నన్నుటిర్వదియొద్దిదింటఁ గవి కాంతావర్తనాసంగతిం
గన్నుం గాలును గేలు మోము కవముం గంతంబు నొండేమి యొ
ల్ల న్నిచంబుగ వస్త్రహీననటు లల్పంబైన శంకింప కె
న్నెన్నోరీతుల వ్రాయు సాహసముగాదే యంచు ఖేదించినకా. ర.౨౫

శా. నన్నుటిర్వదితోమ్మిదో కవి సతింగన్నెత్తి వీక్షింప కి
ట్లున్న న్భావ మదెట్టులైన రుచిగాకున్నందు సూహింప కుం
డు న్నిలాత్తము కొండపై గగనముండుం గ్రింద ద్వీపంబు మీఁ
ద న్నాగం బెగఁబ్రాఁకువంచు సతినింతల్ వ్రాయున డైచినకా. ర.౨౬

శా. నాల్గవందలముప్పది, బాలరకుం జదువుచెప్పు బడియొజ్జలకుక్
నాలుగుబడులుక గుణితము, చాలుగ రావనుచు వెట్టి సుతాపింపకా. ర.౨౭

శా. నన్నుటముప్పదియునొక, టన్నది నెగడును గురుఁడు పదార్థ మెఱుంగకే
చిన్నలఁ జదివించుసరా. యెన్నఁడుఁ బుస్తకము ముట్టఁడే యనిపలుకకా. ర.౨౮

శా. నన్నుటముప్పదియరెం, డన్నది యొకవెట్టి యొజ్జ యమరము చెప్పుం
ది నైల బడులం బాలర, కు న్నోరెటులిరుగు ననుచుఁ గుండడుచక్కికా. ర.౨౯

శా. నన్నుటముప్పదియుమూ, ట న్నిసువుల కరమెడపడక గిర్వాణో
క్తి న్నేర్పడు రయివారిక, తిన్నఁగఁ దెలియని వటంచుఁ దిక్కుకనొందుకా. ర.౩౦

- గీ. నాల్గవందలముప్పునినాల్గు బోధ, నమ్మ సరిలేక బాలుఁ డజ్ఞానమునను
బడికిఁ బోకున్న గంజిగావడులు వేసి, మోసికొని పోచరని గుఱుమును వహించు. ౪౩౫
- క. నన్నూటముప్పుదేనది, గున్నఁడు చదువఁడని గోడవర్చి వేయిం
పన్నపురు చలకెక్కని, తెన్నున నేర్పఁడగవంచుఁ దివురుం దిట్టక. ౪౩౫
- క. నన్నూటముప్పుదాఱగు, చున్నది చెప్పనదిలేక యూరక కొట్టం
జిన్నులు పంతులుఁ గొమ్మకుఁ, దిన్నఁగ వ్రేలాడఁదీయుతివుటం గనినక. ౪౩౬
- క. నన్నూటముప్పుదేడగు, నెన్నార్లు పఠింప మెరటికెక్కక వినుగం
గ న్నాలికోపమున గురుఁ, డన్నా కోదండమెత్తురా యనివగవక. ౪౩౭
- క. నన్నూటముప్పు దెనిమిది, ట న్నిలువదె యాటవిడుపుడబ్బులకై యే
పున్నమ యుపవసమును గా, కున్నను నెలవిచ్చు నొజ్జయూహల నెన్నక. ౪౩౮
- గీ. నాల్గవందలముప్పుదినాల్గు మీఁద, నైవవది వెట్టి యక్షరాభ్యాస మనుచు
గిలుకలంచును సొమ్ములు గిలుబులాడు, కొందు రిసుమంత చెప్పరు కొండొకలకు. ౪౩౯
- క. నన్నూటనలువదింటను, జిన్నంబోవుచును నిల్చు సేకంటం బం
చున్నడివే మణుఁగునాలిక, యన్నాఁ డని చదువురీతి యారయువోటక. ౪౪౦
- క. నన్నూటనలువదొక్కటి, యన్నది బడిపంతులగులు యతిసులభం బం
చు న్నిసుఁగులతో నఱచుచు, మన్నంగని యొజ్జనపువ్వు వొక వెట్టియగుక. ౪౪౧
- క. నన్నూటనలువదియురెం, ట న్నరు లవ్వాని కేమిటంగొడవగు నే
తిన్నెనొ బడిపెట్టు నటం, చున్నిరసన నొజ్జితనముఁ జూచిన నిలుచుక. ౪౪౨
- క. నన్నూటనలువదియుముఁ, డన్నది నాఁటికిని నేఁటి కావిధముననే
యన్నదిరా పంతులతన, మన్న మనోవ్యాధి విబుధసంతానం దోచుక. ౪౪౩
- గీ. నాల్గవందలనలువదినాల్గు గుంట, యోనమాల్ వ్రాయురా యని యొక్కకేక
వెట్టి తగవర్లతో నూరిపెత్తనంబు, నడపుగురువులఁ గని పెద్దనపువ్వు వెట్టి. ౪౪౪
- క. నన్నూటనలువదేనగు, నన్నీగురుధిక్కైకి జనంబులు నిందిం
పన్నెలపుచేసి విడిచిన, యన్నిరసగర్వవిహృతి యనియరయుండా. ౪౪౫
- క. నన్నూటనలువదాఱగు, తిన్నెలపై బడుల యొజ్జ తేరి హరికథా
భ్యున్నతిఁ బాటలుఁ బడ్డము, ల న్నిలుకడ మాలి చిడ్డలను విడువేనిక. ౪౪౬
- క. నన్నూటనలువదేడగు, చున్నది హరికథలు చెప్పు చొగి గుంతులిడక
మిన్నందు నాట్యకాస్త్రము, ను న్నువకవనంబు దనకునుం దొరకనక. ౪౪౭
- క. నన్నూటనలువదెనిమి ద, గున్నూటకంఠములను గొన్నాళ్లున్నం
తన్నేన నాటకమువ్రా, యన్నిపుణుండ ననుభవమున ననునజ్ఞానికిక. ౪౪౮

- గీ. నాల్గవంధలనలువడినాల్గనైదు, వెట్టి యెసలారు దేవకీవిభుఁడు దళర
భుండు రాధామనోభిరాముండు రాముఁ, డనెడువేత్తలు పండితు లైనకడల. ర౪౪
- క. నన్నాపేఁబదిలో వ్రా, యన్నేరఁడు శశల ధధల నరయంబాలం
డెన్నుక రా ల్రొండేటికి, నున్నలు రెండేల యనుచు కూన్యహృదయతక. ర౪౫
- కా. నన్నాపేఁబదియొక్కటం బడుఁడు మానం బెట్టు నేమయ్యె నీ
నున్నలో లేళ్లు చేతగావొ పనిమాల్పుకొ వ్యర్థవాదం బటం
చున్నే పిడి లిఖింతు నంచుడు వినంధుల్ దుష్పదగ్రామముకొ
నిన్నంబోఁ డిది చేతనైన పనియో నీసుంచు దానవ్వెడుక. ర౪౬
- క. నన్నాపేఁబదిరెండగు, చున్నది యెవ్వనికి నెట్టు లూహోపధము
దున్న నదియెల్ల లోకుల, కు న్నే ర్పెడునట్లు సభల గోడొనరింపక. ర౪౭
- కా. నన్నాపేఁబదిమూడగుం గుకవి గంటం బాకుఁ జేఁబూని చే
రు న్నీవింఘ్రుండ వెంచు నన్నిటఁ గుజేరున్దింతు వం చుర్చి పో
నిన్నెవ్వారిటు పిల్చి రంచుఁ బలుకన్నీమీఁద సేనివ్వడే
మవ్వుబ్బాఁడిడి పదైదులైన నటంచున్దించి వాయాడినక. ర౪౮
- కా. నన్నాపేఁబదినాల్గు లోభి కవికిం దమ్ములు ధర్మము చే
యన్నేరం డది దోషముం చునఁడు పద్యంబొక్కటిం బెప్పినక
నన్నేరా వివమాక్షరంబు లిడి మన్నంజూడవం చీనడిం
చు న్నేకాం గద తప్పవోలుఁదనముంచున్నవ్వు నావెట్టియో. ర౪౯
- కా. నన్నాపేఁబదియొదు తొల్లినృపులం భాండిత్యవైదగ్యసం
పన్నుండే చని కోరువాఁ డతనికికొ మన్నించి కామ్యంబు లీ
యన్నిర్యాపకమాచునుండె నివు డోయక సర్వలుం గోరుదుం
బన్నంబు ల్వఱుప న్దుగించుకొని రావ్యాపాగమం చెన్నినక. ర౫౦
- కా. నన్నాపేఁబదియాఱగుకొ ధని కవి న్నారీతిసే కప్పినై
నన్నీకీగతి పట్టవంతుఁ గవివైన న్నప్టియా పొచ్చనక
విన్నంబాటునఁ బోవుచుకొ హరిహరీ విద్వాంసు నీకాలమం
దున్నిర్మించితి వేల యంచడలు పోఁ దోతెంచు వెట్టింగనక. ర౫౧
- కా. నన్నాపేఁబదియేడగుం జగతిలోన బ్రామ నల్లుండు నా
కెన్నండుకొ బహుమానమీయ పని దాహిత్రు నిర్వచారింప వం
చున్నీకూతున కంగదంబు లిడవంచుం బెట్టు కష్టంబు ల
ల్కొ న్నానాఁటికి బెట్టు పట్టుదలలుం గయ్యంబులై మించినక. ర౫౨

కా. నన్నూటేబదియైన్దిదో సతతము న్నాకేమి యు న్నామి ట్టాఁ
డున్నుక్ లాంఛనముల్ త్యజింపఁ దగవె ట్టోడో జనుల్ నవ్వరా
నన్నుం బిల్వఁడు రూక కోకి యనఁ డన్యాయ్యం బటంచు న్నదా
యెన్నోరీతు నల్లఁ డెప్పుడును గర్హింపం గనుంగొన్నవోక్.

౪౫౮

కా. నన్నూటేబదియైన్దిదో జగతిలోనం గల్లునాచారముల్
సన్నుంఁదా నిక నల్లఁడన్న పదమే స్వారస్యహీనం బగుక్
చన్నుం బట్టి యక్కిరి నాకగునె పునానం బొమ్మటన్నట్లు పె
ట్టు న్నానావిధభాధ లల్లఁడని యెట్లు న్నెట్టి చింతించినక్.

౪౫౯

కా. నన్నూటర్వది నేను గాళికరుగం గా నుంటి శీఘ్రంబుగా
నిన్నూ అంపుఁడు మంచితోడుగల దీరేని స్వరే నేటితో
నన్నుక్ విస్మృతినొందుఁ దాత్తజను మీనారాయణం బంపి మీ
రెన్నండే గొనిపాండు మానుఁ డని యేమేమేని రజ్జించినక్.

౪౬౦

క. నన్నూటర్వదియొక్కట, గున్నేనిదివఱకు నల్లగుణము లవ్వెల్లం
జన్న యొకపాత్ర మగురిచి, యు న్నేడిటఁ బల్క దాని యుచ్చయ మడఁగక్.

కా. నన్నూటర్వదిరెండగు న్నరులలో నానావిధంబై వచిం
ప న్నల్ల్య ర్షనిలేనిపాట యుడికింపం గింకచేఁ దిట్టుబక్
నున్నం బంచన నూదినా కల మనక్ సోలన్న నంచేమి యో
తన్నన్నట్లు స్వనీచకార్యస్థలిచేతం గొంద అల్లాడినక్.

౪౬౧

కా. నన్నూటర్వదిమూఁడగుం బలుకువో నానావిధాభ్యాసముల్
విన్నానా మఱియేమి కావునను గోవిందా కుడా నేను జె
ప్పనీకగ్ధముగాదె చూడు మిదిగో బాగున్నదా యోయి వ
చ్చిన్నీ దైవముమేలుచేయు నగునా చెప్పండు నా నెత్తెడక్.

౪౬౨

పీ. నన్నూటయఱవదినాలుగగును దురభ్యాసముల్ నరులు జిహ్వతుదగఱచి
కొనుట మీసంబులి గొఱుకుట యెడనుచేవాసనమాచుట వాతెఱ యిగి
లింపుట గోరులు లీలగాఁ బంటనొక్కట గోళ్లు మీఁటుట కూరుదుండి
పాదమాడించుట పలామాఱుచంకలోఁ దొడలోనఁ జేపట్టి వ్రుడికికొనుట
ముజమెగురవేత కన్నుగిర్పుటయు మిటక, దిండుటయు గొంతుకను సవరించుకొనుట
ముక్కునొక్కలు చిటికెలు ముక్కుటయును, గలము చెదినడి త్రిప్పట గఱచుటయును

కా. నన్నూటర్వదియైదగుం దెలివి భగ్నం బయ్య వాక్కుధి యు
తన్నుం బయ్య మనస్సు నిల్వకయు మంత్రంబుం బఠింపక్ వనా

సన్నావాసము చేయ నాల్గులకు రక్షల్లట్ట నుప్పుచు మా
ద స్నేత్రంబుల కంజనంబు లిడ నేతద్రీతిఁ దాఁ జెడ్డవోక.

క. నన్నుటర్కవియాటగు న్నవములోనం గల్లు వేర్కొనుట
చాన్లు స్వేండిని రాగి భుష్టముగ నేర్పుల్లీరఁ గావింపఁగా
మన్నుకొ బంగరు నేయవచ్చు నని కొంపల్లులగా సర్వముకొ
సన్నాసు ల్గాన నేడ్చువారి ముఖవాసనాస్ఫుర్తి యా వెట్టికిక.

క. నన్నుటర్కవియేడుగా వఱులు బంగారుం బ్రకల్పించువా
గున్నారా సుతరాము నమ్మరు మనకొ హుం లేకపోలేదు నా
యన్నారంచును వికృతించు నెపుడే నొక్కండు తద్రీతి సా
భ్యోన్నత్యమును గన్న వానిఁ గన కాకాంక్షించును నెట్టిగాక.

క. నన్నుటర్కవియైన్ది చను సువర్ణప్రక్రియ ల్లగువో
సన్నాసు ల్లిముఁ జేర నేల యెపుడే సంసారిసావాస మే
లన్నం బాములఛాఁడు రూఢ్యములఁ జేయనేదొ వాఁ డట్టివిం
గొన్నం జేతను నిల్య వ ట్లుగుట లో కుఱ్ఱాండఁ గాంక్షిం త్రనకొ.

క. నన్నుటర్కవిలోమైన, గున్నీశోగంబు రాళ్లపన్నెక్కినఁ బో
వస్నేరదు దరగాకడ, కున్నడువుమటంచుఁ జెప్ప గురునమ్మినవోక.

క. నన్నుటడెబ్బనగుఁ దా, మన్నది యని నమ్మి చేయు నొకయత్నం జే
కొన్నదిలే చని తలఁచక, యున్నది ముందనుచు వెట్టి నూఁగాడంగక

క. నన్నుటడెబ్బనొకటగుఁ, బన్నగములు గఱవ నరుల బ్రదికింతు నన
గొన్నారె వారిమాటల, మన్న న్నత్యంబు విడుతురో బుధులనఁడేకొ

క. నన్నుటడెబ్బదియరెం, డన్నది జ్ఞానోపదేశ మని యజ్ఞానుల్

క. నన్నియఱ మోసపుచ్చుటఁ, గన్న న్నిన్నకయ యుండుఘను సలమికొ

క. నన్నుటడెబ్బదియుమూఁ, దున్నది వంచనముపేర నుద్రిక్తముగా
నెన్నివిధంబులఁ జెప్పిన, మన్నానని లోచు ముగియకుండఁగ నెంచ

గీ. నాల్గువందలడెబ్బదినాల్గువర్త, కమునఁ గ్రయవిక్రయంబులఁ గలుగుత
కలను గొల్లలమోసము ల్లలగలపుట, మాటమెలకువలును నిందు మా

క. నన్నుటడెబ్బదేనుగ, మన్నుం బెడ్డలును గలిపి మంచి వటంచుం
గన్నులుగట్టు బెహరుల, సన్నిధి నెల్లపుడు నిలుచు సాధారణమై.

క. నన్నుటడెబ్బదాటగు, చున్నది యొకదానిఁ జూపి యొక టిచ్చుటల
నన్నరుల కెఱుకనడకుం, డెన్నేర్పన మోసగించునటనలయందుకొ.

- క. నన్నుటడెబ్బదేవగుఁ, గొన్నప్పుడు హంచదిగను గొనిపోయినయం
లి న్నియకంపుగొట్టెడు, విన్ననువున సరకులమ్ము జేరుల నేర్పుల్. ౪౭౭
- క. నన్నుటడెబ్బదేనిమిది, యన్నది పన పువ్వుబోవ నడివియఁ గొనఁబో
వన్నీరసంపుఁ గొఱవించు, సన్నట్టలు చేయు నెట్టి వ్యాపకతి యయ్యెన్. ౪౭౮
- క. నన్నుటడెబ్బదికీఁ బయి, నన్నవపరిమితము నెట్టి నష్టము నప్తం
బున్నను మీకెత్తు నటం, చు న్నిజభావమున కెచ్చుచోప్పన నమ్మన్. ౪౭౯
- క. నాలుగువందలయనుబది, కోలం గొను నమ్ము దాని గుండెత్తునకున్
గ్రాలగఁగఁ ప్రస్థుకొలం గొను, గోలును మనకమ్మ బోవకొలపేరంబున్. ౪౮౦
- క. నన్నుటెనుబదియొక్కటి, నిన్న నె వచ్చినది సరకు నీకొఱకై నేఁ
దెన్నులు చూచెద వాడుక, యున్నప్పుడు పరుల కమ్మనోవ నటన్నన్. ౪౮౧
- క. నన్నుటెనుబదిరెండగుఁ, గొన్న వెలకె యమ్ముచుంటిఁ గ్రొత్తసరకు రా
నున్నది స్థలసంకోచం, బన్నభియం బనుచు కట్టికాగ్గుర నొగగన్. ౪౮౨
- క. నన్నుటెనుబదిమూడుగు, చున్నది పెన లడుగ నంచెయ్యలవలు గలవం
చున్ను నె యడుగ నాముద, మున్న చటంచును వచించు యుక్తులయందున్. ౪౮౩
- క. నన్నుటెనుబదినాలుగు, సొన్నారయు ముచ్చె సాలె సారిది స్వకృతులం
దున్నెఱుపు మోసకృత్తము, లన్నానాగతులఁ జూడ లక్ష్యం బబ్బన్. ౪౮౪
- క. నన్నుటెనుబదియైదుగుఁ, బొన్ననఁ బిత్తలియు రాగి పొదగుబలా నా
విన్నాణంబులు విశదమ. గు న్నరులకు లక్క నేడెగొడవలు విన్నన్. ౪౮౫
- క. నన్నుటెనుబదియాఱగు, చున్నది మనమిచ్చినట్టి కున్నెద్దవుఁదో
లు న్నాచికొనుట యట్టిలు, మన్నును చూదిగలు పెట్టి మాటుటగనినన్. ౪౮౬
- క. నన్నుటెనుబదియేడగు, సన్ననివస్త్రములు నేయ సంచకరం వీ
యన్నేసి తెచ్చి చుప్పటి, కన్నులు సాలించు పులుముకాంబునకున్. ౪౮౭
- క. నన్నుటెనుబదియైదిమిది, మున్నే యెఱింగియును మోసపోయిన జనమీ
యన్నివిధంబుల పనినాం. డ్ర న్నేరిచినట్టినారు ప్రహసింపంగన్. ౪౮౮
- క. నన్నుటెనుబదితోన్నిది, పన్నుగఁ లైగతులఁ బరుల వంచించుటగా
కెన్నితెఱంగులూ యిలలో, నున్నవి తేముదామె మోస మొనరించుకొనన్. ౪౮౯
- క. నన్నుటఱొంబదియగుం, గన్నులు గలిగియును నంగుగతి నటియింపం
గన్నడవఁగలిగి యవిటి న, టన్నన్ ధనకాంక్షఁ బొట్టకై లోకమునన్. ౪౯౦
- క. నన్నుటఱొంబదియనొక, టన్నది కాసునకుఁ బాను నటుతం దాల్పన్
నున్నెత్తి నోటఁగొట్టుకొ, న న్నేత్తిని గోతు లిడకొన న్నిగ్గిడియె. ౪౯౧

- క. నన్నూటతోంబదియైదొండు, డన్నది ముండ్లనయిఁబండి యాదలఁ గుంప
ల్లన్నిలిపికోనుచు డబ్బున, కున్నరులాడఁబడుట తెలిసికొనఁబడు నెంచుకొ. ౪౯౭
- క. నన్నూటతోంబదియై మూఁ, డన్నది తల యిసుకలోన నడఁచికోనుట మీఁ
దన్నివ్వలప్రాయవెట్టుట, యెన్నియు లూడితెండు కడుపు హేతువున నగుకొ. ౪౯౮
- గీ. నాల్గవందలతోంబది నాల్గు వెట్టి, తిండిలేకున్న నొకమూలఁ దెండి చావ
కంగనయుఁ దాను వెలువడి యంగడులకు, సూత్రపాషాణబంధనాపాత్రునొందు, ౪౯౯
- క. నన్నూటతోంబదిదిట్టఁ, దిన్ననియంగములు విడిచి తికమకగా ని
ల్చు న్నాలుక కూలముగ్రు. చ్చు న్నిడుపగుకత్తిఁ గుక్షిఁ జొనుపుకొను శివా. ౪౯౯
- క. నన్నూటతోంబదాటిట, నెన్నెన్నియు తాల్గు మ్రింగు నేరుకలంబుల్
ది న్నేత్రంబుల నూదులి, డు న్నాసామర్థమునఁ నిడుకొను న్నేతుల్. ౪౯౯
- క. నన్నూటతోంబదేడగు; మన్నది యాచనకు నాశ కొకయం తనితే
కున్నను దరిద్రు స్థితి సం, పన్నున కెఱుకపడకున్నవట్టున జగతికొ. ౪౯౯
- క. నన్నూటతోంబదినిమిది, యిన్నెట్టి యాచనకుఁగాక యేసిగ్ధఁడ నం
చున్నిభిలవస్తువులుఁ దిను, చు న్నగరములందు సభలఁ జొచ్చునరులదొ. ౪౯౯
- క. ఏకోనపంచశతమగు, నేకారుట ధనిమఁగాంచి యీరస మెత్త
న్నాకింత యాయఁ డడిగిన, నేకృతి కడుగక యొంగును నీతం డనినకొ. ౪౯౯
- క. ఏనూటపాలుచు లఱ్ఱుం, డీసేరం దరుదెవులన నెత్తి నవరుచుల్
దానైఁ దివం జాలఁడు, వీనికి నరికినీ గలది భేద మ్మనుచుకొ. ౫౦౦

ఇది పంచమశతకము.

షష్ఠశతకము.

- గీ. అయిదువందలయొక్కటి యభిలతోగ, మలకు నొక్కటియేనుండు మూలికాన్వి
తంబు పిద్ధోపదిష్టంబు తడచు మించు, వేగిరింపుఁ డటం చనునెఱ్ఱవెట్టి. ౫౦౦
- గీ. అయిదువందలరెండు దివ్యోపధంబు, రాజ్యమును నిల్చె నిది యొకరాజానకును
బుత్తుఁ డుద్భవమయ్యె నఫలనకులకు, వంగ్యులక నేవ్యమును వెట్టివైద్యునందు. ౫౦౦
- గీ. అయిదువందలమూఁడు మాయాసధంబు, వెల సరస మొక్కనెలదిని ఫలములేక
పోయినను మందుఁబంపించవేముఁ డిచ్చి, పంపెదము మీధనం బనువైద్యువెట్టి. ౫౦౦
- గీ. అయిదువందలనాలు గీయమృతతుల్య, సిద్ధరంకల్ప మేమియుఁ జేయ దెంత
దిన్న రుచ్చయ పిల్లలు దీనివాడి, హాయిగాంతు రనియెడు సూధార్థ మగును. ౫౦౦

- గీ. అయిదువందలయైదు వందలొషధంబు, నూలువత్సరములక్రింద నూటిపేడు
ప్రభువు చేయించె నేనుసంగ్రహముచేసి, నాడనని నల్లమట్టియుండల నొసంగ. ౫౦౫
- గీ. అయిదువందలయాలు నూలువత్సరాలి, చేతఁ జేయించివారు మాజేటివారు
డబ్బుకక్కుశీలిని మికడనును బెచ్చి, నాడ నన నెట్టితాయి మందమతి గొనిన. ౫౦౬
- గీ. అయిదువందలయే డిది యట్టమూర్తి, యొక్కమూలను గోసిన నొక్కరోగ
మునకు మందని యెనిమిదిమూల లున్న, రంగుతాలిని జూపునార్బటము నవ్వు. ౫౦౭
- గీ. అయిదువందలయెనిమిది యడుగడుగున, కొక్కళ్లోకంబు చదువుచు నూటిలోనఁ
బాసకము గల్పి యమ్మి తుపాకివేటు, నకును దొరకని వైద్యవంచనకుఁ బట్టు. ౫౦౮
- గీ. అయిదువందలతోమ్మిది యధికునాశ్ర, యించి నీమూలమునను జీవించువాడఁ
గాగితము వ్రాసియిప్పునఁ గాలడన్న, కగుఁగదా యని యట్టిచ్చు నతనిఁబట్టు. ౫౦౯
- గీ. అయిదువందలపదియగు నన్నదీయ, మాతులులు వాగ్బటుని మేనమామకొడుకు
లకును మిత్రులు నాటిలోలంబరాజు, నాకు సాక్షాత్తు తాత యన్తజ్జులాడ. ౫౧౦
- గీ. అయిదువందలపదునొకం డగును వైద్యు, నిరుగుపారుగుల వసియించు హేతువుననె
వేత్త నని విట్టినిఁగుచుఁ జేరులమ్మి, పొట్టపోసికొనంజూచు పురుషునంటి. ౫౧౧
- గీ. అయిదువందలపంద్రైంబ వ్యాధిగుర్తు, పట్టఁజాలఁడు మాత్రకుఁ బాళ మెఱుంగఁ
డెఱుంగఁడు విటుగుడులు దీని కెంతసేవ, టంచు బలురోగముఁ గుదుర్చు నడ్డువచ్చు. ౫౧౨
- గీ. అయిదువందఁ పదుమాఁడు హానికరము, లైన నాభిని ఖడ్గారమునుచుఁ బనుపు
కొమ్ము రీతిని బాహుణము వుదించి, యొకరనిద్దఱఁ జంపి వైద్యుఁ డగునేని. ౫౧౩
- గీ. అయిదువందలపదునాలు గగును శిష్యు, గొట్టముం దెవ్వనెడు వైద్యుకొవిదుండు
మాసల శశిమారియు సహస్రమారి యగుచు, శపనునకుఁ గొంత చేయూత సల్పెనేని. ౫౧౪
- గీ. అయిదువందలపదునైదునందు వైద్యు, నార్తు లడిగెద రేరోగ మనుచుఁ గాఁక
దారుణము తగ్గుటకుఁ గాను దరుణభాస్కు, రమ్మఁ జేర్చుఁడటంచుఁ జిత్రమ్ముగా. ౫౧౫
- గీ. అయిదువందలపదునాఱునందు రోగి, నిన్నఁ గాఁకరకాయలు దిన్నకతిన
శ్లేష్మకారకమయ్యెను శీతభేది, నల్లపొట్లమ్ము లిప్పును నాటువైద్యు. ౫౧౬
- గీ. అయిదువందలపదునేడునందు వ్యాధి, దొరకువడ కొహటించు సందుగ నపథ్య
ములనుజేయుదు చెవరినేఁ బిలిచికొండు, తీయమందులు లేవని తిరుగఁబడిన. ౫౧౭
- గీ. అయిదువందలపదునెని దందవేసి, కొన్నచేతులు చాలించికొన్నపిదప
నేనుజేపట్టి యొకమాత్రలోనె లేవఁ, దీసివాడ నటంచును బెప్పించి. ౫౧౮
- గీ. అయిదువందలపందొమ్మి దల్పరోగ, మైనఁ బెద్దఁ జెప్పి నే నొషధంబు
చేయవలయును దెచ్చని చిల్లరగను, దినదినంబును గడియించు తెరువునందు. ౫౧౯

- గీ. అయిదువందలయిరువది యగును దీని, కెంతసే పింతలోనఁ దగ్గింతు దోమ
పంచితంబును దెచ్చెదఁ బట్టి రూక, లిండునుచు గుంజుకొనిన వైద్యుండుధనము. ౫౨౦
- క. ఏనూటిర్వదియొక్కటి, దీనికి భయపడకుఁ డేను దెలిసితిఁ గిటు కి
ద్దానికిని మందుఁ జేసెద, మానినపీడ పిండు రండు మాపటి కనినక. ౫౨౧
- శా. ఏనూటిర్వదిరెండగుం బెరటిచెట్టెన్నుండు మందానె నే
వేనా ప్రక్కనె పెద్దపేరుగలవానిం బిల్వినా రారయం
చానాఁడే యనుకొంటిఁ జూచితిర నాహస్తంబు మందెంత యే
గానింజేయదు చేతినాడె మది ముఖ్యంబంచు బేరంబిడక. ౫౨౨
- శా. ఏనూటిర్వదిమూడు దాంభికులు మి మ్మేమాల్చి రీవ్యాధికై
యేనాఁడో యొనరించి దాచినవి దా మింతైనఁ జేయంగలే
వానాఁ డప్పుడె నూటి వేయఁదగు వైద్యంబన్న సామాన్యమా
నేసిమాడక మేడగట్టెదనె పోనిం డంచు నంచించినక. ౫౨౩
- శా. ఏనూటిర్వదిసాలుగొ వలదు నేసిచోటికి న్నాను పొం
డే నాబోఁటియొ నాకుఁ జిక్కఁగలఁ డేనిన్నాళ్లుగా నుండినక
నేనెట్టిండ్లనొ కొంత చూచినను దానేరాఁడె మిమ్మంపుటల్
నేనేదో పనిమీఁద బోయితి ననుండి యంచు భాషించినక. ౫౨౪
- గీ. అయిదువందలయిరువదియైదు సంచి, కట్టునకు కాపమున్నది గడియగడియ
కల్లవోటికిఁ బోఁగూడ దెల్లివత్తు, నవసరంబైన రాత్రిరం డనుచుఁ బలుక. ౫౨౫
- గీ. అయిదువందలయిరువదియాలు రేపు, సంతలోన గ్రంథ్యాణపుసరకులు గొన
వలయు నేమైననిండు మీజ్వరమునకును, మందు కలువానవేచితి నందుచేని. ౫౨౬
- క. ఏనూటిర్వదియేడగు, మానాయన యాజ్ఞ, బేరమాడను బియ్యం
బీనాఁటి కుండు రాతిరి, నేనురికిఁబోదు నింట నీవలయు ననక. ౫౨౭
- క. ఏనూటిడవదియొనిమిది, యా నాచేనూత్ర-యమృత-మగునది నిన్నక
వేనూటి చేసి యుంచితిఁ, గానీ యది యొకరికొఱకుఁగా నని బొంకక. ౫౨౮
- క. ఏనూటిఐవదితోమ్మిది, నేనందును గోపపడకు నీరసపడినా
బీనాలేహము దినరా, దా నీవే మీయఁగలవుఁధర్మమున కనుక. ౫౨౯
- గీ. అయిదువందలముప్పది యన్నిరోగ, ములకు దీనినె లోనికిఁ బుచ్చుకొనిన
వజ్రదేహంబు గాదొకొ వట్టిసోటఁ, దినిన నిర్బాధకం బని తెలుపు నపుడు. ౫౩౦
- క. ఏనూటముప్పదొకటగుఁ, దానొక్కరి కీయవలయు దానిం దీర్పం
డీనేరఁడు నాసోమ్మని, పూని యొరునిదిట్లు నతనిపోడిమి యెందుక. ౫౩౧

౫౩౩౩

- గీ. అయిదువందలముప్పది యవలరెండు, వెలయు నొకవెట్టి తనతప్పు వెలికిఁజూప
కుండఁ గప్పుచు నొరుతప్పు లులుక యెన్ను, తీర్పులఁ బట్టుకొని యతితీత్రముగను
- క. ఏనూటముప్పదియుమూఁ, డౌను గురుండనఁగ లేక యభ్యాసముచే
దానే తనంతివాఁ డగు, నానిపులుండైన చోరునఁ దగుదృతికిఁ. ౫౩౩
- క. ఏనూటముప్పదియునా, ల్లా నెవ్వరిఁ జూడకుండ నతని కతుండే
పో వేర్పు సంధికారము, లో నొక్కరుఁ డెలుకలేని లోయలగుడువక. ౫౩౪
- క. ఏనూటముప్పదేగు, నేనాటను బడులు లేవు హితగురువులు లే
రేనోట వినునొ నేర్పులు, మ్రేనుం డతినిపులుఁ డగుట తిలకించినచో. ౫౩౫
- క. ఏనూటముప్పదాటగు, నేనని యెరులకును జెప్పకే దొంగయుఁ దా
మానవుని పగిది మెలఁగును, నానావిధచౌర్యములజనము వంచినపక. ౫౩౬
- క. ఏనూటముప్పదేడగు, నేనిమిషమునందు దొంగ యేయింటికిఁ గ
న్నానం బోదును మఱిగు, మ్మాన న్వచ్చెద నటంచు మతియించు కొనక. ౫౩౭
- క. ఏనూటముప్పదన్నిది, యా నొక్కనిమించి యొక్కహర్ష నివోద
శ్రీ నెఱపి పట్టపగలే, గానంబడ కల్లవస్తుగణము హరింపక. ౫౩౮
- గీ. అయిదువందలముప్పది యైనవెనుక, తొమ్మిదగుఁ గన్నపుంగుత్తి దొరకువడక
యిండుకతమునఁ గన్నగాఁ డొక్కనాఁడు, గత్తి మఱవఁడటం చనుగాధ పుట్టి.
- గీ. అయిదువందలనలువది యన్నియెడల, వెలయును బ్రదర్శనంబు లెవ్వలనఁ జూప
రదృశతంబుగ సంధిసేయంగ నొదుగు, కత్తి యిట్టిదటంచుఁ జిక్కయ యేమొ.
- క. ఏనూటనలువదొక్కటి, గా నేఁజూచితిని మద్దికాయవలెనే ము
క్కొనములు చేరుఁ జివరను, జేసెడు బెత్తెఁ డగుఁగత్తి చిత్రంబున నా. ౫౪౦
- క. ఏనూటనలువదియురెం, డౌ నొక్కఁడుఁ గత్తిఁజూడ కాలోచనమై
నానాగనావసధము, లానైపుణిఁ గట్టఁ జూచి తంచు వచింపక. ౫౪౧
- క. ఏనూటనలువదియుమూఁ, డౌ నూతనచోరుఁ డాయుధావాప్తికిన్
మానెడుబొగ్గులు చుట్టుల, తో నిశఁ గొలిమినిడిచునఁ జతురత మెఱయనాక. ౫౪౨
- క. ఏనూటనలువదియునా, ల్లా నలకమృరియు నుదయమైనం గని యె
వ్వనికిఁ దెలియకయుండం, గా నొనరిచి యిడును రాత్రి కమటమున ననక. ౫౪౩
- క. ఏనూటనలువదైదగు, నేనెఱి నొరులెఱుంగకుండ నీపనిచేయుం
దా నలకమృరి ముని యెవ, రేనిం దలఁతురొకొ యనుచు నేడ్చెడు వెట్టిక. ౫౪౪
- క. అయిదువందలనలువదా అగునుబెద్ద, పులియదిగొ నన్న నిదిగొ నీవది తొంక
య నెడువారలెగాని యాయవని వాస్త, వంబు నరయ రటంచని వనరువెట్టి. ౫౪౫

- గీ. అయిదువందలనలువదే డగునుదొంగ, తనము నలరాత్రి కడుఁ బ్రేమఁ దల్లిపోత
దటిన రక్షించు దొంగలతల్లి కేడ్వ, భయ మటంచన వీడ నపాయమునను. ౫౧౪
- క. ఏనూటపలువదనిమిది, యా నిసి నొకవీధికేగి యరసెడువోఁ దే
లూనంగుట్టిన నేడ్పుట, మాని కృకింపంగ వెట్టి మఱిగినయేనిక. ౫౧౫
- క. ఏనూటయేఁబదికొక, టూనంబగు వెట్టి యెన్నియున్నను ధనమే
గాని స్పృశింపనిదొంగను, మానుగ సమయమది యొక్కమాటు భజింపక. ౫౧౬
- గీ. అయిదువందలయేఁబది యగును జీఁక, టిని బరులయిండ్ల వెనక పెట్టినది తీయు
చాడ్వనను సర్వమును గొని చప్పుడేమి, చేయకయ చనువోరుని చిత్రధర్మ. ౫౧౭
- క. ఏనూటేఁబదియొక్కటి, యా నుద్యోగములు లేనొ యధికారము లే
దో నమలరాదొ పుల్లెలు, చీ నిసియం దర్థహరణచింతలు తెగడక. ౫౧౮
- క. ఏనూటేఁబదిరెండగు, నానో కాదో యటన్న యుద్ధంబునకై
నానాబాధలు చీఁకటి, లోనంబడి యేడ్పునే ప్రలోభము కలిమిక. ౫౧౯
- క. ఏనూటేఁబదిమూడగు, నానుం గనుదృష్టి యంజనాదికమున నం
దైనను భటులకు దొరకక, పోనుండవె మందులనుచు బోధించెడువోక. ౫౨౦
- క. ఏనూటేఁబదినాల్గం, గానెన్నుదు రుల్కవడెడు కాలంబునఁ గా
టానినవోఁ గలయినుమును, బానుపువై జల్లి స్వపితు వంచించురనక. ౫౨౧
- క. ఏనూటేఁబదియైదగు, గానంబడినట్టి వస్తుకాండం దెల్లం
దానుగొని యెట్లుదాఁచునో, యేనెరి సొమ్మునొ యంచు నెంచెడునేనిక. ౫౨౨
- క. ఏనూటేఁబదియాఱగు, మానిసి చడివట్టి గోడమాటున డాఁగం
బో నూతఁబడిన నోరుని, కానాఁడును బుద్ధిరామి కాశ్చర్యముగాక. ౫౨౩
- క. ఏనూటేఁబదియేడు ని, కానాథుఁడు గ్రంథ సర్వసాహసముల మా
ర్గానఁబడి "బడితివాద్యవి, ధానమున" న్నదులదోచు తప్పురుచర్యల. ౫౨౪
- క. ఏనూటేఁబదియైదిది, యానొకరిద్దఱను గ్రామమంతయు దు
ర్నామానుననిందవడు లో, కానం గ్రహచారముమఁ గలగడునేనిక. ౫౨౫
- క. ఏనూటేఁబదితొమ్మిది, యా సత్సవములను బగటియందే మ్రుచ్చుక
మానుగఁ దిరుగుటఁ జూచియు, మానమి నిక నట్టిప్రసి ప్రమాదం బనుచుక. ౫౨౬
- క. ఏనూటర్వదియో బరి, కానిం గొని బ్రతుకు నానగండల బ్రదు కి
స్సీ నిందకు నిలయవుగుఁ, దానును దత్ఫలముకతనఁ దామసి యగుటక. ౫౨౭
- క. ఏనూటఱువదియొక్కటి, యా నొక్కొక నెలఁత యత్త పెట్టిననగల
వ్రాసమున నపహరించిన, మానిని నగలాత్తపై మఱుఁగుపటిచినక. ౫౨౮

- క. ఏనూటలువదిరెండగు, జ్ఞానాపేతమగు శిశువు కాయంబున వి
జ్ఞానులు నగలందొడిగి య, ధీనము గావించిరేని తెక్కలిగమికిన్. ౫౧౨
- క. ఏనూటలువదిమాడగు, బూనిక నొరుబిడ్డ ముద్దుముచ్చట లని దు
ర్వాసలు గొని యెడలంగల, వానిని హరియింప నర్థవాంఛానిరతిన్. ౫౧౩
- క. ఏనూటర్వదినాల్గగు, నూనిను తాకకొంద ఆరవుమార్గము గాఁగన్
నానాభరణంబులు గొని, స్త్రేమలు హరియించి రనుచుఁ జెప్పిరయేనిన్. ౫౧౪
- క. ఏనూటలువదియైదగు, నేనాఁడును నెరవుదెచ్చి యిడికొను టిది లే
దేని స్వర్యాదకు వెలి, తొనో యెరువులవి బరువులన నెలుఁగఁగొన్. ౫౧౫
- గీ. అయిదువందలయలువదియాలు పగటి, చుక్క రేచుక్కలను జోలుజోరు లవని
మాటలనె మోసపుచ్చు కైలాటకాండ్రు, వర్తకులు వారిప్రక్కఁ జోవఁ గడుచాని.
- గీ. అయిదువందలయలువదే డగుచు సూత్ర, ములును సంధులు నర్థసముచ్చయములు
బహుళపక్షగమంబులు స్వార్థపరత, లెన్న ముచ్చిమి వ్యాకరణోన్నతిఁ గను.
- క. ఏనూట ర్వదియెనిమిది, తానొక్కరియొద్ద నేర్చి తనకంటె గురున్
హీనునిగాఁ జెప్పుచుఁ బ్ర, జ్ఞానప్తిం దిగును మోసగానిం గలఁచున్. ౫౧౬
- క. ఏనూటలువదితొమ్మిది, గా నొక్కనిప్రక్క హంసకాకీయోహ
ఖ్యానముగ మెలఁగి కన్నులు, గానక భుక్తాలయంబు గర్హింపనగున్. ౫౧౭
- గీ. అయిదువందలదెబ్బది యగును గురువు, గారు మర్తముచేసిరి కాంచి వెలికిఁ
దెల్పుచున్నాడ రండని తెలివిలేని, పనుల ధనమార్జనముచేయు పలుగువెట్టి. ౫౧౮
- క. ఏనూటదెబ్బదొక్కటి, యా నొక్కనిఁగూడి వృద్ధిసంది యనికమున్
వేనోళ్ల నతనిఁ బొగడచు, నేనూహలు మార్చికొంటి నిపుడని తెగడన్. ౫౧౯
- క. ఏనూటదెబ్బదియురెం, డొ ననవసరమని విడువ నాచార్యుఁడు నే
నేనిపుఠఁక గనిపట్టితిఁ, గానియెడం జగతి లోటుగాదే యనిన్. ౫౨౦
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదిసంటి మూఁడు, పొలఁచుఁ గనువెట్టి నరు వెనుపోటుగాఁగ
దృష్టిదోషాఖ్య మది యెన్ని యేనితెఱుగు, లగును గొన్నింటి వివరింప నవసరంబు.
- క. ఏనూటదెబ్బదియునా, లైన సదాపరగృహముల నజ్ఞాదుచుఁ ద
దేనువులనొ మానవులనొ, పూనికఁ గన్నెత్తిమాచి పోఁదలఁచునెడన్. ౫౨౧
- *గీ. అయిదువందలదెబ్బదియైదు కంటి, దెబ్బ తప్పిననుం గంటిదెబ్బ తప్ప
దనెడుసా మెతగా విమమాడు లరసి, రేని జెడుఁ గొన్నివస్తువుల వృద్ధితేక. ౫౨౨

- గీ. అయిదువందలదెబ్బదియాలు కంటి, కంటె జేతాకు చెడ్డది గలదు పాడు
కాయ యొక్కండుగోసిన గాయ దింక, జీడపట్టును మిగుల బ్రసిద్ధ మిదియూ.
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదే డగును బాని, పితుకుమండంగ జూడ జేపినది మరల
జేయు నెగజేపు త్రిందిను చెడును గొడ్డు, చిట్టెడియదు గంపెడుచిట్టు దిన్న.
- క. ఏనూటదెబ్బదెనిమిది, యా నొక్కనిదృష్టిపడిన నాపుపాదుగులో
మా నెడుపాతను నడ్డెడు, గానంబడు రక్త మిది ప్రకాశము జగతికొ. ౫౪౮
- క. ఏనూటెనుబదికొక్కటి, యాను గొఱంతగఁ బచించు నవసరముల నె
వ్వానిదొ కన్నుపడంగను, బోనది నీరుగనొ పెద్దపుయ్యలుగానో. ౫౪౯
- గీ. అయిదువందలయెనిమిది యగును జిత్ర, దృష్టి తాఁబెట్టు నన్నంబుఁ దృప్తిగా న
మృతసమాసముగా నేరికేని వారులు, పెట్టువది చూడ నోపదు వెట్టితల్లి. ౫౫౦
- క. ఏనూటెనుబదియొక్కటి, యా నేత్రముకంటె మిగుల హస్తముకంటె
మానవులదర్శనంబున, జానొక దోషంబు సర్వసామాన్యముగాకొ. ౫౫౧
- క. ఏనూటెనుబదిరెండగు, నేనూరికి బోవునపుడు నీవెదురైనం
గానేరదు కార్యం బని, మానసమునఁ బుట్టుకంక మఱి యట్లు యుగుకొ. ౫౫౨
- క. ఏనూటెనుబదిమాండగు, నేనీదిసమునను లేచి యెవ్వరి మొగముం
గానంగానో యిట్టివ, మానం బయ్యెనని చెప్పమాటలు వినినకొ. ౫౫౩
- క. ఏనూటెనుబదిసాలుగు, మానవదర్శనముకంటె మాటలదోషం
బొను బ్రయాణముపట్టునఁ, గానంబడు దానిఘలము కడువేగమునకొ. ౫౫౪
- గీ. అయిదువందలయెనుబదియైదు మీర, లెక్కడికి వెట్టిమన్నార లెపుడువత్తు
రనిన విఘ్నంబు గావుట నన్యలేగు, నప్పుడెదురుగ రారు మాటాడ రరసి. ౫౫౫
- గీ. అయిదువందలయెనుబదియాలు పిదప, నెవ్వరేమందురో యని యింతిముందు
వచ్చి బిడ్డకుఁ దెండు పావడకుఁబట్టు, పనువుఁ గొమ్ములు దెన్నుని పలుకుఁ బతిని.
- గీ. అయిదువందలయెనుబదే డగును నరులు, పరులఁ గనుఁగొని చేయునపప్రలాప
మునకు నాక్షేపమును పేర ముఖ్యవిషయ, ములను గొన్నింటిఁ దెల్పుట మోసగాదు
- క. ఏనూటెనుబదియెనిమిది, యానస్తవక్రం డంగజాకృతులను హా
న్యానకృతిం దొంపాడుచుట, దీనం బలుదెఱంగులుండుఁ దెలియవలసినకొ. ౫౫౮
- క. ఏనూటెనుబదితోచ్చిది, యా నెంతప్రమాణముంటి నని తన్నెఱుంగం
దైనను బొడుగరిఁ ద్రాడని, జానోజీ యనుమఁ బొట్టి జక్కటులడవకొ. ౫౫౯
- గీ. అయిదువందలతోంబది యాలయముల, దేధనమును మ్రచ్చిలు దిట్ట దొంగ
తనముచేసిన బుట్టు నిర్ధనుఁడుగాఁగఁ, బాతకమైన ధర్మము ల్బలికనెని. ౫౬౦

- క. ఏనూటతొంబదియునొక, తొ నొక్కని కంతవానికైనను గొంచెం
బూసముగఁ బల్కెనుండిన, హా నిద్దురపట్టకుండుచో పురసికనక. ౫౯౦
- క. ఏనూటతొంబదియునరెం, హా నునొంభించు నవ్వు నాయతజఘనుం
గానంగ వెనుకబరువని, తొనెక్కినబండి కఱకఁ దలఁపందైనక. ౫౯౧
- క. ఏనూటతొంబదియునూఁ, హా నూనెమెఱుంగుకొప్పు టార్చును జొల్లెం
బూనినపందాకిని నగు, నేని నొగగులకుఁ గాలవిదియా యనుచుక. ౫౯౩
- క. ఏనూటతొంబదియునా, ల్లా నుచ్చినబుగ్గలతివ యవటీటను ఘో
జానూన దీర్ఘకంధగ, న్యూనతఁ బొడగన్నపట్ల నులకుచు నుండుక. ౫౯౪
- క. ఏనూటతొంబదే న్నె, వీనుఁడు గొల్లాయఁగట్టుఁ బిఱుఁదులు దిగవం
చానఁగ నవ్వినఁ జారుఁడు, జానపదుం గేలిసేయ సంసిద్ధముగాక. ౫౯౫
- క. ఏనూటతొంబదా అవ, ధానింగని యాశుకవి వితాయని నవ్వక
ధీనిధిని యాశుగాని మి, హానాటకకిర్త నట్టహాసముసేయక. ౫౯౬
- క. ఏనూటతొంబడేడుగు, జీనాంబరధారిఁ గాంచి చిఱునవ్వినఁ బ్రా
చీనావీత్సవదేశవ, నానుఁడు సఖుఁ జూచుచుక దిసంతులుగిట్టక. ౫౯౭
- క. ఏనూటతొంబదినిమిది, యా నలగూర్జనిఁ గేరళాంగన ద్రవిడ
స్త్రీని యవని గడ్డహిం, దూ నయమార్గనిధి నలకనుస్మృతిని నగక. ౫౯౮
- క. ఏనూటతొంబదింటికీ, తైనాకతొమ్మిది వహించు బావమఱుఁదుల
వ్వానావహనపద్ధతి, మానింపక చేయుహాస్యమార్గము లెల్లక. ౫౯౯
- గీ. ఆఱువందలయెట్లు బాల్యమున ముద్దు, కొఱకుఁ దండ్రులఁ దాతలఁ గోరితిట్లు
మనుచు నెప్పుడురేని గ్రమాభివృద్ధి, నదియ యగుఁ గూసువిద్యగా నర్భకులకు.

ఇది పప్తశతకము.

సప్తమశతకము.

- గీ. ఆఱువందలయొకటి విదాల్గు లన్యు, బలపములు లేఖనులును జాఁపలును దొంగి
లించి పట్టువడక నాకులేవే జలప, ములును గంటము లనుచును బూకరింప. ౬౦౦
- గీ. ఆఱువందలరెంటిలో నన్యువుస్త, కంబు హరియించి నెనులియొకలను నాంచి
దొరకువడి సిగ్గువడి చెడుదురు దురభ్య, సనములను బాలురని వెట్టి చాటిచెప్పు.
- గీ. ఆఱువందలమూఁ డుపాధ్యాయు చనిర, యెత్తుకొనిపోయి మాయమ్మ యిచ్చె ననుచు
బొంకి పేరున్నదెఱుంగక బుద్ధిహీను, లవహసనదుర్వచములపా లగుదు రేని. ౬౦౩

- గీ. ఆటువందలనాలుగొ సరయ కొకరి, వస్తువుల బాలకుండు దే వానినింటి
పెద్ద లర్థాధులై పెరిగితి నన్ను, జూపినను బాలు వారింపఁజూడ నన్ను. ౨౦౪
- గీ. ఆటువందలయై దితరార్థములను, జూడ నవి తానుహరియింపఁజూచుజాడ
లాదవఁజేసెడు తలఁపను నొజ్జగాక, శిక్షకులు లేరు నేర్పంగఁ జేయవట్టి. ౨౦౫
- గీ. ఆటువందలయాటు కన్నట్టిదెల్లఁ, దనకు రావలయునటంచుఁ దలఁచి దాని
కొఱకు బహుకప్తములఁ బడి కొనలుసాగు, నోర్వలేమిని గుండుచో నొప్పువెట్టి. ౨౦౬
- గీ. ఆటువందలయేడగు నల్లవాని, కన్నదని లేగు తనకని యొప్పుచాల
కిరుదెఱుంగుల వగచెడు హినుమనను, వట్టిపాలార్పు వెట్టి సుస్పృష్టముగను. ౨౦౭
- గీ. ఆటువందలయెనిమిది యటుగునొక్కొ, పరులవత్త మటంచును బరిగణింప
కెదురుచూచుటచే బుద్ధిహీన మగును, దానిచే బుట్టువెట్టి కొందఱకు జగతి. ౨౦౮
- గీ. ఆటువందలతోమ్మిది యగుచు వెట్టి, యెద్దియో లోపముండిన యెడను బట్టు
వసతిలే కూడనింబాడు ప్రజ్ఞ యదియ, కారణం బగుచుండు సాధారణముగ. ౨౦౯
- గీ. ఆటువందలపది చూడనగును దావు, మెదడునకు లేకపోయిన మిక్కిలియును
జిన్నతలతోడఁ బుట్టిన చిన్నవాండ్ర, చేపులను వారితండ్రులచేప్ప లరసి. ౨౧౦
- గీ. ఆటువందలపదునొకఁ డగునుదైవ, మనసుకూలముగా నుండుటరయ కల్ల
వారివలె నాకు వలయు వైశ్యవ్య మనుచుఁ, బాటుపడి వ్యర్థఁ డగువానిభ్రాంతి వెట్టి. ౨౧౧
- గీ. ఆటువందలపంద్రెండు వ్యర్థకూన్య, వాదముల నాఁకించి యపప్రలాప
మాచరించుచు సద్బుద్ధి యాదరింప, నారటంపడ బుద్ధివికాగ మగును. ౨౧౨
- గీ. ఆటువందలపదునమాఁ డగును ధనికుఁ, డయ్యు సామర్థ్యముండియు నడుగుదాఁట
కాలరుల మాట దుష్కార్యజాలకృతి గర్వ, మాన మెఱుంగక చెడు పరాధీనువెట్టి. ౨౧౩
- గీ. ఆటువందలపదునాలు గగును హంస, లేదు కలిలోన సింహంబు లేదు కాకి
కాదిదియు వేటుపక్షి నిక్క మగునవిగ, తించె ననుచును దలతిక్క దిరుగకున్న. ౨౧౪
- గీ. ఆటువందలపదునై దనంత మొడమె, గలదు తఱుగ దటంచు దుష్కార్యపరతఁ
గన్నుఁగానక వావివంగడమ లెఱుంగ, కయును విహరించు దుర్బుద్ధి కయివుగాడ. ౨౧౫
- గీ. ఆటువందలపదునాలు వ్యవహరింపఁ, బడు ధనాద్యౌః లేవడివలనఁ దనకు
నదివలయు నిద్దివలయు నం చందరాని, కోరుకుల గోరుమనుజుని జేరియుండి. ౨౧౬
- గీ. ఆటువందలపదునేడు వ్యర్థ లన్య, విత్తయువతీప్రలోభంబు వెలఁదు లన్య
విత్తయువక ప్రలోభంబుఁ జిత్తమండుఁ, గలిగియుండుట యాశనాఁ గాంచుఁ జేరు. ౨౧౭
- గీ. ఆటువందలపదునెని దగు నహర్ని, శంబులు దరిదులు మనోరథంబులఁ గడ
పఁగను వారిచ్చిలేని యివట్ట నర్థ, వంతుడను గానె యని వృథా చింతసేయ. ౨౧౮

- గీ. ఆటువందలఐందొమ్మిదగుచు డలఁచు, కొన్నవన్నియు వచ్చునా యెన్నఁడైన
వచ్చు రాకుండు కానితోపాటు విద్య, కై ప్రయత్నింపకుంట నిరాశయనఁగ.
- గీ. ఆటువందలయిరువది యగుఁ బరార్థ, మందుఁ గాంతు యొనర్చుట యాసలేని
వాఁడుగలఁడొక్కొసన్నావీవంటివాఁడు, గాంతు నేయుఁబరార్థసంగ్రహము పొంటె
- గీ. ఆటువందలయిరువదొం డగును బరుల, వలనఁ దాఁ గోరుసర్వంబు వచ్చినట్టి
వస్తువులపైని బెఱయిఁగ ప్రాబునిక, కాచుకొని యుండువానికాంతు కగునిద.
- గీ. ఆటువందలయిరువది యవలఁచెండు, చనును నాకంటెఁ గలఁడె యొక్కర్థవంతు
డించును నన్ను దర్శింప కర్థఘటిక, యుండలే రను చిత్తసమున్నతికిని. ౬౨౨
- గీ. ఆటువందలయిరువది యందుమీఁద, మూడు నాకంటెఁ జదివినవాఁడు లేఁడు
డొక్కశుద్ధి యయినను వాఁడు విధిలేదు, నన్నుఁజూడక యని గర్వనటన డెలుప.
- గీ. ఆటువందలయిరువది నంటి నాల్గు, విస్తరిల్లుచు వాఁడెంత వీనిధనము
వీని విద్యయు నెంత నామెనుక నిలువ, నర్హుఁడేయని యెల్లర నవమతింప. ౬౨౩
- గీ. ఆటువందలయిరువదియైదు సేపు, చేయునది యేమి-చెప్పకొ-చేతనైన
నేను రేపేగి సభలోన నిన్నకాయ, వాట మొనరిం తని తిరుగఁబాటు సేయ. ౬౨౪
- గీ. ఆటువందలయిరువదియాటు బీద, వాఁడు ధనకాంతునేయు స్వాభావికముగ
సర్థవంతుఁడు సేచమార్గానుసృతిని, గాంతు సేయుట తగదని కానకున్న. ౬౨౫
- గీ. ఆటువందలయిరువదే డగునుస్వల్ప, వేతనంబులచే ధనస్పృహ యొనర్పు
న్యాయదీక్షితులైనపరార్థ్యు లధికు, లర్థమాశించి లంచంబు లందుకొనిన. ౬౨౬
- గీ. ఆటునూతీర్వదెన్నిది యగును దమకు, లంచములు మాటలాడఁగా నుంచుకొందు
రాంతరంగికు నొక్కని నధికు లంచు, లోన గుటకలు మ్రింగు నలోభివెట్టి. ౬౨౭
- గీ. ఆటునూతీర్వదియుఁ దొమ్మిదగును నీచు, పక్షమొనరింపఁ జెప్పుదు వానికిచ్చు
నది యటుంచును నాకెంత యనుచు సంగ, డిని సమారాధనముసేయు ఘనునిబ్రదుకు
- గీ. ఆటువందలముప్పది యధిపు వనిత, జగతిఁబాలింపఁజను భ్రష్టసన్నిధాన
వర్తలకుఁ గోళ్లఁ గొనిరండు వచ్చునపుడు, నేయిడెం దూళ్లలోన దండియని చెప్ప.
- గీ. ఆటువందలముప్పదొం డధిపుఁ డింటఁ, గుడువఁ బిల్చినచెలుల చెంగులనుగల్గు
ముడియ విప్పెడునట్టి యప్పుడఁతి ముడియ, విప్పనా నుప్రసిద్ధికి వెలయుఁబేరు.
- గీ. ఆటువందలముప్పది కవలఁచెండు, మాధవుం డడిగింప క్యచుంతకంబు
వేసికొకనిండ నన్నయ భీమకవిని, విన్నదియులేదు నిందలువేసి రెట్లు. ౬౩౨
- గీ. ఆటువందలముప్పది కవల మూఁటఁ, బామునకు సంభయమందఁ డాముగొన్న
రాజునకుఁ డెల్పుటెటు గవిరాఁగ నాత్మ, పదవిచెడకుండ నని మంత్రి భయమునందు.

- గీ. ఆటువందలముప్పది యవలసాల్లు, పండితుఁడు వచ్చెనేని భూధర్త కెఱుంగఁ జెప్ప కాస్తానపండితుఁ డిప్పు డనను, యమని పిటికితనమున నంజెనేని. ౨౨౮
- గీ. ఆటువందలముప్పదియై చగన్ముగ, డద్రియభివృద్ధి నడచు పేయద్భుతంబు వృద్ధికిని రాఁదగినకష్ట్య శేపునొజ్జ, యడఁగఁద్రొమ్మట కాక మహాద్భుతంబు.
- గీ. ఆటువందలముప్పదా అధికునొద్దఁ, దనకుఁ గలచనవునఁజేసి తగినవాని గుణము లవగుణములుగఁ బేర్కొని యవండి, తుం డమాయను చరిఁ జేర్చుకుండేనేని
- గీ. ఆటువందలముప్పదే డధిపునొద్దఁ, దనకు వచ్చెడునది నొల్లకొనుచు నొరులఁ గూర్చిచేప్పటకుఁ గుధి జంకు నొకవేళఁ, గినిసి తన కిచ్చుదానఁ దగ్గింయనేమొ.
- గీ. ఆటువందలముప్పది యవ్వల నెని, మిదియగు నధికారంబుచే మిట్టివడుచు బిచ్చగాండ్రన విజ్ఞుల వెడఁగుఁదనము, తెలియ రవ్వారియద్యోగబలము పిరు. ౨౩౮
- గీ. ఆటువందలముప్పది యవలఁదొమ్మి, దధికృతులు తమ్ముఁ బండితులౌత్రయించు టాత్తగౌరవహేతువం చరయ కర్థి, విధమునం జాల్మజాచుట వెలితితనము. ౨౩౯
- గీ. ఆటువందలనలువది యర్థపుండు, పండితుని దీవనల గ్రహింపం దలంప కానపడుఁ బొగడించుకో నాత్మతుండుఁ, తద్విజ్ఞా లద్దాని వెంగలితన మనార ౨౪౦
- గీ. ఆటువందలనలువది యాలనొకటి, యభిలషిద్వల మఱపులేనట్టి శాస్త్రీ వచ్చినపుడెల్ల నెవరని ప్రశ్నచేయు, ద్రవ్యవంతునిఁ బట్టు పరామెట్టి. ౨౪౧
- గీ. ఆటువందలనలువది యవలరెండు, బ్రహ్మరాక్షసివట్టినవానియింట దండమున నున్నగుడ్డలు తగులఁబడువి, ధమునఁ దోచుట చిత్రవిభ్రను మటండ్రు.
- గీ. ఆటువందలనలువది నంటిమూట, నధికిచ్చిన నిచ్చి యీయకయ వుచ్చి యూరకుండక కూలిచేయు మని జండి, లాగుమని బుద్ధిచేప్పఁ బ్రలాపమగును.
- గీ. ఆటువందలనలువది యైవపివప, నాల్గు పరులకు బోధించునయపథంబు తాను దిగనాడుటొరుల కింతయును దెలియ, దనుకొనుటయజ్ఞతాగుణమండ్రుబుధులు.
- గీ. ఆటువందలనలువదియైదు తాను, జౌర్య మొనరింపఁగడఁగు నజ్ఞానమునను దాని నన్యరెఱుంగుచో హేనియనిత, లంచు టగును మఱపు తెఱ పంచువెట్టి. ౨౪౫
- గీ. ఆటువందలనలువదియాటు నశ్వ, రంబగు ధనముచేకొని రాత్రి పులు శాశ్వతంబగు నయశము సంగ్రహించు, కొనఁగఁ దివురుట లాహిరి యనెడువెట్టి.
- గీ. ఆటువందలనలువదే డగును మాన, మెడలి తలిదండ్రులను వీడి యెవరచేప్ప వెనుకముం దెంచ కొరులను వెంబడించి, గుణధనము గోలుపోవఁ జొక్కునకుగులుతు
- గీ. ఆటువందలనలువది యవలనెన్ని, దగును విటిగిననూదియు నంతమందు వెంటరాదని యెఱుంగక విత్త మర్పి, కిడక యడుగనికార్యుల కిడుటమత్తు. ౨౪౮

- గీ. ఆటువందలనలువది యవలఁదొమ్మి, దడుగులంబట్టి నడిన యర్థిఁ దన్ని
కొడిమలం దొంగ తలవట్టి గుంజి యర్థ, రాత్రమునఁ గొన్న మ్రొక్కునధవతిసిగ్గు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది యగును ధనికుఁ, డరులా మీరు మాకంటె నధికు లంద
టును నొసంగుదు రెల్లరకును నొసంగి, చదికిలంబడుదు మనిహాస్యంబు నెరవ. ౨౫౦
- గీ. ఆటువందలయేఁబదియటుత నొకటి, కైవులకుఁ బెట్టరాదని కైసులకును
బుడుకరాదని శ్రీవైష్ణవులకు మాత్ర, ముపిడికెఁడుపెట్టు నెఱదాత మొఱకుఁదనము.
- గీ. ఆటువందలయేఁబదియండ రెండు, ధనికుఁడన నెవ్వరైన యాచనకు వత్తు
రిధిపులు కరగ్రహాయత్తు లగును రనుచు, బెదరుచూపులఁ జింతించుటదరిపాటు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబదిసంఠిమూఁడు, పిసినిగొట్టని తిట్టినఁ బెడచెవి నిడి
పోయెఁ బ్రాణంబులనఁ బీడవోయె ననుచు, మిన్నకుండుటే యొర్పని యెన్ను జగము.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది ననుసరించు, నాల్గు లోనికి నర్థిరా నయము చూపి
మాడ యిడి పంపి ద్వాగ్రస్తు మాసవేత, నమునఁ దెగఁగోయు దానశౌండ్లాగరిమంబు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది నాభరణము, గుత్తమై తొల్పరాకున్నఁ గుడుపుమాని
యంగములు చిక్క నవ్వలనవధరించు, నట్టియుసలౌగ్రబుద్ధులఁ బట్టువెట్టి. ౨౫౧
- గీ. ఆటువందలయేఁబది అధికు యాచ, కులని పండితులని పండువులని యుత్స
వములని వినాహములని యు వడుగు లనియు, విన్నవ్యయభీతి మైకమ న్వెట్టివట్టు.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది డవళ మనెడు, వెట్టి వ్యసనంబులం జిక్కి విత్తనాశ
సురయ కాపులబోధల నాలకింప, కెప్పుడుఁ దడేకనిస్థితుం డేనిఁబొందు. ౨౫౨
- గీ. ఆటువందలయేఁబది ననుగమించు, నెనిమిది గృహంతరావస్థవినక పణ్య
యవతియే ప్రాణ మద్దానియొడలె జగమ, టంచు వివారింప మైమఱ పనఁగఁబడును.
- గీ. ఆటువందలయేఁబది నానుతొమ్మి, దప్తకన్యములంబడి యార్జనంబు
చేసినట్టి ధనంబు డించి చనలేక, తలకడను మాటఁబెట్టుకో దైన్యమగును. ౨౫౩
- గీ. ఆటువందలయటువది యంతమందు, భూశయనమునఁగూడ డబ్బువిడఁ ప్రాణ
మెడలకుండిన రూఢ్యము ల్గడిగి నోట, బోసినం బోవు నతనిది మోహ మగును. ౨౫౪
- గీ. ఆటువందలయటువది నాశ్రయించు, నొక్క టీలోకమెల్లఁ దానొక్కరుండ
సృష్టిచేసినయట్లు నాయిది యు నాది, యనుచు మమకారమందుట కగునుచేరు. ౨౫౫
- గీ. ఆటునూఱులమీఁదట నటువదియును, రెండు నెలలోప లగును బూర్తి శత మొక్క
యేఁడుబ్రదికిన రెండు గావే యటంచు, నెవరికోసమొ గడియింప నెంచుచింత ౨౫౬
- గీ. ఆటునూఱువదియుమూఁ డగును మించె, మాట యడుగంగ వచ్చిన మార్పుపెట్టు
లందుమే కాని యెందఱకంచుఁ గన్ను, మాసి యోజించుటకుఁ బేరు మూర్ఖయనఁగ

- గీ. ఆటునూటిటువదియునా ల్లగును దైవ, మా యొసంగగరాదె నీవందఱకును
మాపయిని బడ రీదిక్కుమాలినట్టి, ప్రజయనుచు దైవమును బల్కె బ్రార్థనంబు. ౬౨౪
- గీ. ఆటువందలయలువదియైదు చావ, రాద యాచకు లందఱుఁ బ్రాణభీతి
యేల వారికి నట్లేని నేడిపింప, రనుచుఁ జింతించు టగును గృహాతిశయము. ౬౨౫
- గీ. ఆటువందలయలువదాఱగును నిన్ను, నెవరు కొందురొ యొకపఱకేని నర్థి
కొసంగక గడించి చత్తు మొత్తో ధనంబ, యేమికానుంటి వన దుఃఖ మిలనుపెలసి.
- గీ. ఆటువందలయలువదే డడుగులేదు, పెట్టలే దేల దైవమా వెంటఁదిరుగు
చుంటి ననుఁజంపఁ దిని పడియుండఁ గన్ను, కుట్టెనా యను ధనియనాకులత యొప్పు
- గీ. ఆటువందలయలువదినంది యెనిమి, దాధిపత్యంబా చదువో నాయార్జనమున
కేల ననుజీమల ట్లలయింతు చదువ, రులును నధికారు లనిన విరోధ మగును. ౬౨౮
- గీ. ఆటువందలయలువదియఫలఁ దొమ్మి, దగును బాల్యము లేకున్న నంతకంటె
ముందుఁ బుట్టిన నెంతసామ్య గడియించి, యుందునో యనఁ బరితాప మొప్పుధనికి.
- గీ. ఆటువందలడెబ్బది యాలిబిడ్డ, లకును బెట్టితి నేఁదింటి నాయమునకుఁ
బాటువలపుట్టదా వృథా పడితిఁగవ్వు, మార యనఁగఁ బశ్చాత్తాప మనెడివెట్టి. ౬౩౦
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియొక్క టగును గడ్డి, తింటి నార్జనకై పడియుంటి నొకరి
జోలి నాకేల యనుచు నాజోలికేల, వచ్చు నెఱుంగదె మిత్తి యస్వానిదిటవు. ౬౩౧
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియైదు డన్నియెన్ని, కలకుఁ దానుండకున్న లోకము నిలువదు
తానె మూలము లోకమంతకును దన్నుఁ, బిలువకుండినఁ జెడునను వెట్టితలఁపు. ౬౩౨
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియుమూఁ దాదిభిక్ష, మీఁది మీపేరు ముందుండ మే లటన్నఁ
బొంగి పెద్దంకెఁ బద్దులోఁ బొందుపఱచు, నతనిదార్శ్యంబు గాదె సాహసమునంగ.
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియునా ల్లధికదుర్వి, నీకు లెవ్వరొ వారి కిన్నిం దటన్న
నేను నేనని యెల్లరు నెగువుకీల, కాననడి వచ్చువారిధైర్యము వహించు. ౬౩౪
- గీ. ఆటువందలడెబ్బది యైదు శిష్టు, లకును విందన్న నవిసీతులకడ నిల్పు
సాహసరె సిద్ధమగుదు రీసవ్యసాచు, లన్యఁ జేసిడినాక్షేప మేగు నలజ్జ. ౬౩౫
- గీ. ఆటువందలడెబ్బదియాటు నేన, మన్యపాయిని నిటశిఖామణిని వంచ
కాగ్రరూఢఁ గులభ్రష్ట ననుచు నెందు, కై నసిద్ధపడంజాలు నదియ యశము. ౬౩౬
- గీ. ఆటువందలడెబ్బదే డగతికుండు, కులముతక్కువపనిచేసి క్రుంగియుండ
కదియ ఘనకార్య మని మీర లంగఱు నిటు, లాచరింపుఁ డసంగ ధైర్యాతిశయము.
- గీ. ఆటునూటడెబ్బదియెన్ని దావడఁ దరి, యింప దుష్టాన్నము భుజించి యేన కార్య
కూరుండ నటంపు లేవుట మూరుమిగిలి, రచ్చలం దెక్కుటగును జొరవ యనంగ.

- గీ. ఆటునూటడెట్టదితోన్చి దగు నకార్య, కరణమున నిధయశునిఁ గా గణననీ
కొనుచుఁ ద్రొక్కెద వనఁగను ది నెవ నేమి, పంచ మనుపెట్టి దుర్గతియందు రెందు.
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యనుదితెంబు, చేసి శిక్షితుఁడై యది చింతనేయ
కొక్కదోపెడకాదె యం చూర్చి తుడిచి, వేసికొనుటకుఁ ద్రిభునవిజయ మండ్రు.
- గీ. ఆటునూటనెనుబదియొం డార్యపథకు, నేవచానత్యమును దెచ్చి యిట్టిసురుచి
రాంగు నే లోకమునకు సమర్పణంబు, చేసితి నటంచుఁ జూపుట వాసి యగును.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదిరెం డాలువిడ్డ, లెవ్వరును లేనినాఁడు నాకెట్ట మగును
శుల్కములు దీయపెండ్లిండ్లు చూడ నిదిశి, లాక్షరప్తుని వల్కఁగా నగు శివభము.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదిమూఁ డాంతరంగి, కానవరతాన్యకామినిహరి లేచి
నాగవాసంబుఁ జూడఁ గృష్ణచరితంబు, వినను దశమంబు చదువనం చనఁ బ్రతిజ్ఞ.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదినా ల్లినుభవంబు, గలజనము చెప్ప విసక నిష్కారణముగ
దిగి యొనరిచి దండుగఁబడి తెల్లపోయి, నోట ప్రేలిడుకొనుట యనుభవ మగును.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదియొ దతఁడుచేయు, దాన లోపములున్నవి నేను కేసి
చూపెద నటంచు వల్లన్నఁ జొరవచేసి, తాను లోపమునేయఁ దొందర యటండ్రు.
- గీ. ఆటునందలయొనుబది యాటు కన్ను, దెబ్బవలే దింతలో మించు దేశహితము
చేయువారలు లేరని సిద్ధపడుట, సభల వాక్ష్పంభణమును రభస మగును. ౬౮౬
- గీ. ఆటువందలయొనుబదే డగును బొడ్డు, పచ్చియాఱుడు నంకిళ్లు పట్టువిడువ [కతన.
వార్యసభనిల్చి యేమేమొయనఁగఁజోపు, “నయితే” “యిఖనేమి” యంచుబాల్యము
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యొనెనుక, నెనిమిదగును గ్రంథములలో నేమి కలదో
చదువలే దందుకైన నాసక్తి లేదు, శక్తిలే మాహలకు మొగ్గు చతురిమంబు. ౬౮౮
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యవలఁదొమ్మి, దక్షిణోచగ మగుదాని సరయలేడు
తెల్పినను గ్రహియించెను తెలివిలేదు, మాత్మకోధన కెగురుట యత్నమగును ౬౮౯
- గీ. ఆటువందలతోంబది యగ్భరపుడు, నెలకు నలుపదిదినములు గలవటనియొ
దోచుచున్నది గణితము తోడుపడును, గ్రహగతికి నంచ నెంచ దూరశ్రవణము.
- గీ. ఆటునూటతోంబదియొక్క టడిగినాఁడఁ, బండితుల నెవ్వరికిని దోచెడు కవిత్రి
యంబునం గలపదము లెన్న నెడునూహ, నాకులెక్కింపఁదోచె నన్ననగు నూహ.
- గీ. ఆటునూటతోంబదియొరెం డరణాగిరి య, దెబ్బపుట్టెనో తెలియ నింటేని నెందు
జాడవొరకడు గాని శ్రీకైలవర్వ. తం బనాది యటన దూరదర్శనంబు. ౬౯౨
- గీ. ఆటునూటతోంబదిమూఁ డహర్నిశములు, పుట్టి యెప్పార్లో కాలేదు భూమికంఠెఁ
జాలనీవల యద్దాలసాయమునను, స్పష్ట మని చెప్ప నగును నిస్సంశయంబు. ౬౯౩

- గీ. ఆటునూటతొంబదినాల్గు స్వందనంబు, లేలజాకని రెండేల రాలటంచు
నన్యభాషల నాల్గూడైన వెలుంగ, కాకళించుట వికడ మజ్జాన మనగ. ౨౯౮
- గీ. ఆటువందలతొంబదే నార్కులవజ, కును గలవు తోక లవిగదా త్రోకితినుండి
మానవులు పుట్టిరనగఁ బ్రమాణ మనుచు, శిష్య నాకాశపుఁబురాణ మొప్పు నెందు.
- గీ. ఆటువందలతొంబదా జగను మనువు, మాటలే దంతయును వ్రాతమాత్ర మేను
సంజ్ఞలును గొన్ని గలవని చంటిపిల్ల, లేకుక చేయుదు రన బుద్ధిహీనత యగు. ౨౯౯
- గీ. ఆటువందలతొంబదే డగునుదనపి, తామహునికాల మెలుంగఁ డుద్ధృత ధర్మ
వ్రాసికొన్నది నమ్మఁ డూరక యపార్థ, ములను దలక్రిందుచేయ దుర్బుద్ధి యగును.
- గీ. ఆటునూటతొంబదియెన్ని యగును బుద్ధ, గయకుఁ బడమట గుహలోని కారుషలక
లిఖితమును బట్టి తెనుఁగు ము స్తేఱటంచు, జూచినట్టులే చెప్పట చోద్య మగును.
- గీ. ఆటునూటతొంబదితొమ్మి దన్నిటికిని, సరియైనకాల మెలుంగరా దిరువదిరువ
దబ్బములు చేర్చిచూడ సత్యమున కంత, దవ్వుగా దని పలుక నిర్ధారణంబు. ౩౦౦
- గీ. ఏడువందలవెట్టియా నిన్నిగతుల, సకలసందేహములకు నాస్పదము గగన
హర్ష్యనిర్జిత సందఱు నదృశ్యపరి, శోధకుం డని మెచ్చ నిర్బాధకంబు. ౩౦౦

ఇది సప్తమశతకము.

అష్టమశతకము.

- గీ. ఏడువందలయొకటి దుర్వృత్తి ప్రబలి, దేహమును రోగములకును శేషముగను
జేసి తన ప్రాణముల కన్యజీవములను, బలులు వేయుట బుద్ధిదౌర్బల్య మగును.
- గీ. ఏడువందలరెండు మేనెలుంగ కల్ల, రిగను జిల్లరగాఁగఁ దిరిగి కృశించి
బాధపడువాని నింద్రాక్షిభస్మ మొక్క, మండలము పెట్టుకొమ్మన్న మనుజువెట్టి. ౩౦౧
- గీ. ఏడువందలమూడు విజ్ఞోడుగాఁగ, సంచరింప నుపరిచితి సంగ్రహించి
నట్టియత్తుకు నమవస నర్థరాత్ర, మునను వేరులు దీయించుకొనెడువెట్టి. ౩౦౩
- గీ. ఏడువందలనాల్గు వేయిండ్లపూజ, రిగఁ జరించెడు మగనాలు మగనియొడల
మర్లమాతంగిపురువుల మలయజయుతి, నలఁద మిథునానురాగవిఖ్యాతి నొందు. ౩౦౪
- గీ. ఏడువందలయొడు నీహృయరోగ, మితరులకు నెక్కికుండ మీయింటికడవ
నడుమ మేకుబిగింతును నక్కకొమ్మ, సంగ్రహింపు మటన్న సపాధ్యమగును. ౩౦౫
- గీ. ఏడువందలయాలు నిస్వీడును శని, వాహనాదియొగం బబ్బు బ్రహ్మరథము
పట్టెదరు వెలెగెడు కడపట నొకానొ, కవలఁ గన్నను బొంగుటత్యంత యగును

- గీ. ఏడువందలయేడు నాకేని వెట్టి, కుదిరిపోయెను దలకుఁ జూపైదను చెండు
చేవరోకలి యెవ్వరో చెప్పనేమి, మూఁడుతలచుట్లు నిలు వన ముదురువెట్టి. ౭౦౭
- గీ. ఏడువందలయేనిమిది యెల్లరోగ, ములకు నిచ్చెద రక్షరేమలను గలవు
తాయెతులు నుంగరములు దురాయికట్టు, లనిన నమ్ముట ప్రాణమ్ము నమ్ముటయగు. ౭౦౮
- గీ. ఏడువందలతోమ్మిది యెవ్వరేమి, చెప్పినను వానినే నమ్మి చేసి చెడుట
లోనఁ గలతెల్వి గల దనులోన వినుట, లోన లేకున్న నది యొకలోభగుణము.
- గీ. ఏడువందలపది యంబటేలు వచ్చె, ననుచుఁ బొంగెడికోడలి కత్తెగారు
చేతిఁగొలబుట్టి చూపుట చెలఁగువెట్టి, తెలియఁబడు నెల్లవఁ బరాధీన మనఁగ.
- గీ. ఏడువందలపదునొకం డేమియన్న, నదియ నమ్ముట పార్థివాహారము విష
లిప్తునగునేని యది నెమిలిగని యాడుఁ, బావురము గూయు ననఁగ విశ్వాసమగును.
- గీ. ఏడువందలపంద్రెండు వృక్షములను, గూండ్ల సుజీవివుల్లు గూర్పుఁ జేమరు
కాకులని వానినేటిలోఁ గలవఁ బాము, లట్ల యెదురీదు సని నమ్ముపట్ల జగతి. ౭౧౨
- గీ. ఏడువందలపదునవమాఁ డిపుడు జగతి, హంసలే దని లేదు సింహంబుఁబఁచుఁ
జాతకము వెన్నెలందిను జక్రవాకి, రాత్రి ధవుఁబాయు ననుచు నేర్పలుచువెట్టి.
- గీ. ఏడువందలపదునాలు గెనఁగుఁ డిండి, వెట్టి సర్వంబునందును వివిధగతుల
నద్భుతంబు పిఠీలికాద్యఖిలగురుని, వఱకు దీనిని గలిచినవారు లేరు. ౭౧౪
- గీ. ఏడువందలపదునైదు పృథివిమొదలు, పంచభూతమ్ములను మ్రొంగఁ బ్రళయమెదురు
చూచుచుండునుభూతిమూఁచూచుచుండు, లోకమును మ్రొంగఁజూచును లోకమెపుడు
- గీ. ఏడువందలపదునాలు మృత్యువు యను, కాలదుష్కార్యములు జగజ్జాలమును భు
జంప వక్త్రంబుదెఱచి కాంక్షించికొనియు, సిద్ధముగనుండుటను దెలిసికొననగును.
- గీ. ఏడువందలపదునేఁ డిదేమిలెక్క, ప్రాణులు భుజించుఁబ్రాణుల రైలుమొదలు
నోరులేనిజంతువులు నాహారమునకుఁ గడఁగినవి తిండిలో నిదిగాదె వింత. ౭౧౭
- గీ. ఏడువందలపదునైని దేలు చెలువు, శావి యిట్టివి యత్తల బారినుండి
తొలఁచి యెలయించి పతులకొంగిగులకడపి, తెచ్చి కొడంద్ర మెసపు నత్తీపియేమొ
- గీ. ఏడువందలపందొమ్మి దేమియముఁడు, ప్రాణులను జంపితిసక యల్పముగ నెందొ
డాఁగియుండిన జీవు దృఢంబుగాఁగ, నతినిశితపాశబద్ధఁడేసి తిగియఁగ. ౭౧౯
- గీ. ఏడువందలయిరువది యిట్టివెట్టు, లను గనియె యెంతయొడలన్న లక్ష్యపెట్ట
కీఁగ చీనుయు దోమయు నేర్చికొనియె, వ్రాలఁ గుట్టఁగ రులిసేయ వలయునెడలు.
- గీ. ఏడువందలమూడట నిరువదొక్కఁ, డెల్ల వర్ణించి యడవిలో ఋషులు ప్రాణి
కోటి కాధార మగుగాలిఁ గ్రోలుచుంట, నుష్పపులుసును దానియం దున్నకతన.

- గీ. ఏడువందలయిరువదిఁ గూడురెండు, భూమిభర్తల కవరంజిభోజనంబు
చేయుచున్నను బిచ్చుకచిట్టివడియ, ములకుఁ జపలత్వముది తిండిమూలము కద. ౨౨౨
- గీ. ఏడునూటయిరువదిమూఁ డిందునందు, నశచుభేదంబులేకుండ నఖిలమునను
దిండివెట్టి ప్రసంగంబు దేకయున్న, లేదు స్వానస్య మిభూమి లేకమైన. ౨౨౩
- గీ. ఏడునూటయిరువదినా లేమితోఁప, కున్నధర్మాధికారి కానున్నతీర్పు
నట్టుగనె యాఁపి పోయి యాహారమొనరు, జేసి మఱివచ్చి కూర్చుండి చెప్పఁదీర్పు
- గీ. ఏడువందలయిరువదియేను సభల, యాదినో మధ్యముననో లేకంతముననో
తిండివెట్టి యొకింత లేకుండ జనులు, రారనుచు వ్రాయుచుండు కార్యక్రమముల.
- గీ. ఏడువందలయిరువదా ట్టుసభను, జరుగదే గద కాస్తచర్చి ఫలహార
ముండకన్నను నడుమ నేమున్నదింకఁ, తిండికోసముకద యెల్లదేవులాట. ౨౨౬
- గీ. ఏడువందలయిరువదియేడు మనకె, కాదు ఖండాంతరలకును గలచుతిండి
వెట్టి చురుదులబల్ల నిర్వంతపుస్త, కములు వెలసెను సభలలోఁ గలవుతిండ్లు. ౨౨౭
- గీ. ఏడువందలయిరువది యెనిమిదింక, సర్వసాధారణపుదిండి జనులలోన
నున్న నొకవితగా జైన నుండవలయు, దానికంటెను మిక్కుట మైనఁ జెడును.
- గీ. ఏడునూటిరవదియఁదొమ్మిదింటనుదయ, మననె యిడ్డైన పనికిఁ బోవునపు డన్న
మొంటిగంటకు లఘుభుక్తి యింటికేగి, సంజతతీఁ బాలు రాత్రిభోజనము తగునె.
- గీ. ఏడువందలముప్పది యెపుడుఁగుత్తి, బీర్త మగుటకు నెడమిక పూర్ణముగను
నిపిపెట్టినఁ దొలుకఁ దానింపె యగును, బిదప రోగోదయంబగు వెట్టితిండి. ౨౩౦
- గీ. ఏడునూటముప్పదియొక్క టింటిరెండు, రువ్వములు దిని పనికిఁ బోబువ్వ మాటఁ
గట్టుకొని చేతఁగొనిపోవుఁ గరవటముల, నించి కొనిపోవు నంటుసాం తెంచకుండ.
- గీ. ఏడునూటముప్పదిరెండు దృష్టిదోష, మించుక యు లెక్కనేయఁ డస్పృశ్యతావి
చారమున కడయాయఁ దాచార మెడవు, బాడబత్వంబు నిల్పుకోఁ బాటుపడును.
- గీ. ఏడునూటముప్పదిమూఁడు వెల్లిదంబు, నేసి యొరులను లఘుభుక్తి చేయ కెట్లు
గడపురురు పట్టుచుని నాల్గంటలంచు, రెయి యెట్లుపవనీయించు నోయెఱుంగ.
- గీ. ఏడునూటముప్పదినాలు గింతికింట, నాదినారము రా భయం బహవసయును
బిత్తుతిగుల వచ్చుచున్నఁ జెప్పెడిది గలదె, పథకమప్పటికప్పు డే ర్పాటుసేయు.
- గీ. ఏడువందముప్పదియేను తిండి, దేహావరిపుష్టికో రోగదీప్తికో యె
ఱుంగఁగింటను లేకున్న నంగడులకుఁ, బోయి చిలుతిండి యరుపుగాఁ బుచ్చికొండు.
- గీ. ఏడువందలముప్పదా ట్టు లన్న, ములనుడగడుటచే ద్వేష కలననన్న
దోష మొదవునో మనకు నాత్రోవపట్టు, శడునో యని యూహచేయనిపట్ల వచ్చు

- గీ. ఏడువందలముప్పదియేడు గలిమి, యున్న బలమున్నఁ దినవచ్చు నొకరి కింత
యంటచేయివి ద్రువకుండు బ్రహ్మమగు నె, యక్కటా యని వాపోవునట్టివెట్టి. ౭౩౭
- గీ. ఏడువందలముప్పదియైన్చి దెంచ, తో నిసువు లింటఁ జూచు చుట్టూఁతలూఁగ
మగని కొక్కనికే సోలమడమెఁ డెత్తి, దోసెవోయు నొకానొకతోయజాక్షి. ౭౩౮
- గీ. ఏడునూటముప్పదితోమ్మి డెల్లప్రాద్దు, మగనిఁ బిల్లలఁ గనుఁబ్రామిమగువ తాను
దిండి కెగఁబడి కొని యనుదినము గొనును, యగ్గుతల నంచులోలోన రోయు వెట్టి.
- గీ. ఏడువందలనలువది యెన్నఁడేని, జబ్బుచేసిన భుక్తి వినష్టనంబు
చేసి యేకొట్టగంజియో పోసికొనక, యందులోఁ గోరుకులు ఫలాహారములను. ౭౪౦
- గీ. ఏడువందలనలువదొం డేమిసేయు, జొన్న పేలములను దినుఁ డెన్న వైద్య
నూబుపై లంఘనములోన మందగించు, గ్రాక్షరన మాదిగొన వ్యాధి ప్రబలపణువ
- గీ. ఏడునూటనలువదిరెం డెవ్వరేని, జేయునది యగ్గుమానొ కాదో యటంచుఁ
జర్చచేయక తాను నాసరణి వెట్టి. ఇనులు చేయుట కగు నొకపాటివెట్టి. ౭౪౨
- గీ. ఏడునూటనలువదియూఁ డెవ్వరో త, ననుబుసము చేయిపొడవయిన మడిపించి
కుట్టుకొనియెను జింపుటకును సహింప, కదియె యెల్లర కిపు డవశ్యమయి యుండె.
- గీ. ఏడునూటనలువదినా ల్గిచటిపుల్ల, నచటఁ బెట్టిన నగు మానహాని యింటఁ;
బెట్టెలను బేడలను నెత్తిఁబెట్టి యొకని, కెత్తుకొనుఁ గుక్కపిల్ల రైతిక్కఱునుఁడు.
- గీ. ఏడువందలనలువదియేను గొడుగుఁ, బట్టుకొన లోపమగు గౌరవంబునందు
మణుఁగుబరువున్నఁ. కేలిలో మడఁతతోలు, సంచి యుండు టలంకారస్త్రమంబు.
- గీ. ఏడువందలనలువదా తేడువార, ములనగలు దాల్చి యాంధ్రలక్ష్యులు సతీతి
లకము లిరుప్రక్క నుండ నాండ్లజనజేషు, భార్యలై బండ్లఁ దిరుగుపెద్దలను బట్టు.
- గీ. ఏడువందలనలువదియే డి దనుచి, తినుగుసేసంబు మీతోడఁ దవలి తిరుగ
సిగ్గు మా కిని పతులకుఁ జెప్పక యను, గమనము పల్కినైతాత్వపాప మగువెట్టి. ౭౪౭
- గీ. ఏడువందలనలువదియైనిమి చచ్చి, నదియ చా లెద్దయుద్యోగ మనుచు గ్రంథ
మును స్ఫులింపక చదివినముక్కుల మఱి, చుచును జీటాడువారెవో సోమరులన.
- గీ. ఏడునూటనల్పదితోమ్మి దెవచేతఁ, గాగితప్రంజుట్టు పీల్చుట కట్టుపట్టు
కొనుట నాగరకముగ మ్రొక్కుట కుళాయి, యెడనుచెవి మూయఁబెట్టుట యెడ్డివెట్టి
- గీ. ఏడువందలయేఁబది యెవ్వరో యొ, నర్చినారని తాము నానావిధముల
నబకతబక విహారంబు లాచరణము, నందుఁబెట్టుట యగు ననర్థాభ్య వెట్టి. ౭౪౯
- గీ. ఏడునూటయేఁబదియొక్క టేనుహాత్తు, నో యనుకరింపక బాపిడి దీక్షవచ్చు
శిరము పంకింపవచ్చుఁ చెచ్చికొనవచ్చు, నొక్కొ మాహాత్మ్య మని యెన్నకునికి వెట్టి.

- గీ. ఏడునూటయేఁబదికెండు పృథివిపతుల, యొద్ద నొక్కొంత యుద్వ్యోగమున్న నిరర
వృద్ధులను లెక్కనేయక పెద్దపెంకి, మాటలాడు టహంభావపాటవంబు. ౭౫౨
- గీ. ఏడునూటయేఁబదిమూడమాడినంత, నధిపుడై సేరములను నింద్యముగఁ జెప్ప
చందటిండ్లకు దిరుగుట యాశ్రయించు, టగును గాల్గబేరం బనునట్టివెట్టి. ౭౫౩
- గీ. ఏడునూటయేఁబదిపాలు గింబ నూరఁ, బండితులు గల్గియును వారిఁ బంతిగించి
యితరదేశములనుఁ జోయి పోయెనపుడు, లందుఁ బండితులై ధనమొందు ప్రజ్ఞ. ౭౫౪
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను మద్య, పాన నుతిగర్వ్య మదిగాన భవునించు
వత్తురు ప్రమాదమున నని నృత్తిసరణి, నెట్టివెట్టికి జ్వారముఁ బెట్టిలేని. ౭౫౫
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను పీనకులులు, పెద్దయుద్వ్యోగులై కులవృత్తి మఱచి
స్వకులజము సేవకజనముఁ జొకనేయ, జన్మవాసనచాలమి యన్తవంబు. ౭౫౬
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను పీన, కులఁడు ప్రాణిపమునను సక్కులునివలన
నానపడుటఁ బ్రకామాదు లగు నధికృతిఁ, గలుగుగర్వంపువెట్టి జగంబులోన. ౭౫౭
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేనిని దిరుగు, పొరుగుపిడ్లులు చదివినపుస్తకములు
పుచ్చుకొని పీఠిలో దీపములకడఁ జది, వియును నధికారమున పాని విన్నరింప. ౭౫౮
- గీ. ఏడునూటయేఁబదితోమ్మిదింటఁ దండ్రీ, యడ్డనగుగడ్డితిని ధనం బంపుచుండఁ
బట్టనమ్మఁగ నమిగుల దూరరిగ హోయలు, మెఱయు విద్యాధియరయమి మిడుకువెట్టి ౭౫౯
- గీ. ఏడువందలయఱువది యింటఁ దల్లి, దండ్రు లతిహేన్యమునఁ దినఁ దిండిలేక
యూండ నధికారియై పొరుగుర విండు, లారగించెడునతని గర్వాతిశయము. ౭౬౦
- గీ. ఏడునూటయఱువదియొక్క టెవరు మీరు, వసతి యొక్కడ ననఁ దీనఁబను బయల్ప
డునని మిథ్యాభిధానంబులను జరించు, నతనియాకారగుప్తి యత్యంత మగును. ౭౬౧
- గీ. ఏడునూటయఱువదిరెం డెవ్వరయ్య, మీరలనఁగవి నిజమాడ మీసృపాలఁ
డిట్లు విడిచెనె యందురో యేమొ యనుచు, స్వరరపతి స్వర్ణము జెప్పఁజంతునేని. ౭౬౨
- గీ. ఏడునూటయఱువదిమూడ డిద్దబుద్ధు, లాత్తెవంచనచేసికో నాదిరింప
సాహసించరు నాక మీసాలబుద్ధుఁ, బిల్లి కడువారు పోకడువెట్టివారు. - ౭౬౩
- గీ. ఏడునూటయఱువదిపా లెందఱుంద్రు, పండితుల భోగినులలోఁజ బరకయూండ
రట్టివారిని దిగనాడి యధిపు లనన్య, దేశములు పోవువారి గుర్తింపలేని. ౭౬౪
- గీ. ఏడునూటయఱువదియై దింటికొకఁడు, నిద్దఱును స్త్రీలలోఁగూడ నింద్రగణము
లేన్నియో సేరకయ కవి సేనబంచు, తేచినంతన సత్కుని లేవఁడేని. ౭౬౫
- గీ. ఏడువందలయఱువది టెందుఁజూడఁ, బ్రబలి పాఖ్యానము లనుచ వండితుండు
కావ్యములు వ్రాసి సత్కువిగౌరవంబుఁ, గ్రంథపఱుచుచు నయశంబు నందునేని. ౭౬౬

పువంచలయలుబడియేడు దొంగ, త్రాగుదున కలవాటయి తాడుగ్రాకి
 వ్రుమీదనె త్రాగెను వెట్టె బట్ట, లొట్టె నుమ్మెత్తగుంజ గలుప జనించు. ౭౭౭
 పువంచలయలుబడియేనిది పలుకె, యాచుపైనున్న లొట్టెలో నింతకుంట
 అనురుగును గలుగుగల బట్ట నది నోరు, ప్రాముల కెగునలంపె గర్తకగు నభుము
 పువంచలయలుబడి యొక చొమ్మి, దగును నాశ్చర్యదాటించు నమ్మపాలు
 చనుపంచిన బేదపాటించ గానుగావు, నలంపి చూచుకములపయి నలంబలబట్టి. ౭౭౮
 పువంచలదెబ్బది యొప్పుచేతల, బరులకొంపలుగాల్చెడు పాతదనకుం
 పువంతమునకు దేహపాటనంబు, దప్పి యుద్దామసంజ్వలద్దాహ మొకట. ౭౭౯
 పునూటదెబ్బదియొక్క- టింత మున్న, సంతగాం జెప్పకొనుచుం గర్వయములు
 కష్టాసములు నని పత్రికలను, బ్రచుర మొనరించువారిచైర్యమున కగును. ౭౮౦
 పునూటదెబ్బదిరెండు గృహముపేరు, పునుగువారును బాగవుపాసనయు నన్న
 చ చెప్పెదనెరులు న్నెత్తి యల్ప, మయ్య గంతులుచెట్టుసంక్షాలితయము. ౭౮౧
 పునూటదెబ్బదియొక డెండుం బేరు, గొప్పయును నూరుదిబ్బ యగ్గతిగ భార
 లలాసంబు సభ్యులతెలివి క్రింది, పట్టు దాటకయుండుటం బట్టియుండు. ౭౮౨
 పునూటదెబ్బదిసాలు గెల్లవత్రి, కలను బ్రకటించి యేమికావలసియున్న
 యు సంచిండు మన్నింటి మేలునరకు, అనుచు నాకాశరాహన్న యార్భటింప.
 పునూటదెబ్బదియొక పృథివిపతుల, యవ్వలం దీర్చి బాగుచేయంగసంఘ
 నకటినిల్చి యనామధేయలు భనంబు, గూర్చ గొండకునూలుప్రాగును లగింప.
 పువంచలదెబ్బది టింటుం బేరు, బల్లమాత్రను యాండును వచ్చిచూడ
 కరుం గనబడ రాంబటమో దిగంత, విశ్రుతులయల్ల తముదామ విలిఖనంబు.
 పువంచలదెబ్బదియేడు మేము, పండితులకు బరీక్షించి వట్టములను
 పదముల నిత్తురుని యప్రవేశవిద్యు, లప్రయోజకులధనంబు సపహరింప. ౭౮౩
 పునూటదెబ్బదియొన్ని డెల్లయుదధి, రెట్నములు సంగ్రహించి విక్రయముచేయు
 ము పరుల నమ్మి మోసపోదు రని గాజు, ముక్కలను జూపువర్తకమునకుం బట్టు.
 పునూటదెబ్బదియొప్పు దితరులిచ్చు, దానికంటెను దగ్గింతు దానికంటె
 లుసర కని నమ్మించి మిగులం జెడ్డ, వాని నమ్మి మేడలుగట్టి బాగుపడుట. ౭౮౪
 పువంచలయలుబడి యిరుగుపారుగు, ధనికు లేమియూ దనకు మెత్తవడకున్న
 ప్పవత్రములను నసత్యప్రమాణ, సాక్ష్యముల లొంగదీయం బ్రశంస గలుగు.
 పునూటయెనుబడియొం డింతిధనికు, రాలు విధవయునై యున్న దరసి నీదు
 గడు మాకీయవలసియు మరణమందె, నిచ్చునుచుం దప్పవ్రాతల నేచుచున్న.

- గీ. ఏడునూటయెనుబదిరెం డేమితోఁప, కున్న నీతల్లి యట్టిది యువిద యిట్టి
దనుచు వలకాటిరామనాథాఖ్య నెవ్వ, డుత్తరంబుల సజ్జను నుడుకువెట్ట.
- గీ. ఏడునూటయెనుబదిమూఁ డెవ్వఁడైన, గడనపరుఁ జూచి యారీతి గడనసేఁ
నేరకున్నను దానలనిపుణత నతఁ, డొనరిచినయట్లు వ్రాలుచేయునది నేర్వ
- గీ. ఏడునూటయెనుబదినా లీవు నాకు, సాయ మొనరింపకున్న రాజసభ కిపుడ
తెలియఁజేసి వేయింతు వృత్తిపయి నాయ, ముపయిఁ బన్నని ధని భయము
- గీ. ఏడునూటయెనుబదియై దెదుటఁబడిన, నోరు మెగుపంగలేనియజ్ఞులు పరో
మున నొనర్చెడుదూషణమున జనించు, వెట్టి కనమర్థనామంబు విదితమగును.
- గీ. ఏడువందలయెనుబదా టేమిరాని, యింతి పేరిడి తనకున్న యెల్లకత్తి
వంచనములేక చూపి యపప్రలాప, ములను బత్రికలకు వ్రాయ మొదలు
- గీ. ఏడువందలయెనుబదియేడు తప్ప, సాక్ష్యము లొసంగ ధర్మసంస్థల వసించి
ధనముగొని చూడకున్నను దనకుఁ దెలియు, ననునబద్ధంబు లాడునాతనికిఁ
- గీ. ఏడునూటెన్నఁబెన్నిది యేఁబడేరీడ్ల, క్రింద జరగినసంగతికిని నలువది
యేండ్లవాఁ డిచ్చుసాక్ష్యం బడెట్లు లనఁగఁ, దండ్రీవలనను వింటి వాస్తవ మ
- గీ. ఏడువందలయెనుబదిసెనసి తొమ్మి, దగును దెల్లనివాని నల్లఁగను బొట్టి
వానిఁ జూడువరియని మృతు బ్రదికియున్న, వాఁడనుచుఁ బల్కి దుష్టు జీవనః
- గీ. ఏడువందలతోంబది యీవలసిన, ధనము నెగవేయఁ దానె యాతఁ డిపుడిం
లేడు మూన్నాళ్లలోవచ్చు నేఁడురేవు, తాకుఁడని మభ్యపెట్టు వృత్తమునఁ
- గీ. ఏడునూటతోంబదియొక్క టీయఁదలఁపు, లేక యధమర్థుఁడు వడి యెల్లిటికి
గయ్యెనని వల్లకాటిలో నన్యసంచ, యనపుటొలుకులు చూపించునట్టిదోట.
- గీ. ఏడునూటతోంబదియురెం డితనితండ్రి, మంత్రియై యుండి మరణించె మా
తెల్లలికిఁ బెండ్లి మూఁగఁజేసెను విధాత, యనుచు నర్థికి వ్రాసియిచ్చినయతః
- గీ. ఏడునూటతోంబదియుమూఁ డెల్లవ్యాధు, లకును మం దని యొక్కతైలమ్ము
యన్పఁగాఁ గొని మోస మైనపుడుఁగూడ, దానిపై నమృతమూ పోనితరుణు
- గీ. ఏడునూటతోంబదియునా ల్లింతపోసి, కొనిన నజచేతఁ బెడచేతికిని దిగు నది
యంతకంఁపెను గుణముచేయ దని యెంచ, కన్నిటికి నదియే మం దటంచు న
- గీ. ఏడువందలతోంబదియేను గొన్ని, యేండ్లక్రిందటఁ బుట్టి వాఁడెల్లనిండె
జాటుకులమ్మని దానికై వెఱచి యెల్ల, వారలును మేకపాట్లు చేపట్టుకొనిరి.
- గీ. ఏడువందలతోంబదా తితరులొనరు, చు ఘనకార్యము లల్పముల్ కూన్యఫల
లాత్తకృత్యమ్ము లల్పమ్ము లనఘము లని, తెల్పు సంఘాధిపతుల మర్దించువెట్టి.

- గీ. ఏడువందలతోంబడే డేమిచేసి, నారు మీ రిందఱధికు లున్నారు మేము
చేసితిమి నీదలము పొడిచి విడిచితి ను, టంను హంసకాకీయంబు లాడునపుడు.
- గీ. ఏడువందలతోంబదియెనిమి దీవ, దగ్ధమిచ్చి శిబిభ్యాతి కాసపడెడు
వారి, నిచ్చున దింతైనఁ బతకముగను, జేసి తగిలింపుఁ డని వారిచెట్టపట్ట. ౭౯౮
- గీ. ఏడునూటతోంబదితోమ్మినింతటంక, పొడికి నొదిగెడు నల్పంపుఁబూదె చితుఁకఁ
గొట్టి యొసఁగి జగంబెల్ల గోలవెట్టి, స్వగ్ధపతకంబు లనునారవర్ణనంబు. ౭౯౯
- క. ఎనిమిదివందలు ముగ్గురు, జనులం గూర్చుండఁబెట్టి సలిపినశభ చె
ల్లిన దలిజయప్రదంబుగ, ఘనసమ్మేదముగ నని ప్రకటనము చేయక. ౮౦౦

ఇది యష్టమశతకము.

నవమశతకము.

- క. ఎనిమిదివందలయొక్కటి, జననంబగు వెట్టి యొకట సాజముగా న
ద్రి నశించుఁ దాన సాజము, గను గొన్నిదిసంబులకు నొకానొకమిమ్మై. ౮౦౧
- క. ఎనిమిదివందలరెం డ, బుద్ధును మొదటను నూతనుఱుకఁ బోవు నవశతం
గొని తాత నెత్తిమొత్తికొ, నిన మెదడున దుష్టరక్షనిష్క్రుతిగాఁగక. ౮౦౨
- క. ఎనిమిదివందలమూడగు, వనితలకై సంజ్ఞ శిరముపంకించి యొరుల్
గన నది వాడుక యని చె, ప్రినితాంతంబును నటింప వెడఁగుఁడనం బా. ౮౦౩
- క. ఎనిమిదివందలనాలుగు, మనోభవప్రకటనల శైడుమార్గంబుల వ
ర్తనసేయఁ గొందఱకు సం, జననం బగు స్త్రీపురుషవిచారంహిత మై ౮౦౪
- క. ఎనిమిదివందలయొ డగు, మనోవికారమున కాది మంచివి చెడుగ
ట్లును గలవి లేనియట్లును, వినయము విసమంఢినట్లు విపరీతముగాక. ౮౦౫
- క. ఎనిమిదివందలయాఱు గ, గన మంచుకొనంగ నిప్పు గరమునఁ బట్టక
మనుదినఁగ గాలిలోఁ బఱ, వను నంబుధినిఁడఁ దెగువ ప్రకటముసేయక. ౮౦౬
- క. ఎనిమిదివందలయే డిర, తిని వంటలఁ దప్పవట్టుఁ జేఱకుఁ దిట్టుం
దనయులఁ గొట్టుం బిల్వక, యును నేమను నన్న మన్నమో యనుచుండుక. ౮౦౭
- క. ఎనిమిదివందలయెనిమిది, యొనరించి యకృత్య మద్ది యొరు లెఱిఁగినచో
ట నటింప వెట్టివానిగ, తిని దప్పకొనంగ నెత్తుఁ దెరమై యుండుక. ౮౦౮
- క. ఎనిమిదివందలతోమ్మిది, వనితాసంగాతిశయతఁ బరపురుషాభీ
ప్రనితాంతాప్తి రుజం బొడ, మును జన్మాంతంబు దానిముక్తికే పెరువ. ౮౦౯

- క. ఎనిమిదివందలపది పు, ట్టును విషయోగమునఁ జచ్చెడుస్థాగములం ది
న్నను సున్నముఁ గ్రుల్లిన నం, డ్డును జేపలు మెసవ నర్థలోపముకలిమిక్. ౮౧౦
- క. ఎనిమిదివందలపదునొక, ట్టిని గనుఁగొందురు బుధు లపటిమోవయనా
ప్రిని గల్గునంగవికలత, జనకాదివికారకార్యసంఘటనమునక్. ౮౧౧
- క. ఎనిమిదివందలపదిరెం, డు నిరంతరభక్తి నెక్కడుగ నిద్రింపఁ
దినమింటిపదులచే శిశు, పున కగువికలావయవత పుట్టుక గోరెక్. ౮౧౨
- క. ఎనిమిదివందలపదుమూఁ, టును జిన్నశిరంబు గల్గుటను మస్తిష్కం
బున కిండఁ దావులేమిని, బనుపడు సజ్ఞాన మదియవప్రజ్ఞ మగుక్. ౮౧౩
- క. ఎనిమిదివందలపదునా, ల్లును జిల్లియుండు తల్లికడుపులో నుండఁగనే
జనియించు నింద్రియంబుల, పను దోహదభేదములను గొందఱ కెందుక్. ౮౧౪
- క. ఎనిమిదివందలపదునై, డున నిసువును జీఁకటింట దుర్వాసనలో
నను బండఁబైట్టఁ గ్రుమునుఁ, గనలేదు శిరంబు నిలువఁగాలే దెపుడుక్. ౮౧౫
- క. ఎనిమిదివందలపదునా, ఱనఁబడు బిడ్డకును బుట్టినదిమొద లెపుడుక్
ధ్వని వినకుండఁగ నిశ్చ, బ్ధునికేతనగుష్టి మూఁగ బధిరండు ననునాక్. ౮౧౬
- క. ఎనమన్నూటపదేడగు, మనుజులకును శస్త్రవైద్యహంగులైన ఏ
చ్చినవెట్టి కొన్నిదినములు, చంద బోవు న్నిలుచు బలవికలత లేమిక్. ౮౧౭
- క. ఎనిమిదివందలపైఁ బదు, నెనిమిది తలిదండ్రులు బలహీనులుగాఁ బు
ట్టినశిశువుల కొక్కప్పుడు, గనిపించు నెవ్వెట్టి యతివికారముగాఁగఁ. ౮౧౮
- క. ఎనిమిదివందలపైఁబది, యునువొమ్మిది తండ్రి కంటియుండిన నదియే
తనబిడ్డల కుత్సన్నము, గును పంకానుగత మనఁగఁ గొన్నిప్రకృతులక్. ౮౧౯
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, జననికే గలవెట్టి యామెసంతతికిం గ
ల్లును దఱచుగఁ గొందఱలోఁ, గనఁబడుఁ గనఁబడకయుండు గ్రహచారమునక్. ౮౨౦
- క. ఎనిమిదివందలయిరవది, యనునొక్కటి తండ్రివెట్టి యుండును సుతునం
దునఁ దల్లివెట్టి సుతయం, దునఁ జూపట్టు నది కర్మదోషముకేతనక్. ౮౨౧
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యను రెంటును నొకనివెట్టి యొకనికి రాఁజో
వునపుడు పురుషులకంటెను, వనితలవెట్టి సుతలకును సవశ్యము వచ్చుక్. ౮౨౨
- క. ఎనమన్నూటిరువది మూఁ, డనుజుల కన్నలది వచ్చు టరుదై యుండుక్
జనకునిది తనయునికి వ, చ్చునదే తఱ చరయవచ్చుఁ జూచాయలుగఁ. ౮౨౩
- క. ఎనమన్నూటిరువదినా, ల్లనియెద రతిదోషమున సహవాసము పై
౧ నియోగం బధికారము, నను బుట్టెడు వెట్టి యిది గవంబడ దెపుడుక్. ౮౨౪

- క. ఎనమన్నుటిరువదియై, దునఁ తల పెద్దదియు నొడలు ముచ్చలముతముల
జనునెనమలలోనిం, బుననో తననోపముననో పుట్టి కృశించుకొ. ౮౨౫
- క. ఎనమన్నుటిరువదియై, బున నిరువల లొక్కమేను తొమ్మును జతర
మును గలవరలు తగమ్మును, ననులొని పుట్టెనరు గాని తడవుండ రిలకొ. ౮౨౬
- క. ఎనమన్నుటిరువదియై, దున సంగవిహీనులను గొడుగులం గూతుం
డ్రను గని నిష్టానక, తను ధనమాన్తికెదరు ప్రవర్తనరీతికొ. ౮౨౭
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యెనిమిది తరతరము వచ్చునేకెట్టియుఁ బో
వును మూఁడుతరము లైనం, వనరుని వలతును మనుమనిబాఁకిని నిలుచుకొ. ౮౨౮
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యుచు దొడ్డుది యిల్లవరుస నొకపెడ పైవే
ట్టిని గొంఁదలై త్రేల్పానుచు, మనరు కిలక్రియమును వినువదండులు నేర్చికొ. ౮౨౯
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, తననుం బురుగులకుఁ గొన్నితావుల స్త్రీలం
దేననం గొనితొగిలకొ, నను పేదవిధేయమునను గలంబుకొంచుకొ. ౮౩౦
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునొక్కటి పురుషుండు గొనువరులనుం
చునతనమునఁ దోఁపదు యకా, వనకాలమునుండి తోఁచు బహుభంబుగాకొ. ౮౩౧
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యును రెండగుకెట్టి యెన్ను దుద్భవవగునో
కనుఁగొనఁ గల్గుకొరింతై, నను నేడే నొకసమయమునం దిల చునొ. ౮౩౨
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునూఁ డగు కెట్టి తైశవోజ్జితముగఁ ద
క్కిననూఁడవస్థుండునఁ, గనఁబడు ముఖ్యంబుగా నొకానొకదానకొ. ౮౩౩
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునాలుగు కెట్టి యొదవనంకించెడుదో
ననుమానంబులు మెండుగు, గనువేదురుపుట్టు నిద్రకంటికిఁ గలవొ. ౮౩౪
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునైదుగు కెట్టి మదిక నూలుటదోం
డును నిగలునున్న జంఁచెటి, కేల గల్గున లమలేడును గృతతపసికొ. ౮౩౫
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యును నాలుగు కెట్టి నేల యొడఁబడ లోకం
బున లేదు తక్కింఁదంఁకు, మనోదృఢము వచ్చు నొకటి మానజున కెంగుకొ. ౮౩౬
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యును నేడగు కెట్టి నేననూనమలి న్నా
కు నిల గల్గునైదుయము, లును చెలియుం బొందు మీరు లోపడ ననెడుకొ. ౮౩౭
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనిమిది తనకెట్టి తనకు నింపగు నెపుడుకొ
గను తగురదైదును బ, స్త్రీసహితనె పట్టుకొని పఠించుచునుండుకొ. ౮౩౮
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునుదొమ్మది కెట్టివాని యూహకు జగమె
ల్లనుకెట్టి యట్లు తనకే, మనఃస్థిత గల్గునట్లు మాటికిఁ దోఁచుకొ. ౮౩౯

- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యొనరించు నకప్రలాప మూరక యేడ్పుకొ
మునుపటియుపాంశుశ్శ్యము, లను వెలిపుచ్చుకొనుచుండు లజ్జ నశించుకొ. ౮౪౦
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునొక్కటి నేను దీర్పు లొగింజెప్పి విధిం
తును న్యాయాధిపునకు శి, తును రవ్వనుఁ డెవ్వ రెడ్డుగావత్తు రనుకొ. ౮౪౧
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునురెంటును నాకుఁ జక్రయోగం బుండె
న్నను దిర్ఘంపుఁడు నిత్యముఁ, గొనితెం డను నుదయలత్తు కుతుకుం బందుకొ. ౮౪౨
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునుమూఁ డగువెట్టి నింక నుదయంబందుకొ
జనుపతిగా శ్రీమంతుం, డును నీరవసంతిరాఁడును ననుచుండుకొ. ౮౪౩
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునాలుగు నేను వచ్చి యుదధిక్షోభం
బును మాన్యగలను గానీ, ననుఁ బిలిచినదాఁకఁ బోవ నాకేమి యనుకొ. ౮౪౪
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునైగున సంధ్ర మింతయు ప్రేకమై
ప్థును జూపలేదు పోని, మ్మని యూరకయున్న నటపు లత్యయ్యె ననుకొ. ౮౪౫
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునాలుగు దొల్లి భూమియును సాగరముకొ
నినుపాతొం జెటిసగముగాఁ, జనఁజన హరియించెఁ బుడమి సాగరమనినకొ. ౮౪౬
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునే డిగుఁ గొండలెల్ల నుదధిని నైవకొ
జనులకు గరిసెనమునకై, వెనుకం బనిలేదు రాజు వెడఁగని నవ్వకొ. ౮౪౭
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యొనిమిది ననుఁజూచి యోర్వ కీవైద్యుం డె
వ్వనికో మార్చెను నాతలఁ, గనుకయె నాబుద్ధి మాతొం గాఁబోలు ననుకొ. ౮౪౮
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునుదొమ్మిది సెంతచెప్పఁ డొప్పను నాకీ
తనువునకుఁ దగినతలయా, కనుఁగట్టెను వైద్యుఁ డని వికావిక నవ్వుకొ. ౮౪౯
- క. ఎనిమిదివందలయొంబది, మునుపటివారలను నిట్టిపోలిక నే యొ
క్కనితల యొక్కని కదికిరి, కనఁబడరా తలలుమార్పుగండ్రలం ననేడుకొ. ౮౫౦
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదియొక, టిని ననుఁబంపెన నటంచు డెప్పరముగ నా
త్తనినాల్లయ్యను బంతులు, పనిచినవాఁ డనినకథ యబద్ధు య నెడుకొ. ౮౫౧
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదిరెం, టును గాలికి బొండ్జేయుటం గవలఁగలే
నిను రిత్త మిన్నకయ యం, డినచోటన యుండు లేదనిన నచ్చుకయే. ౮౫౨
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదిమూఁ, టును దెఱచిననోరు మూయుటయు మూసిననో
టిని దెఱచుటయును నెఱుంగక, మన మవశంబైన నుండు మలిపినదాఁకకొ. ౮౫౩
- క. ఎనఁబున్నూ టేఁబదినా, ల్లనఁ జే యూర్ధ్వముగఁ గీలుకొలిపిన నట్లే
యునుచును దింపంజూఁడు, తనయంతం బడినదాఁకఁ దావని వోలెకొ. ౮౫౪

- క. ఎనమన్నూటేబదియే, దున నున్నవి లేనియట్లు తోచును లేకుం
డిన నున్నటు భావించుకొ, వినఁ డితరులమాట పట్టువిడువం దెప్పుడుకొ. ౮౫౫
- క. ఎనమన్నూటేబదియా, అన గోవన్నయెడ రుబ్బుతో లెత్తించెకొ
జనపతి ధనముహరించిన, నన సాంగధరు బంధనం బేటి కనుకొ. ౮౫౬
- క. ఎనమన్నూటేబదియే, దున పింపఁజను గొల్పి డొంకను ముఖిన్
యొనరుతు న్యాపారము వ, చ్చిన పతిరాకున్న నది విశేషం బనుచుకొ. ౮౫౭
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యెనిమిది సానందు నాశ్రయించిన యెడఁ గా
లనిపురి కసహ్యకరవ, స్తునికాయముఁ బంపి బ్రదుకఁద్రోవగల దనకొ. ౮౫౮
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యనుదొమ్మిది వేడినూనె యుక్కుంగంబం
బును నినుపముక్కుకాకులఁ, బనిచిన ధనమిఁడె యముఁడు బలె యని నస్వకొ. ౮౫౯
- క. ఎనిమిదివందలయలువది, మునుపటిదరలకును గొంచెముగఁ దక్కువకే
యినుమాటును ముమ్మాటును, బనిచిన దండుగకునోర్చి వైలాభమానకొ. ౮౬౦
- క. ఎనమన్నూటలువదియొక, టను నాకన్ను లివిగావు టక్కురిగాం ద్రే
యనువుననొ సంగ్రహించిరి, యనధ్యపుంగన్ను లానఁగి యని చింతించుకొ. ౮౬౧
- క. ఎనమన్నూటలువదిరెం, టను బాత్రును వట్టివని చటాటన నిండ
న్నినిచినదాని నొలుకఁబో, యను బోసియు రిత్త దనెడుసూహయె చెందుకొ. ౮౬౨
- క. ఎనమన్నూటలువదిమూఁ, టను గోమరుఁడు గలిగెనని కటకటంబడు నా
జనని మృతినొండె నని హ, ద్దనినాదాస్యఁ డగు మ్లేచ్చగంఘము పోలెకొ. ౮౬౩
- క. ఎనమన్నూటలువదినా, ల్లానఠించు నడేవనిగ నహారాత్రము రో
దనమును గాదే హాసము, ను నిద్రయును భోజనంబునుం గొనకుండుకొ. ౮౬౪
- క. ఎనమన్నూటలువదియై, దున బాగుగనున్ననాటి తోయమునాటం
గనుఁగొని ప్రార్థయ్యెను బో, దును సంబళముల నొసంగుగరు నేరెనెడుకొ. ౮౬౫
- క. ఎనమన్నూటలువదియా, అన మాకీనాఁడు సెలపు తొమ్మిడుపులట
య్యెను బనియుంపిటఁ జనియెవ, ననుమాత్రము రచ్చనియెను నాయండ నెడుకొ. ౮౬౬
- క. ఎనమన్నూటలువదియే, డు నిరంతర ముండు దొర విడువఁడు రోవే
స్త్రన ముండవలయు మాకెపు, దును నని మునుపటిగలి యిపుడును బలె బలుచుకొ. ౮౬౭
- క. ఎనిమిదివందలయలువది, యెనిమిది కప్పావరకుగాగ నడిచివైనం
జనియును మాదొర మాకా, ర్యనిలయమును మేము మేనుటంఘం బలుకొ. ౮౬౮
- క. ఎనిమిదివందలయలువది, యనుదొమ్మిది నిన్న నెవ్వరో నాయుక్తిం
గొనిపోయిరి నెడకించెదఁ, బనివడి నావస్తు నానవా లని లేదుకొ. ౮౬౯

- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, తనభార్య పచించి యిడినఁ దప్పెంచుచు వా
నిన యొరులు దెప్పి కంచం, యన వడ్డింపఁగను మెచ్చి భుజియించినచోక. ౮౭౬
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునొక్కటఁ జుట్టమొ చెలియో వచ్చినభా
ర్యను మొమెచ్చులకై తి, ట్టును రెండవహార పచ్చడులు లేవనచుక. ౮౭౭
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునొక డగుఁ జిన్నతనము నొకవెట్టిగఁ దా
నను గల్గించును నాలో, చనరహిత మనగ్ధయుత మసమృతకృతియుక. ౮౭౮
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునొక డగుఁ జైత్రవమున నూహలేశం
బునఁ జేయఁగూడనిపనుల, నొనరింతురు కార్యములగ నొక్కట శిశువుల్. ౮౭౯
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునాలుగు బాలకులకు నుండంచగున
ట్టి నిశాచత్వము చుటుకును, ననువుపడవయేని బుద్ధి వ్యర్థంబ యగుక. ౮౮౦
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునై దలనిశితగుణము నుగ్రత్వము మాం
ద్యనితాంతత్వము గల్గిన, జనియించుం దాన నతివ్రతస్థి గలుగునే. ౮౮౧
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునాటనఁ జుటుకుఁదనము నొదవింపను మాం
ద్యనివ్రతసంబు నేయను, జనకులు నొజ్జలు నగడ్డలంబ జనించుక. ౮౮౨
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునేడగు మూల యింక నుచితస్థితికిం
జనుదేనికారణంబున, నొనరుతు గవినిశ్చయాగ్ధయుతకార్యంబుల్. ౮౮౩
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యెనిమిది మ స్తిచ్చుకోక మిమిడిక గానం
డగిహేతువునం వొంచర, యను బడుటయుఁ గోసికానుటయుఁ దటస్థంబ. ౮౮౪
- క. ఎనిమిదివందలడెబ్బది, యనునొచ్చిది దీన నిట్టియత్నము పు
ట్టునటంచు నారియాటల, కనుకూలించుచు నె చూపి యనమిం బుట్టుక. ౮౮౫
- క. ఎనిమిదివందలయెనుది, యనునొక యాకున్న సంతరాత్తయు మెనడుం
బొనరింపలేడు కార్యము, లను జనుఁ డవి తగ్గు బాలు నడుగఁగనేలా. ౮౮౬
- క. ఎనఁగన్ను పెనుబదియొకఁ, డనుమలియొకన్నఁ జేయునాయాపనులక
జనుఁ డెఱుఁగ నేరఁడు చదివి, యను నర్థం బొనె చూచియేను గనఁబడునే. ౮౮౭
- క. ఎనఁగన్ను పెనుబదిరెం, టను డలలో మెనడునును పృథక్త్వము రామిం
బొనరింతు బాలు రడ్డలు, మనవి గలవారు చేయుమాగ్ధంబునకుక. ౮౮౮
- క. ఎనఁగన్ను పెనుబదియొక, టను బాలరయల్లు మర్కటన్యాయంబుం
గనఁబటిచి బ్రహ్మచారులు, సునిశ్చయము చేయఁగలరు వోద్యపువెట్టిక. ౮౮౯
- క. ఎనఁగన్ను పెనుబదినా, ల్లిసఁ గిష్కింఘాపురమ్ము కులముగ విద్యా
ర్థినికాను మేండ్లుఁ గదావు, న్నెవుకం బడవైచి చేయు వెడఁగుంబనులక. ౮౯౦

- క. ఎనమన్నాటెనుబదియే, ను నరం జేయిడువాడును నివృత్తి
త్యనిరూఢి నుండఁ బాడము న, వినుము నా జేపము పెడ పెదముల్లురులున్. ౮౮౫
- క. ఎనమన్నాటెనుబదియూ, య సగరవాస్తవ్యులై యెఱుంగని యయ్యా
జనపనవాసులఁ గనిన, వ్విసంజతన పుట్టును వెలవేడి ననమునన్. ౮౮౬
- క. ఎనమన్నాటెనుబదియే, దు నరు ల్లలన్యానుసభిస దుండుభములు ప
చ్చి నిగభ్యంతరముగ ని, చెచ్చు సాక్ష్యము లనిన నమ్మచెప్పఁటింపనన్. ౮౮౭
- క. ఎనిమిదివందలయెనుబది, యెనిమిదిలో వచ్చి వేంకటేశ్వరుఁ డా
కనపపురంబున సభలో, ననిచ్చె సాక్ష్యం బటంచు నరులనికొనినన్. ౮౮౮
- క. ఎనిమిదివందలయెనుబది, యును బొమ్మిది దమ్మిడికిని నొదిగనినూకే
లను గొని గాలిపటములం, గొని యొడలెఱుంగకవివేకి న్నమ్మలును నగన్. ౮౮౯
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, జనులంచు నట్టులెత్తి సంభ్రమ మొప్పన్
మినుఁజూచు చిలను గనుఁగొన, కనర్థముగఁ బల్లశీలనంటి పరువివన్. ౮౯౦
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునొక్కటి గాలిపటము నొరుఁ డగవైవం
గని దానికినై యొయిదుట, క నేమలనుఁ బుట్టువెట్టి కన్యకనుగన్. ౮౯౧
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యును రెండగు దయ్యమొకని యొడలవిడిచి పో
యను నానవాలు తొఱియై, ఘనవృత్తాగ్రంబు కొమ్మ ఖండించు ననన్. ౮౯౨
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునుమూఁ డన్యమత మందియును బంశులు నా
యనివారుఁ బిల్లెగారని, స్వనామముల విడువరే ననవ్యాకరంబన్. ౮౯౩
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునాలుగు నాకు బిరుదు లుడిగి లిఖింఁడన్
మును మొదటకు రాజశ్రీ, యనియె మహాశబ్ద మెడపె నని నుఁఖింపన్. ౮౯౪
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునై దేమియును లేక యుష్పరితర్లం
బనివడిపొయుచు నేనొక, ఘనవంశమువాడ ననుచు గర్వించు నెడన్. ౮౯౫
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునా యనదినమువచ్చు నునుగక జీతం
బును గట్టు నతఁ డెటుపో, యిన నేమని శిష్యు నొజ్జ యేమనకున్నన్. ౮౯౬
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునునేఁ డధికారబలము నూఁతముగా నా
కును మ్రొక్కఁడనుచు నధికులు, ననధికులుం డానవెట్ట నాలోచింపన్. ౮౯౭
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యెనిమిది యధికారి మ్రొక్క నింతన నప్తం
బును బొంద ననక కులఘన, తను గాపాడుకొనఁ జూచుధన్యునిఁ బట్టున్. ౮౯౮
- క. ఎనిమిదివందలతోంబది, యునుదొమ్మిది నధికకులని నూరక నిలుపున్
నినుచుం బీకమ్మపైన, ల్పుని నధిక్యఁ డింతలోనఁ బోవునె గురుతన్. ౮౯౯

శ. తొమ్మిదివందలం జనితిఁ దోయజనైనని జూపి నింపవ
చ్చు మ్మటి చూడరా దపుడు నొప్పుడెఁ గృష్ణనియంతవానికే
పొమ్మని యుండ్రము ల్విసరి ముండులు జొన్నలుఁ బల్లి యింటివా
రమ్మెయిఁ దిట్టినం బడిన హీనత గాచని యెంచఁగా ననుకొ. ౯౦౦

ఇది నవమశతకము.

దశమశతకము.

క. తొమ్మిదివందల యొక్కటి, యిమ్ముల జనలనును గలహ మెత్తించి స్వగా
భిమునకై పోరించును, గుచ్చుపురుగట్టు లారలకుం గనఁబడినకొ. ౯౦౧

క. తొమ్మిదివందలరెండగు, నెమ్మది నెట్లొకొనిన నెలజూతల ప్ర
శ్నమ్ములు రావూరిరసికు, లిమ్మెయి విప్పిరని చెప్పి రేని జగమునకొ. ౯౦౨

క. తొమ్మిదివందలమూడగు, నిమ్మండలమంగుఁ జెప్పన నీపలుకులనే
యమ్మండలమున యెత్తిహ, నమ్మగ వనియించఁ బ్రహసనమునను ననుష్ఠి. ౯౦౩

క. తొమ్మిదివందలనాలుగు, సమ్మతముగ సర్వసిద్ధిపరములు కావూ
రమ్మెలసెకుల కంపిన, కన్నులటం చకటవికటకతలం దెలుపకొ. ౯౦౪

క. తొమ్మిదివందలయై దొక, యమ్మకు సబ్బకును బుట్టనట్టి చరత మా
యమ్మమ్మ చేసినని సక, లమ్మగు జగమునను నొక్కలాగున చెప్పకొ. ౯౦౫

క. తొమ్మిదివందలయాతగు, నెమ్మెయి పీఠబలని పని హిందీలోనే
గమ్మత్తు పలుకులందుఁ, క్రమ్మణి స్థవి తెనుఁగు బానిగానికి ననుకొ. ౯౦౬

క. తొమ్మిదివందలయేడగు, సొమ్ములు నెట్లొకొనిన పురుషుని నవ్రుచునే
తొమ్మునఁ జేతను జెఱగని, బొమ్మలపచ్చాకుబొమ్మ పొడిపించుకొనకొ. ౯౦౭

క. తొమ్మిదివందలయెనిమిది, కొమ్మల గ్రంథంబులందుఁ గుత్తితము నను
హ్యమ్మగ వర్ణించిరటం, చమ్మదిగపటము లింట నంటంగట్టకొ. ౯౦౮

క. తొమ్మిదివందలతొమ్మిది, రమ్మన్నను రారు వారరఘుజేహవిస్వ
త్తమ్మఁ గనుఁగొనఁ గొక్కొ, కమ్మనకు న్వాల్మిఖ్య పీఠికలు వ్రాయుతుకొ. ౯౦౯

క. తొమ్మిదివందలపది గ్రంథమ్మన వర్ణనలు సంగతముగావు స్వహ
స్తమ్మన ముంజే దిసమ్మల, గుమ్మల పచ్చలను బొడిచికొన సంగతమా. ౯౧౦

క. తొమ్మిదివందలపదునొకఁ, డిమ్మనుజుం జేలవచ్చు నిచ్చటి కుపకా
రమ్మెదియొనిఁ గోరునొ, పొమ్మని నిర్భూతపడఁగఁ బురుషుంజేయుకొ. ౯౧౧

- క. తొమ్మిదివందలపం ద్రెం, ద్రష్టుక తునిలోన గుండమండనఁ బడఁగా
నవ్వుట నారదుండు ది, వమ్మన నిం ద్రునకుఁ జెప్పవట్టునఁ గలుగుకొ. ౯౧౨
- క. తొమ్మిదివందలపదుమూఁ, టమ్మననొకవెట్టి దామిటాదులకు న్నా
సమ్మన నయ్యెడఁ బుతుబం, ధ మ్మెనఁచు నదివో యథార్థినిగుకొ. ౯౧౩
- క. తొమ్మిదివందలపదునా, ల్లమ్మెయి నరులందునం దురభ్యాసవిశే
షమ్మలఁ గనఁబడి బలద, ర్పమ్మలఁ బోనాడు విడదు బ్రదికినవఱకుకొ. ౯౧౪
- క. తొమ్మన్నాటపడేనగుఁ, గొమ్మలకుం గర్భమపుడుఁ గొంగఱ కొడవుం
బిమ్మటఁ దనంత విడుచు శు, భమ్మన నామీఁద వలదు వైద్యముచేయకొ. ౯౧౫
- క. తొమ్మన్నాటపదాఱయి, కొమ్మకు ముట్టుడుగఁబోవుకొలఁదిని గని జే
హమ్మన నిలిచి యధికవై, ద్యమ్మనఁ గా కెడలనట్టి యావెట్టితగుకొ. ౯౧౬
- క. తొమ్మన్నాటపడేదగు, మమ్మరపు న్నెట్టి సతికిఁ బురుడుదినములం
గ్రమ్మను దానొక సెల గడు, వ మ్మెనసిన నంత క్రూరభావం బుడుగుకొ. ౯౧౭
- క. తొమ్మిదివందలఁబది యా, పిమ్మట నెన్నెదియుఁ బట్టి పీడించు సతిం
గొమ్మలనఁ బెనిమిటన ని,స్సమ్మండదు తత్సమయవశంబున నెరుకొ. ౯౧౮
- క. తొమ్మిదివందలు చుటిపం, తొమ్మిది భద్రాకరణము తోడన చలిసి
శ్లమ్మనిఁగి పిదప భద్ర్య, న్నమ్మం దిని నిద్రవోయినం దలవట్టుకొ. ౯౧౯
- క. తొమ్మిదివందలయిరువది, సమ్మహమ్మనఁగ భంగు సారాయమ్మ
గ్రమ్మగనువయోగించెడు, నమ్మతిహీననకుఁ బట్టి యార్థిం బెట్టుకొ. ౯౨౦
- క. తొమ్మన్నాటిరువదియొక, టిమ్మగ శాంతస్వభావు సెలయించి దురం
తమ్మలగువనులఁ బఱపును, మమ్మాటికి దుడుకు మందు మాఘంజేయకొ. ౯౨౧
- క. తొమ్మన్నాటిరువదిరెం, డెమ్మనిసికైన నెట్టియెత్తుటకు స్తుం
బుమ్మదము నిద్ర పట్టదు, పమ్మనలలనొప్పి యెట్టికట్టున నుండుకొ. ౯౨౨
- క. తొమ్మన్నాటిరువదిమూఁ, డెమ్మగువకునైనఁ బట్టి సెప్పడు మగనిం
డెమ్మనును గాను లాభర, ణమ్మలు లేకున్న భోజనము పెట్ట ననుకొ. ౯౨౩
- క. తొమ్మన్నాటిరువదినా, లెమ్మాడ్కిని నిద్రరాని హీనబలుకొ శీ
ఘ్రమ్మన లోపడఁజేసి కృ, శమ్మడరించి యలయించు సాధారణతకొ. ౯౨౪
- క. తొమ్మన్నాటిరువదియై, దమ్మెకము నరులఁబొందు నవసరములు గొం
డెమ్మగఁ దెలిసియుఁ దెలియని, యమ్మాదిరినుండు వాని నరయరు విచులికొ. ౯౨౫
- క. తొమ్మన్నాటిరువదియా, టమ్మక్క సుఖోద్భవంబు లగురోగములం
గ్రమ్మినపిమ్మట నొదవెడు, బిమ్మిటి నొడలెల్ల ముద్దపెట్టుగ ముడుంగుకొ. ౯౨౬

- క. తోమ్మన్ను టిగిపడితే, నన్నానవునొడలు కంపనంచును వాస్తో
పప్పున గొంతున సుఖమే, హమ్మన నెమ్మనవునకు నావెట్టియగుకొ. ౯౨౭
- క. తోమ్మన్ను టిగిదిపై, నిమ్మగు నెనిమిది బ్రమేహకృత మగువెట్టికొ
సామ్మిదిమ్మయి సాపము, గొమ్మయి జూదమ్మ గలుగఁ గొలుపు నెలుగుఁడొ. ౯౨౮
- క. తోమ్మిదివంపలయిరుపది, తోమ్మిది జనియించు వెట్టితోఁ బొడమును బు
ట్టమ్మనగట్టని కట్టుడు, యమ్మన విప్పికొని తిరుగఁగాఁ గుతుకంబుకొ. ౯౨౯
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మనమునందు నరన హర్షము నూడకొ
సామ్మయి భయమును గదురుక, తమ్మనఁ నిలవంచి సంతతము నిలఁ జూచుకొ. ౯౩౦
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మలే నొక్కటిని వెట్టి యుద్రేకమునొకఁ
గొమ్మలకుఁ బాలుచేఁచ న, పమ్మతిగు బిడ్డ కట్ల వ్రవ్వంబొసఁగకొ. ౯౩౧
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మెననినరంబు మూర్చి గిట్టి నెటిం దై
తమ్మయి వికారమునఁ బడు, మమ్మర మపు డెట్టిమూర్చి పోనడవనిదొకొ. ౯౩౨
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మెం దననాతిపూట, నేర్పడు వెట్టికొ
సామ్మనిలుదలుచు మూర్చం, ద్రిమ్మటపడు వాఁడు తగదు గృహముననుండకొ. ౯౩౩
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మిఁదటనాల్గు వాతము కృతహనఁగని వై
వమ్మనివైష్ణవనుని వివి, ధమ్మగు వాదములఁ బుట్టి తావిరియఁబడుకొ. ౯౩౪
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మిఁదను నైదు *గ్రద్దయగవడఁగా ను
క్షున్నగవడిన సాష్టాం, గమ్మగ మ్రొక్కులిడుమతివికారముపొంతుకొ. ౯౩౫
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కిమ్మలనాటింట్లఁ బుట్టు నీమతవికృతిం
ద్రివ్వరఁగఁజూచు నాతిం, గొమ్మల విడనాడి యిప్పగిలి దేశయలకొ. ౯౩౬
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మెగి నేడయినవెట్టి నొక్కంతయుఁ గ
న్నుచ్చాయఁడు నిద్రించిన, నమ్మె పైఁబడియె నొకమహాభూత మనుకొ. ౯౩౭
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, కిమ్మగును సమీపమునను నెనిమిదిటం గం
తమ్మం బిసికికొనం నూ, పమ్మనఁ బడ సాహసంబుఁ బాటించు మదికొ. ౯౩౮
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, తోమ్మిదిటం గత్తిదెమ్మ ద్రోయుము నూతం
గమ్మఁగ మ్రొంగెదఁజాల వి, పమ్మం గొనితెమ్మటంచు సాహసముఁ గొనుకొ. ౯౩౯
- క. తోమ్మిదివందలముప్పది, బొమ్మ దగ్గఱకు రాకుఁ బొడిచెద నీహ
స్తమందినఁ గఱచెద నూ, రమ్మన మెలగుం డనుచుఁ బరాకుం దెల్పుకొ. ౯౪౦

* తొండయగవడఁగాఁ గ్రొ, పమ్మనఁ జంపును సంతో, పమ్మనఁగను సాలెపురుగు జగవెట్టిగదా.

- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపారం మొదలవంతు నటం
చు మ్మిగిలిచెప్ప నానిగ్గు, హమ్మన నుంపఁ జన దధిక్విదాఁడై మురుగ్. ౯౪౧
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి రెండును భరించు టుచును బలనం
తమ్మనఁ దిరిపించిన నధి, కమ్మగఁ దను వెట్టిలిండి గానఁడు తృప్తి. ౯౪౨
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటిమాఁడగును హింసయొనరించి విచా
రమ్మవుడు పభల నెట్టివి, ధమ్మన నటియించు వానితంత్రము తెందుగ్. ౯౪౩
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి నాలుగు ప్రమేహముతునను సంతా
నమ్మ నిలువదు నిలువఁగ ను, ఖమ్మగ నున చ్చయు వెట్టిగా గణనగుగ్. ౯౪౪
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యొ దొక్కజనునియవిద గతింశం
గ్రమ్మను జెప్పక యెంచేఁ, గమ్మనఁ బడియుండుఁ బ్రకృతిఁగాంచఁడు మరలగ్. ౯౪౫
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యా తాప్తహృతికి వొక్కఁడు వివశ
త్వమ్మంది తిరుగఁ బలుకఁడు, పిమ్మటఁ గారణము ముచ్చు వెట్టి ముగిరెడుగ్. ౯౪౬
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటి యే డంతదాఁక యోగ్యుఁడు మితవా
క్యమ్ములు గలవాఁ డాఘా, త్విమ్మను నధిప్రసంగ మారంభించగ్. ౯౪౭
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటియొన్నిదిని బిలువ నో యనరేకా
ర్థమ్మును జేయరు కదపిన, హమ్మని పైబడుదురును మహాగ్రతపలిమిగ్. ౯౪౮
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, తొమ్మిదిటగ్ భయముపెట్టుదురు నేఁజెత్తుం
గ్రమ్మెద మి మ్మిగిగ్ గగ, నమ్మన కెగిరెదను మఱి కనంబడ ననుచుగ్. ౯౪౯
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, నెమ్మగలవారుఁ బనుల నేఁబడుల లగువా
రున్నాఁడు గదురంగ న, నమ్మమును జేరఁగానివల్లులు వైఁగ్. ౯౫౦
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటికం బెన్నుఁ గలము బడిపోయినదో
నెమ్మగ నవ్వు డవకా, తమ్మం గని చేరు జను విచారం బెదిలగ్. ౯౫౧
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటికం, డమ్మయ్యా బ్రతికెద్యయిపుడు వికారా
భమ్ములు చలికొన నుద్రే, కమ్మెరుదు నధిపు లతని గ్రహయింతు వడిగ్. ౯౫౨
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటికం, డమ్మయ్యా బ్రతికెద్యయిపుడు వికారా
క్రమ్మం గ్రమ్మన నదివ, ర్థమ్మను సువికినను గురుర బహుష్టముగ్. ౯౫౩
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటికం, డమ్మయ్యా బ్రతికెద్యయిపుడు వికారా
రమ్మది స్వాస్థ్యముఁ గను శాం, భమ్మగ నుంచినను లేవ దగ్గుం బెచ్చుగ్. ౯౫౪
- క. తొమ్మిదివందలనలువది, యుమ్మటికం, డమ్మయ్యా బ్రతికెద్యయిపుడు వికారా
రమ్మన నది సాధ్యసా, భమ్మల వాడబడు నెందు దైవిధ్యమునగ్. ౯౫౫

- క. తోవ్వున్నాటేబడియా, అండ్లుడియై పుట్టు వికృతి యను నవికృతియున్
గ్రమ్ము నవికృతిజన్మము, గ్రమ్ముడు వికృతిజ మంతకతిగ్రయిలన్. ౯౨౬
- క. తోవ్వున్నాటేబడియే, డిమ్ము నవికృతివికాగ మింద్రియగలమై
నన్మరలుఁ జికిత్సలచే, నత్తుప్తివృత్తవహుట్టు లలయింప చొరున్. ౯౨౭
- క. తోవ్వున్నాటేబడియును, బిమ్మట నెన్నివలఁ బుట్టు వికృతుజ్వరబా
తిమ్మయిన నన్ని పాతవి, ధమ్మన నాగుడు నపరిచిత్తగతి యున్. ౯౨౮
- క. తోవ్విదివంపలయేబడి, తోమ్మిది శిష్టాని నలగిదోయినింప గొం
డెమ్మంతు గేవ పది సుల, భిమ్మగ వేర్వేలు గ్రహించవలసగు నెందున్. ౯౨౯
- క. తోమ్మిదివంపలయలువది, యుమ్మలములు గొమ్మి యుమ్మ, నూరు స్వడియ
నన్మమ్ములు గ్రాహమ్ములు పో, నెమ్మని యగు శీతనాతివీరాహ్మణులన్. ౯౩౦
- క. తోమ్మిన్నూటలువదియొకఁ, డిమ్మగఁ గుడతనగి విడిచి యితగర్థలనా
నమ్మన్ స్వగ్రామము పే, రమ్మణులును దలిసి కద్ది గ్రహానుండు నరున్. ౯౩౧
- క. తోమ్మిన్నూటలువది రం, డిమ్మపా ధనధాన్యస్పృహ తివుడిపుడే యీ
రిమ్మన లోనగుదు వనం, తమ్మన శీతగిరిపోయెడు తెలి యరొకో. ౯౩౨
- క. తోమ్మిన్నూటలువదిమాఁ, డమ్మను పటాకరణాయు సాన్వర్ధితులకు పు
న్యమ్మిచ్చిన సౌప్తవలో, వమ్మని దాదులను తెట్టఁ బట్టును వారిన్. ౯౩౩
- క. తోమ్మిన్నూటగ్వదినా, లమ్మాడ్కిని దాదిచేతి కన్నింగినయం
తమ్మనను మరలి బిడ్డల, గిమ్మన రం జేడ్చిరం బరికీ యలరీన్. ౯౩౪
- క. తోమ్మిన్నూటగ్వదియై, పున్యమ్మజిడ్డ నైజమానప్రకృతిని బొం
దమ్మని ధాత్రిప్రకృతి, న్నెమ్మని గొని భామణాదిని నాయులం జేమన్. ౯౩౫
- క. తోమ్మిన్నూటగ్వదియా, తిమ్మాడ్కిని ధాత్రియెంప నిరం నేయని మా
నమ్మలకొలంది తెల్లులు, త్రిమ్మనమరు పగులదెట జేకముల్లెన్. ౯౩౬
- క. తోమ్మిన్నూటగ్వదియే, డమ్మడిము బాల్యమున సకుశ్మనగు చో
నామ్మను నీడుపు వచ్చు వా, నమ్మన నాచి న్నెమ్మనాంబులు గొల్తు రొగిన్. ౯౩౭
- క. తోమ్మిదివంపలయలువది, యుమ్మటి యొమ్మిది జుంపెను కొగి పేమ్మ
నమ్మనకుఁ దావులేక య, క్షమ్మలు నిష్కేతుకముగఁ గాలక్రమలేక. ౯౩౮
- క. తోమ్మిదివంపలయలువది, తోమ్మిది నిష్కారణముగఁ బోలెనుమ్మ
డమ్మ లమ్మప్రచళమ్మన, నెమ్మదిపడుఁ జెప్పలేము నిశ్చయమానుచున్. ౯౩౯
- క. తోమ్మిదివంపలడెబ్బది, యుమ్మద మాకారణము లొక్కటఁ బాప
గమ్మలను మోచుకొన వృ, తమ్మెక్కిడడంగ నొడలు కాలిన నడుగున్. ౯౪౦

- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యొక్కటి ప్రయాణమొనరుచు నరు రా
త్రమ్ములను జాటి యుపమా, గ్రమ్మున బడఁద్రోయు నాకొఱవిడయ్యములకొ. ౯౨౧
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి రెం డందలములు నోం బాయ్ బోయిల్
జమ్ము పంజాలవెలఁగును, దమ్మరిశేయునఁట కొఱవిడయ్యములు జనుకొ. ౯౨౨
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటలను వృద్ధు జనకు యువకుఁడు తద్వే
పమ్ము నసక్తభావము, నుమ్మనమున నేవగించు నుదురు ముడిపడకొ. ౯౨౩
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది యుమ్మటినాల్గగును వృద్ధు యువయువతీనే
పమ్ములను నేవగిల్లుఁ ది, రమ్మొక్క యనన్ధు లంతరిము లేకుండకొ. ౯౨౪
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యొడగును ధనములొడ్డి పణము బె
ల్లమ్మైత్రేఁడు దినఁగ ఫ, లమ్ములు నూఱునినఁ బెనఁగులం బడుచోటకొ. ౯౨౫
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యా అలమి సుజ నొక్కొక్కని కుం
డు మ్మరిమాపునఁ బోవుఁ ద్రి, మమ్మున రేఁజీఁకటియనెడు మగత ప్రకృతిచేకొ. ౯౨౬
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటియే డంటును బారుగూరికఁ బోం
బిమ్మటను గుర్తకంబలె, గ్రమ్మన విడకుండు నింటఁగల కులశత్తులొ. ౯౨౭
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, యుమ్మటి యొనిమిది యెడేని యం బనినెప్పం
డమ్మా యని చెప్పిననిమి, పమ్మునఁ గావించు పేకిచండము వినరే. ౯౨౮
- తొమ్మిదివందలడెబ్బది, తొమ్మిది సంపర్కవశతఁ దోఁచుఁ జిరంటీ
సమ్మోహన మొక్కొకనికి, గిమ్మనకుండంగ గొంతు గిట్టుచు నిద్రకొ. ౯౨౯
- తొమ్మిదివందలయెనుబది, సమ్మోహము నిద్రలేపఁ జట్టిన నొరుపై
నుమ్మియిగు తుప్పూచుని హ, సమ్మున నొకదిబ్బప్రేయు దాపున నున్నకొ. ౯౩౦
- తొమ్మిన్నుఁ బెనుబదియొక, టమ్మనజాం డొంటిఁ బండుటను వెఱచు ని
ద్రమ్మిట్టి పడును హుంకా, రమ్ములు గావించుఁ దెలివిరామి నవశతకొ. ౯౩౧
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదిరేం, డుమ్మాదము నిద్రలోన నొకనికి దలపై
సమ్మనకేలు నడుమున, ప మ్మొడను దూల మున్నఁ గొందల మందుకొ. ౯౩౨
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదిమాఁ, డెమ్మానిసి నీచము భుజియించునొ వానిం
బిమ్మట నెట్టును జెయి పడుఁ, గ్రమ్ముచు గడుపునను నొప్పి కప్పు రదయలకొ. ౯౩౩
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదివా, ల్లమ్మద ముద్భవిల వేణువూఁదిననుం గా
త్రమ్మునఁ బాడినఁ గరచర, ణమ్ముల లయవైచి తలవణంకించి నగుకొ. ౯౩౪
- తొమ్మిన్నుఁ పెనుబదియొ, దిమ్మగు వీరాంగవాద్య మొక్కడనైనకొ
దిమ్మని తెయ్యని చేసెడి, సమ్మతకార్యములు విడిచి నలిపెను నటనకొ. ౯౩౫

- క. తొమ్మన్నా పెనుబదియుం, పల్లమును జీర్ణమున కెడమీకుం
డమ్మెక్కునేని నధ్యక్ష సమ్మత బొడమూపువెట్టి నానాగతులకే. ౯౦౭
- గీ. తొమ్మన్నా పెన్నడేడగు దోపమునకుం, బధ్యము నపధ్యమునక సావడ విమళ
నంబునుం బేరువెట్టిరి న్యాయవిదులు, సమకనము సుఖకర మని సమ్మతించి. ౯౦౮
- గీ. తొమ్మన్నా పెన్నడెన్నిది ద్యూతపాన, చౌర్యములలోఁగి వ్యసనియై శాఖ్యనిద్రఁ
గనఁడయే స్పట్టుఁ దిండి కేకారవలదు, నిద్రవంటి నువస్తు పున్నే నరునకు. ౯౦౯
- క. తొమ్మన్నా పెనుబదియుం, దొమ్మిది నిద్రకు వశంబు దుఃఖము సుఖముం
బిమ్మట జ్ఞానాజ్ఞానము, లు మ్మనుటయుఁ జచ్చుటది ప్రలోపింప నగుకే. ౯౧౦
- క. తొమ్మన్నాటుందొంబది, యిమ్మర్త్యమునందుఁ గొంప తేఱ బెంచుబిడా
లమ్మనకు రెండుకాళ్లని, సమ్మతిలరు పట్టువిడగు సత్తము గనరుకే ౯౧౦
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదనొకండు వెట్టి యొక్కని కొకకా
ర్యమునను బట్టుఁదల లో, క మ్మేనుకొనిన మానఁగాఁబోఁ దెదియుకే. ౯౧౧
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదనైండు సంఘముంటియు సఁక్కు
రమ్మెనరించెద ననితన, యమ్మాయికఁ బెండ్లిసేయఁ గాంశ్యవ్యమునకే. ౯౧౨
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదగుఁ గులముచెడిన యోగ్యులచేడ సౌ
ఖ్యమ్మగనుట ముఖ్యం బని, ముమ్మా తీనుమా అనాధ మొగువుం బతికై. ౯౧౩
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, కిమ్మటి నాల్గంటువెట్టి కేళోద్ధోణం
బిమ్మహిఁ గర్తవ్యమ్మను, నిమ్మగఁ గడవంగఁజాలఁ డితరేష్టహతికే. ౯౧౪
- సీ. తొమ్మిదివందలతొంబదియెదులో వ్యాకరణములేగు వలసినంత
యను నున్నది యె యొక్క డను నున్నదానిలోఁ బూర్వభావము లేగుపో యటనును
శాస్త్రములనఁగఁ పట్టాస్త్రము ల్లావహ నొలుకులు బొమికులు నున్ని తుదమొ
దలనుఁగొను పెత్తి త్రివ్వి పోయుట కంట్లు తొముట కెన్నియో దొరలుగ్రాని
రవి తెలుంగొనరింపఁగా నగును మీరు, దంపుఁ జేఁ జంకల్లును పట్టెన నటనుగతి
మీరు మీరు సంపాదించి మేల్పిలిపయ, మిండు సేవ్రాసెను దానినేర్చి యనును.
- సీ. తొమ్మిదివందలతొంబదియాటులో గగనంబు సెగఁత్రాఁకఁగలను తెక్కు
లనుగట్టుకొని నివ్వలను గొంగులో ముడ్తు నూదచేయుట యెంతో సులభ మనును
సంవత్సరముదొర్లి నవరించు నొకపని దమ్మిడి కంగటఁ దగులుదాని
జేతఁగాదా డమ్మ చేతలేదను సర్వసాధారణము చేయఁ జాలఁ డెదియు
నందలును నొక్కఁధనికునె యడిగెదరు చి, కాకుపడి యందఱకు ధని లాకువేత్త్య
మిచ్చు గోఁచికిఁ దక్కున యెచ్చుగోఁగ, మనకు వాంఛులదారిద్ర్యము నివసేంచు.

- గీ. తొమ్మనూటతోంబదియేను కిమ్మనకయ్య, యూరసంగురు బా బంది యును బరులకు
నగ్గటి చెప్పెనుచోటను నడుగు నంద, లేచులంగురు నే నూర లేసెలంద్రు. ౯౯౭
- గీ. తొమ్మనూటనుదొంబది తోడనెన్ని, దింట నుత్తిరనుందిన నింటివారు
చరువుకొని గాని యాయరు జనకులకును, ధనవిషయ మైనఁ జూపరుఁ దడవఁబోరు.
- క. తొమ్మిదివందలతోంబది, తొమ్మిది యేకాన్న నోరులమాషించుట యం
చెప్పెగ నవ్వుచు వాత్సవి. ధ మ్మందున నున్న దోకిఁడుఁ దలఁపనియెడలక. ౯౯౯
- ఉ. వేయవఁజెట్టి పుణ్యము యభీష్టదమా పురుషార్థమా సుఖో
పాయును మిత్తురా నృపులు పండితు లెంతుర కొందురా జనుబో
చేనుఁగనేల యంతశ్రమ చేసితి తెక్కలు ముక్కలయ్యె రా
మా యని కృష్ణ యంచును నుమాచరుణా యనునాప్రకామముల్. ౧౦౦౦
- గీ. నేముపైనిక్కలవఁగుజెట్టిగాద, వెట్టినాచలవెట్టులు నేలువంది
కొక్కపెట్టులు తనజెట్టిముక్కలైనఁ, గానలేమంట నాబోఁటిగాఁడుజగము! ౧౦౦౧
- క. పరునెరుదిచందలనలు, వగియునునట్టి కాలవాహచశకనం
దిని రుధిరోద్ధార్థబ్రము, నధిక క్షేమమును గలసినపు డొగిముగిసెక.

- చ. నవలలు వ్రాచువారలకు నాటకము ల్రచించువారికి
నిద్దివిగవేశము లైలియ విశ్వనిఘంటుగ నుండునందు నే
వివరముగా వచించితిని జెట్టులక్రిందను దీన లేనిదా
ని వెఱకి తెచ్చిపెట్టుకొను నేర్పరు లన్నను సంతసంబెకా.
- గీ. పేరుఁ దగఁడమిండు విశువృక్షము శ్మశాన, వాటికియును మాలచల్లి కుష్ఠ
ముగలి చమ్మగురమును మిలివలెనేగ, తి యనెడు నవిలేవెదివ్యృతులు.
- గీ. ఒసరిచితిఁగ్రొత్తిపల్కన్వయుడను నూన్య, రాపునాఁజనునాఁడను రామనాన్య
తనయుడను ఘనకొండిన్యతాపసేంద్ర, గోత్రసంజననాతిపవిత్రకృతిని.

సన్నయభట్టారకవిలాసము.

మధురాంధ్రగ్రంథములు.

సం. అ. పే.

1. సిరియాళచరిత్రము	(నవనము) -	-	-	-	0	2
2. రామలక్ష్మణులు	,,	-	-	-	0	2
3. వాసవదత్తాజననము	,,	-	-	-	0	1
4. కచునకు దేవయూనికే బిండ్లి	,,	-	-	-	0	2

సన్నయభట్టారకవిలాస కార్యదర్శి,

76, స్వామినాయక్ రోడ్డు, చింతాద్రిపేట, చెన్నపురము

కవినాథవిలాసము—ఏలూరు.

ఇందు సమస్తవిధములైన గ్రంథములు దొరకును. గొప్పవిద్యాలయము

నీతిభవనము—ఒక్క చక్కని నీతిపుస్తకము	-	-	-	-	0	4
వైక్లికివేయివిధములు మంచిప్రతి	-	-	-	-	1	(
,, సాదాప్రతి	-	-	-	-	0	12

ప్రబోధచింతామణి—మోచెర్ల హనుమంతరాయకవిశృంగము

హిందీభాషలోని “బిల్వమంగళ” నాటకమునకుఁ

దేవులు - - - - - 1 4

వీరసంయుక్త—దేశచారిత్రనాటకము—మోచెర్ల హనుమంత

రాయకవిగారు - - - - - 1 0

పుస్తకముల జాబితాలకై వ్రాయుట.

పై గ్రంథములన్నియు దొరకు చోటులు:—

సన్నయభట్టారక విలాసము—చింతాద్రిపేట, చెన్నపురము.

కవినాథవిలాసము—ఏలూరు.

సరస్వతీపుస్తకశాల—కాకినాడ.

క్రొత్తపల్లి-సూర్యరావు- 39, హోరిసురోడ్డు, పుదుపేట, చెన్నపురము